

การดำเนินการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา
สังกัดกรมอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร

DRUGS PREVENTION PROCEDURE IN COLLEGES OF
THE DEPARTMENT OF VOCATIONAL EDUCATION
IN BANGKOK METROPOLIS

กาญจนา ทรัพย์อาจีน
KANJANA SUPHAYA-ACHIN

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษา

สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

พ.ศ. 2546

ISBN 974-324-611-8

สำนักหอสมุดกลาง พระจอมเกล้าลาดกระบัง

การดำเนินการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา
สังกัดกรมอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร

DRUGS PREVENTION PROCEDURE IN COLLEGES OF
THE DEPARTMENT OF VOCATIONAL EDUCATION
IN BANGKOK METROPOLIS

กาญจนา ทรัพย์อาจิณ

KANJANA SUPHAYA-ACHIN

เลขหมู่.....
เลขทะเบียน..... 47812
วัน, เดือน, ปี..... 26 ส.ค. 2546

.b.....
.i.....

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

พ.ศ. 2546

ISBN 974-324-611-8

**DRUGS PREVENTION PROCEDURE IN COLLEGES OF
THE DEPARTMENT OF VOCATIONAL EDUCATION
IN BANGKOK METROPOLIS**

KANJANA SUPHAYA-ACHIN

**A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT
OF THE REQUIREMENT FOR THE DEGREE OF
MASTER OF INDUSTRIAL EDUCATION IN VOCATIONAL ADMINISTRATION
SCHOOL OF GRADUATE STUDIES
KING MONGKUT'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LADKRABANG**

2003

ISBN 974-324-611-8

COPYRIGHT 2003

SCHOOL OF GRADUATE STUDIES

KING MONGKUT'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LADKRABANG

บัณฑิตวิทยาลัย

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ใบรับรองวิทยานิพนธ์

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การดำเนินการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร
DRUGS PREVENTION PROCEDURE IN COLLEGES OF THE DEPARTMENT
OF VOCATIONAL EDUCATION IN BANGKOK METROPOLIS

ชื่อนักศึกษา นางกาญจนา ทรัพย์อาจิณ

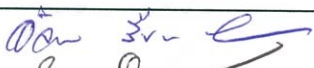

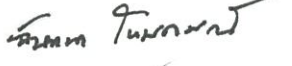

รหัสประจำตัว 41064116

หลักสูตร ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต

สาขาวิชา การบริหารอาชีวศึกษา

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ ผศ.อัจฉรา สืบสินธุ์สกุลไชย

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ร่วม ดร.ศานติ สุวรรณพัฒน์

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์		ลายมือชื่อ
ผศ.อัจฉรา	สืบสินธุ์สกุลไชย	
ดร.ณรงค์	พิมสาร	
ดร.ฉันทนา	โหมคมณี	
รศ.ดร.รวีวรรณ	ชินะตระกูล	
ผศ.ดร.เนาวรัตน์	วิไลชนม์	

วัน/เดือน/ปี ที่สอบ 28 เมษายน 2546 เวลา 12.00 น. เป็นต้นไป

สถานที่สอบ ณ ห้องสมาคมศิษย์เก่าบัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

วันที่... 30 ...เดือน... ๒๕๔๖... พ.ศ. ๒๕๔๖

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การดำเนินการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา
นักศึกษา	สังกัดกรมอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร
รหัสประจำตัว	นางกาญจนา ทรัพย์อาจิณ
ปริญญา	41064116
สาขาวิชา	ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต
พ.ศ.	การบริหารอาชีวศึกษา
อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์	2546
อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ร่วม	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อัจฉรา สืบสินธุ์สกุลไชย
	ดร.ศานติ สุวรรณพัฒน์

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการปฏิบัติการดำเนินการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร 4 ด้าน คือ ด้านการวางแผน ด้านการจัดรูปงาน ด้านการดำเนินงานและด้านการประเมินผล

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูอาจารย์ที่ปฏิบัติการดำเนินการป้องกันยาเสพติด ในวิทยาลัยอาชีวศึกษา จำนวน 210 คน และครูอาจารย์ที่ปฏิบัติการดำเนินการป้องกันยาเสพติดในวิทยาลัยเทคนิค จำนวน 140 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีความเชื่อมั่นที่ 0.98 สถิติที่ใช้คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย โดยใช้ t-test

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. การปฏิบัติการดำเนินการป้องกันยาเสพติดของครูอาจารย์ในวิทยาลัยอาชีวศึกษาและวิทยาลัยเทคนิค สังกัดกรมอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน โดยมีการปฏิบัติด้านการวางแผนเป็นลำดับแรก รองลงมาคือด้านการดำเนินงาน ด้านการจัดรูปงาน และด้านการประเมินผล ตามลำดับ

2. การเปรียบเทียบการปฏิบัติการดำเนินการป้องกันยาเสพติดของครูอาจารย์ สังกัดกรมอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีการปฏิบัติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 อยู่ 2 ด้าน คือ ด้านการวางแผนและการดำเนินงาน ส่วนด้านการจัดรูปงานและด้านการประเมินผลมีการปฏิบัติที่แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

Thesis Title	Drugs Prevention Procedure in Colleges of the Department of Vocational Education in Bangkok Metropolis
Student	Mrs.Kanjana Suphaya-achin
Student ID.	41064116
Degree	Master of Industrial Education
Programme	Vocational Administration
Year	2003
Thesis Advisor	Assistant Professor Archara Seubsinskulchai
Thesis Co-advisor	Dr. Sanee SuvanaBhadhana

ABSTRACT

The purposes of this research were : (1) to study and compare Drugs Prevention Procedure in Colleges of the Department Vocational Education in Bangkok Metropolis in 4 aspects : planning, organizing executing, and evaluation. Samples were 212 teachers in vocational colleges and 140 teachers in technical colleges involving in the drugs prevention. The research instrument was the questionnaire with rating scales having confidence level at 0.98. The data were analyzed by percentage, mean, standard deviation and t-test.

The research findings were as following :

1. Drugs Prevention Procedure of teachers in vocational colleges and technical colleges, of the Department Vocational Education in Bangkok Metropolis as a whole was in moderate level. However, considering each aspect, the mean of the planning was in the highest level, and following executing, organizing and evaluating aspectively.

2. The comparing of Drugs Prevention Procedure of teachers in colleges of the Department Vocational Education in Bangkok Metropolis as a whole was significantly different. However, considering each aspect there were significantly different at .05 in planning and executing while the mean of organizing and evaluating were no significantly different at .05.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จได้ด้วยความอนุเคราะห์จาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์อัจฉรา สืบสินธุ์สกุลไชย และดร.ศานติ สุวรรณพัฒน์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาแนะนำ ให้ความช่วยเหลือ ให้กำลังใจ ตลอดจนการปรับปรุงข้อบกพร่องต่างๆ จนวิทยานิพนธ์นี้สำเร็จได้อย่าง สมบูรณ์ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาและผู้วิงษ์ขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. รวีวรรณ ชินะตระกูล ดร. ณรงค์ พิมสาร ดร.เนาวรัตน์ วิไลชนม์ และดร.ฉันทนา โหมคมณี คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ได้ให้คำแนะนำ ในการแก้ไขข้อบกพร่อง เพื่อให้วิทยานิพนธ์นี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ ภาควิชาครุศาสตร์อุตสาหกรรม คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบังทุกท่านที่ได้ให้ความรู้ประสบการณ์ ความเมตตา และกำลังใจอย่างสม่ำเสมอ

ขอกราบขอบพระคุณ นายพันธุศักดิ์ โรจนากาศ รองศาสตราจารย์ พ.อ.หญิง ลอพงษ์ พานิช พ.ท.ชินรัชต์ รัตนจิตเกษม นางสาวถาวร จันทภรณ์ และนางสาวสายเดือน ภัณฑกานต์ ซึ่งเป็น ผู้ทรงคุณวุฒิที่กรุณาให้ความช่วยเหลือ แนะนำ และตรวจสอบแก้ไขเพื่อให้เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมี คุณภาพยิ่งขึ้น

ขอขอบคุณ อาจารย์อุบลรัตน์ ไวยปริชี อาจารย์สุนนทิพย์ แสงไฟโรจน์ อาจารย์กัญชวี เต็มเปี่ยม เพื่อนสาขาวิชาบริหารอาชีพศึกษา รุ่น 12 และน้องๆ รุ่น 14 ที่ได้ให้ความช่วยเหลือ สนับสนุน ทุกด้านเป็นอย่างดี

ขอขอบคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์กังวาล ทรัพย์อาจิณ นายจากณินท์ ทรัพย์อาจิณ และ นางสาวจินตกาญจน์ ทรัพย์อาจิณ ซึ่งสนับสนุนในด้านการเงินและเป็นกำลังใจแก่ผู้วิจัยเสมอมาจน ประสบผลสำเร็จ

คุณค่า และประโยชน์ใดๆ ที่เป็นผลจากวิทยานิพนธ์ ผู้วิจัยขอมอบแด่คุณพ่อ คุณแม่ และครู อาจารย์ทุกท่านด้วยความเคารพยิ่ง

กาญจนา ทรัพย์อาจิณ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	I
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	II
กิตติกรรมประกาศ	III
สารบัญ	IV
สารบัญตาราง	VII
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
1.3 สมมติฐานของการวิจัย	4
1.4 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย	4
1.5 ขอบเขตของการวิจัย	5
1.6 คำนิยามศัพท์เฉพาะ	6
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
2.1 ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด	8
2.1.1 ความหมายของยาเสพติด	8
2.1.2 ประเภทของยาเสพติด	9
2.1.3 ยาเสพติดที่กลุ่มเยาวชน นักเรียน นักศึกษาใช้	10
2.2 แนวคิดและแนวทางในการป้องกันยาเสพติด	12
2.2.1 ความหมายของการป้องกันยาเสพติด	12
2.2.2 องค์ประกอบของปัญหา ยาเสพติด	13
2.2.3 แนวคิดของ Helen Nowlis กับการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด	14
2.2.4 แนวทางการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ในสถานศึกษา	15

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
2.3 นโยบายและกลยุทธ์การดำเนินการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา.....	20
2.3.1 นโยบายกระทรวงศึกษาธิการ.....	20
2.3.2 กลยุทธ์ในการดำเนินการป้องกันยาเสพติด.....	21
2.3.3 การดำเนินงานป้องกันยาเสพติดของกรมอาชีวศึกษา.....	22
2.4 การดำเนินการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา.....	29
2.4.1 การวางแผน (Planning).....	29
2.4.2 การจัดรูปงาน (Organizaing).....	35
2.4.3 การดำเนินงาน (Executing).....	40
2.4.4 การประเมินผล (Evaluating).....	45
2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	48
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	53
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	53
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	55
3.2.1 ลักษณะของเครื่องมือ	55
3.2.2 การสร้างเครื่องมือ.....	56
3.2.3 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ.....	56
3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล	57
3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล	57
3.5 สถิติที่ใช้ในการวิจัย.....	58

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	59
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	60
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินการป้องกันยาเสพติด ของครู อาจารย์ ในวิทยาลัยอาชีวศึกษา และสังกัดกรมอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร 4 ด้าน คือ ด้านการวางแผน ด้านการจัดรูปงาน ด้านการดำเนินงานและด้านการ ประเมินผล.....	61
ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการปฏิบัติ การดำเนินการป้องกันยาเสพติด ของครูอาจารย์ในวิทยาลัยอาชีวศึกษาและ วิทยาลัยเทคนิค สังกัดกรมอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร จำแนกตาม ประเภทของสถานศึกษา.....	71
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	81
5.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	81
5.2 ขอบเขตการวิจัย.....	81
5.3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	81
5.4 สรุปผลการวิจัย.....	82
5.5 อภิปรายผลการวิจัย.....	84
5.6 ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้.....	100
บรรณานุกรม	101
ภาคผนวก	107
ภาคผนวก ก หนังสือราชการ	108
ภาคผนวก ข แบบสอบถามเพื่อการวิจัย.....	122
ประวัติผู้เขียน	132

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
2.1 ตารางแสดงการเปรียบเทียบการสำรวจสภาพการใช้ยาเสพติด ของสถานศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.....	26
3.1 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำแนกตามประเภทสถานศึกษา.....	54
4.1 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของข้อมูลทั่วไปของครู อาจารย์ ในวิทยาลัยอาชีวศึกษาและ วิทยาลัยเทคนิค สังกัดกรมอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร.....	60
4.2 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการปฏิบัติและลำดับที่การดำเนินการป้องกัน ยาเสพติด ของครูอาจารย์ ในวิทยาลัยอาชีวศึกษาและวิทยาลัยเทคนิค สังกัดกรมอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายด้าน.....	61
4.3 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการปฏิบัติและลำดับที่การดำเนินการป้องกัน ยาเสพติด ของครูอาจารย์ ในวิทยาลัยอาชีวศึกษาและวิทยาลัยเทคนิค สังกัดกรมอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ด้านการวางแผน.....	62
4.4 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการปฏิบัติและลำดับที่การดำเนินการป้องกัน ยาเสพติด ของครู อาจารย์ ในวิทยาลัยอาชีวศึกษาและวิทยาลัยเทคนิค สังกัดกรมอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ด้านการจัดรูปงาน.....	64
4.5 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการปฏิบัติและลำดับที่การดำเนินการป้องกัน ยาเสพติด ของครู อาจารย์ ในวิทยาลัยอาชีวศึกษาและวิทยาลัยเทคนิค สังกัดกรมอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ด้านการดำเนินงาน.....	66
4.6 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการปฏิบัติและลำดับที่การดำเนินการป้องกัน ยาเสพติด ของครู อาจารย์ ในวิทยาลัยอาชีวศึกษาและวิทยาลัยเทคนิค สังกัดกรมอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ด้านการประเมินผล.....	69
4.7 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การปฏิบัติการดำเนินการป้องกัน ยาเสพติด ของครูอาจารย์ ในวิทยาลัยอาชีวศึกษาและวิทยาลัยเทคนิค สังกัดกรมอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร จำแนกตามประเภทสถานศึกษา.....	71

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4.8 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การปฏิบัติการดำเนินการป้องกัน ยาเสพติด ของครูอาจารย์ ในวิทยาลัยอาชีวศึกษาและวิทยาลัยเทคนิค สังกัดกรมอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ด้านการวางแผน.....	72
4.9 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การปฏิบัติการดำเนินการป้องกัน ยาเสพติด ของครู อาจารย์ ในวิทยาลัยอาชีวศึกษาและวิทยาลัยเทคนิค สังกัดกรมอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ด้านจัดรูปงาน.....	74
4.10 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การปฏิบัติการดำเนินการป้องกัน ยาเสพติด ของครู อาจารย์ ในวิทยาลัยอาชีวศึกษาและวิทยาลัยเทคนิค สังกัดกรมอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ด้านการดำเนินงาน.....	76
4.11 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การปฏิบัติการดำเนินการป้องกัน ยาเสพติด ของครู อาจารย์ ในวิทยาลัยอาชีวศึกษาและวิทยาลัยเทคนิค สังกัดกรมอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ด้านการประเมินผล.....	79

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในสถานการณ์ปัจจุบันหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน รวมทั้งสื่อมวลชน ทุกแขนงต่างก็สนใจเข้ามามีส่วนในการแก้ไขปัญหาเสพติดมากกว่าเดิมแต่ปัญหาเสพติดก็มิได้ลดลงหรือไม่สามารถควบคุมปัญหามิให้ลุกลามคงอยู่กับที่ได้ แต่ในปัจจุบันกลับมียาเสพติดชนิดใหม่มากขึ้น เช่น ยาบ้า (เมทแอมเฟตามีน) ยาอี และวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทอีกไม่ต่ำกว่า 100 ชนิด แสดงให้เห็นถึงสภาพปัญหาเสพติด ได้ขยายวงกว้างออกไปอย่างเห็นได้ชัด (วันทนีส์ จันทรเอี่ยม. 2544 : 1) และโดยเฉพาะในสถานศึกษา ได้ทวีความรุนแรงเพิ่มขึ้นอย่างมาก จากรายงานของสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนา ประเทศไทย (Thailand Development Research Institute) ประมาณการไว้ในปี 2536 จะมีเยาวชนในสถานศึกษาประมาณ 71,666 คน ดิทยาเสพติด และกระทรวงศึกษาธิการเองประมาณการว่าในปี 2540 อาจมีเยาวชนในสถานศึกษาดิทยาเสพติดเพิ่มขึ้นถึงประมาณกว่า 300,000 คน คือเพิ่มขึ้นประมาณ 4 เท่าเศษ ในเวลาเพียง 4 ปีเท่านั้น และจากงานการสำรวจของกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข นักเรียนนักศึกษาในระดับอาชีวศึกษา มีอัตราการดิทยาเสพติดสูงสุด ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลของกองบำบัดรักษาสำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดว่าจำนวนผู้ที่ขอเข้ารับการบำบัดรักษาส่วนมากเป็นนักเรียนนักศึกษาในระดับอาชีวศึกษา นอกจากนี้คดีที่เข้าสู่การพิจารณาของศาลเยาวชน และครอบครัวทั่วประเทศในปี 2539 มีคดีที่ทำผิดกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด สูงเป็นอันดับหนึ่ง (ศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง. 2539 : 20-21) จากเหตุผลดังกล่าวจะเห็นได้ว่า การแพร่ระบาดของยาเสพติด ได้เพิ่มปริมาณสูงขึ้นโดยเฉพาะในหมู่นักเรียน นักศึกษา (นนทินี พันธวงศ์. 2543 : 1) และอีกข้อมูลสถิติที่ยืนยันถึงอัตราที่เพิ่มขึ้นของเยาวชนที่ดิทยาเสพติดคือ จากสถิติของผู้เข้ารับการบำบัดรักษายาเสพติดในโรงพยาบาลธัญญารักษ์ ในปีงบประมาณ 2540 พบว่าเป็นเยาวชนที่มีอายุระหว่าง 12-24 ปี ร้อยละ 55.6 และเป็นเยาวชนในสถานศึกษาถึงร้อยละ 13 รวมทั้งยาเสพติดที่เยาวชนใช้เสพก็มีความหลากหลายมากขึ้น ได้แก่ ยาบ้า (แอมเฟตามีน) ยาอี (Ecstasy) ยาเค(Ketamine) สารระเหย กัญชา และเฮโรอีน (ชลลดา สมุทรพงษ์. 2541 : 2) ซึ่งสอดคล้องกับรายงานการประชุมทางวิชาการของสถาบันวิจัยและพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยมหิดลร่วมกับกรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข ที่ระบุว่าในปี 2541 การใช้ยาเสพติด โดยเฉพาะยาบ้ามีแนวโน้มมุ่งเข้าสู่เยาวชนทั้งในและนอกสถานศึกษา เพราะบุคคลดังกล่าวเห็นแก่ประโยชน์ การเสพยาบ้าเฉพาะหน้า โดยไม่คำนึงถึงโทษและภัยที่จะเกิดขึ้น จำนวนผู้เสพและกระบวนกรเสพหรือใช้ยาบ้า จึงเพิ่ม

ขึ้นตลอดเวลา (อ้างใน นันทินี พันธวงศ์. 2543 : 2) จากรายงานผลการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ปีงบประมาณ 2542 ซึ่งค้นหาสภาพความเป็นจริงของปัญหาโดยสำนักวิจัยเอแบค-เคเอสซี อินเทอร์เน็ต โพลล์ (เอแบคโพลล์) มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ และสำนักงาน ป.ป.ส. ได้ทำการสำรวจจำนวนนักเรียนนักศึกษาที่ใช้ยาเสพติด โดยเก็บข้อมูลในเดือนกรกฎาคม-สิงหาคม 2542 จากนักเรียนนักศึกษา ตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ถึงระดับปริญญาตรี ในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการและกระทรวงมหาดไทยจำนวนทั้งสิ้น 5,365,942 คน จากสถานศึกษา 1,071 แห่ง ผลการสำรวจสรุปว่ามีผู้ที่เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดจำนวน 663,290 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 12.4 ส่วนใหญ่ร้อยละ 34.2 ศึกษาอยู่ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น รองลงมาศึกษาระดับ ปวช. และมัธยมศึกษาตอนปลาย คิดเป็นร้อยละ 26 และร้อยละ 24 ตามลำดับ เมื่อพิจารณาแยกตามสังกัดกรมสามัญศึกษา 312,272 คน (47.1%) กรมอาชีวศึกษา 159,672 คน (24.0%) แต่เมื่อพิจารณาร้อยละของ นักเรียน นักศึกษาที่เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดต่อจำนวนนักเรียน นักศึกษาทั้งหมด ในแต่ละสังกัด กลับพบว่ากรมอาชีวศึกษา มีนักเรียน นักศึกษาที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด 29.2% จากจำนวนนักเรียน นักศึกษาทั้งหมด 546,908 คน ผลการสำรวจข้างต้นย่อมเป็นคำตอบสภาพปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดของกลุ่มเยาวชนในสถานศึกษาระดับหนึ่ง (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. 2543 : 78-79)

ปัจจัยที่สำคัญที่ทำให้ปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาเป็นปัญหาที่มีความรุนแรงและมีอัตราการขยายตัวสูงนั้นก็คือ ไม่เพียงแต่มีการใช้ยาเสพติดของนักเรียนเท่านั้น หากแต่มีการเป็นผู้ทำการจำหน่ายยาเสพติดให้กับเพื่อนนักเรียนด้วยกัน ด้วยจุดประสงค์ต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการจำหน่ายเพื่อหารายได้มาซื้อยาเสพติดเพื่อใช้เองและการปลอมตัวเป็นนักเรียน นักศึกษาของขบวนการผู้ค้ายาเสพติดรายย่อยเข้าไปจำหน่ายในสถานศึกษา สิ่งเหล่านี้จัดเป็นการสนับสนุนให้เกิดการแพร่ระบาดของยาเสพติดได้อย่างรวดเร็วมากขึ้น (ชลลดา สมุทรพงษ์. 2541 : 4) ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของสำนักงาน ป.ป.ส. ซึ่งทำการสัมภาษณ์ เจาะลึกนักเรียนที่เข้ารับการรักษาในสถานบำบัดรักษาจำนวน 20 ราย พบว่าพัฒนาการของผู้ค้ายาบ้าภายใน โรงเรียนมีกระบวนการผู้เสพเป็นผู้ค้าเริ่มต้นจากขั้นทดลองใช้ ไปสู่ขั้นใช้เป็นประจำจนถึงขั้นเสพตลอดเวลาระยะนี้ นักเรียนต้องการใช้ยาบ้าโดยประมาณมากขึ้นกว่าปกติ ต้องการเงินสำหรับซื้อยาบ้าเพื่อเสพมากขึ้นและผู้ค้าโดยอาชีพอาจเป็นผู้เสพยาหรือไม่เป็นผู้ที่ขายยาบ้าเลย นักเรียนกลุ่มนี้จะมีเครือข่ายการค้าและระบบการทำงานเป็นกลุ่ม มีแนวโน้มพัฒนาเป็นองค์กรอาชญากรรมรุ่นเยาว์ และพบว่ายาเสพติดที่นิยมใช้ในกลุ่มนักเรียน นักศึกษา เน้น เฮโรอีน กัญชา ยาบ้า และสารระเหย นอกจากนี้ก็พบว่าการใช้ยาอี เอ็กซ์ตาซี โคเคน ยาเค แต่ยังคงจำกัดอยู่ในวงแคบ ในกลุ่มที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดี เนื่องจากราคาแพง (สำนักพัฒนาการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด. 2543 : 8-10)

เมื่อเกิดปัญหาสาเหตุติดกับเยาวชน ผลที่เกิดขึ้นไม่ได้มีเพียงแต่การสูญเสียสุขภาพร่างกายของเยาวชนไปกับสาเหตุติดเท่านั้น หากการสูญเสียนี้เกี่ยวข้องกับถึงความล้มเหลวของการศึกษา ความเสียหายของเศรษฐกิจในครอบครัว ปัญหาอาชญากรรมที่จะเพิ่มสูงขึ้น ปัญหาการมั่วสุมทางเพศที่เกิดขึ้นจากผลข้างเคียงของการใช้ยาเสพติด เช่นยาบ้า รวมทั้งปัญหาโรคร้ายต่างๆ เช่นโรคเอดส์ ที่เกิดจากการมั่วสุมใช้ยาเสพติดหรืออุปกรณ์การเสพยาาร่วมกัน (ชลลดา สมุทรพงษ์. 2541 : 4)

กรมอาชีวศึกษาเป็นหน่วยงานที่สังกัดกระทรวงศึกษาธิการดำเนินการจัดการศึกษาและฝึกอบรมวิชาชีพ เพื่อผลิตและพัฒนากำลังคน ทั้งในระดับกึ่งฝีมือ ระดับฝีมือ ระดับเทคนิค และระดับเทคโนโลยี ในทุกสาขาวิชาชีพอย่างมีคุณภาพและมาตรฐาน ให้มีความสอดคล้องกันสภาพเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อมและความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยี สามารถสนองความต้องการของตลาดแรงงานและการประกอบอาชีพอิสระ โดยการจัดการศึกษาและฝึกอบรมใน 5 ประเภทวิชาหลัก คือ ประเภทวิชาอุตสาหกรรม เกษตรกรรม และการประมง พาณิชยกรรม คหกรรม และศิลปกรรม (หนังสือที่ระลึก 60ปี กรมอาชีวศึกษา. 2544 : 11)

จากรายงานผลสำรวจของกรมอาชีวศึกษาเกี่ยวกับปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดในสถานศึกษา โดยสำนักงานกิจการพิเศษ กรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ สำรวจ ณ วันที่ 31 มีนาคม 2544 มีจำนวนสถานศึกษารายงานผล 261 แห่ง เป็นจำนวนนักเรียน นักศึกษา 401,125 คน คิดเป็นร้อยละ 63 จากจำนวนสถานศึกษาทั้งหมดของกรมอาชีวศึกษา 413 แห่ง (เป็นจำนวนนักเรียน-นักศึกษาทั้งหมด 593,044 คน) พบว่านักเรียน นักศึกษา กลุ่มผู้ไม่ใช้ยา 356,134 คน กลุ่มที่มีประสบการณ์ในการใช้ยาเสพติด (เฮโรอีน ฝิ่น กัญชา ยาบ้า สารระเหย เหล้า บุหรี่ และอื่นๆ) จำนวน 23,241 คน กลุ่มที่ติดยา (ยังใช้ยาอยู่จำแนกเป็นเฮโรอีน ฝิ่น กัญชา ยาบ้า สารระเหย เหล้า บุหรี่ และอื่น ๆ) จำนวน 18,768 คน กลุ่มที่ติดยาและบำบัดหายแล้ว 2,628 คน และกลุ่มที่สงสัยว่าค้ายา 354 คน (สำนักงานกิจการพิเศษ กรมอาชีวศึกษา. 2544 : 32)

จากข้อมูลดังกล่าวจะเห็นว่าการดำเนินการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษายังไม่บรรลุวัตถุประสงค์เท่าที่ควร ทั้งที่สถานศึกษาดังกล่าวอยู่ในกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นศูนย์กลางแห่งความเจริญก้าวหน้าด้านการ

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึงการดำเนินการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา สังกัดกองวิทยาลัยอาชีวศึกษาและของวิทยาลัยเทคนิค กรมอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นสถานศึกษา ที่จัดการศึกษาในระบบโรงเรียน เพื่อนำผลการวิจัยเป็นแนวทางการปฏิบัติงานในการแก้ไขปัญหาเสพติด

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาการปฏิบัติการดำเนินการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา สังกัด กรมอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ใน 4 ด้าน คือ ด้านการวางแผน ด้านการจัดรูปงาน ด้านการดำเนินงาน และด้านการประเมินผล

1.2.2 เพื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติการดำเนินการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร จำแนกตามประเภทสถานศึกษา

1.3 สมมติฐานของการวิจัย

การปฏิบัติการดำเนินการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา สังกัดกองวิทยาลัยอาชีวศึกษา และสังกัดกองวิทยาลัยเทคนิค กรมอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการวางแผน ด้านการจัดรูปงาน ด้านการดำเนินงาน และด้านการประเมินผล แตกต่างกัน

1.4 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยนี้มุ่งศึกษาการปฏิบัติการดำเนินการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา ซึ่งยึดตาม กรอบกระบวนการบริหารของศาสตราจารย์ ดร.พนัส หันนาคินทร์ (2542 : 7-16) ซึ่งประกอบด้วย 4 ด้าน คือ

1.4.1 ด้านการวางแผน เน้นการวางแผนทางการปฏิบัติงานให้ตรงกับเป้าหมายที่ต้องการ จึงได้กำหนดงานที่จะต้องทำ วิธีที่จะทำและจุดมุ่งหมายของการทำงานแต่ละอย่างไว้ล่วงหน้า เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานของบุคคลในการวางแผนป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา

1.4.2 การจัดรูปงาน เป็นการจัดระบบการทำงานอย่างมีระเบียบแบบแผน โดยจัดให้มีการประสานสัมพันธ์กันระหว่างขอบข่ายหน้าที่กับบุคคล เพื่อให้สามารถทำงานได้จนสำเร็จประกอบด้วยผู้รับผิดชอบงานป้องกันยาเสพติด การกำหนดอำนาจหน้าที่ วิธีการจัดบุคลากรปฏิบัติการดำเนินการป้องกันยาเสพติด

1.4.3 การดำเนินงาน เป็นการวินิจฉัยสั่งการ ควบคุม ความร่วมมือในการปฏิบัติงานด้วยการเชื่อมสัมพันธ์กันระหว่างบุคคล หน่วยงาน วัสดุ ทรัพยากร เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ การปฏิบัติการดำเนินการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา

1.4.4 การประเมินผล เป็นการตรวจสอบและติดตามผลการปฏิบัติงานเป็นระยะอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนการรายงานผลเพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุผลสำเร็จ ประกอบด้วยกำหนด

ผู้รับผิดชอบในการประเมินผล ประเด็นที่ประเมินผล ระยะเวลาในการประเมิน วิธีประเมินผลและการประเมินผล

1.5 ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาการปฏิบัติการดำเนินการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยพิจารณาการปฏิบัติการดำเนินการป้องกันยาเสพติด 4 ด้าน คือ ด้านการวางแผน ด้านการจัดรูปแบบ ด้านการดำเนินงาน และด้านการประเมินผล

1.5.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.5.1.1 ประชากร คือ ครูอาจารย์ในวิทยาลัย ซึ่งปฏิบัติการดำเนินการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 1,182 คน ประกอบด้วย

- 1) ครูอาจารย์ในวิทยาลัย ที่สังกัดกองวิทยาลัยอาชีวศึกษา 732 คน
- 2) ครูอาจารย์ในวิทยาลัยที่สังกัดกองวิทยาลัยเทคนิค 450 คน

1.5.1.2 กลุ่มตัวอย่าง มีจำนวน 352 คน ซึ่งกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากตาราง R.V. Krejcie and R.W. Morgan (1970 : 608) โดยเพิ่มจำนวนกลุ่มตัวอย่างวิทยาลัยอาชีวศึกษาจำนวน 5% และเพิ่ม 10% ของกลุ่มตัวอย่างวิทยาลัยเทคนิค เพื่อความสมบูรณ์ในการวิจัย

1.5.1 ตัวแปรที่ศึกษา

การศึกษา การปฏิบัติการดำเนินการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร กำหนดตัวแปรที่ศึกษา ดังนี้

1.5.2.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ ครู อาจารย์ในวิทยาลัยที่สังกัดกรมอาชีวศึกษา จำแนกตามประเภทสถานศึกษา

- 1) สถานศึกษาในกองวิทยาลัยอาชีวศึกษา
- 2) สถานศึกษาในกองวิทยาลัยเทคนิค

1.5.2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ การปฏิบัติการดำเนินการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ตามกระบวนการดำเนินงาน 4 ด้าน คือ

- 1) ด้านการวางแผน
- 2) ด้านการจัดรูปงาน
- 3) ด้านการดำเนินงาน
- 4) ด้านการประเมินผล

1.6 คำนิยามศัพท์เฉพาะ

เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน และตรงตามจุดมุ่งหมายของการวิจัยครั้งนี้ จึงได้นิยามคำศัพท์ ดังนี้

1. ยาเสพติด หมายถึง ยาหรือสารเสพติดที่แพร่ระบาดในสถานศึกษาของกรมอาชีวศึกษา เช่น เฮโรอีน ฝิ่น กัญชา ยาบ้า สารระเหย เหล้า บุหรี่ และอื่น ๆ

2. การดำเนินการป้องกันยาเสพติด หมายถึง มาตรการหรือวิธีการจัดกิจกรรมต่างๆ ของคณะกรรมการป้องกันยาเสพติด ในสถานศึกษา เกี่ยวกับด้านการวางแผน ด้านการจัดรูปงาน ด้านการดำเนินงาน และด้านการประเมินผล ในการปฏิบัติการดำเนินการป้องกันยาเสพติด เพื่อหยุดปัญหาที่เกิดจากยาเสพติด ก่อนที่ปัญหาจะเกิดขึ้น อันจะเป็นผลในการป้องกันและลดปริมาณยาเสพติด และผู้ติดยาเสพติดให้น้อยลง

3. การวางแผน หมายถึง การวางแผนทางการปฏิบัติงานให้ตรงกับเป้าหมายที่ต้องการ จึงได้กำหนดงานที่จะต้องทำ วิธีจะทำและจุดมุ่งหมายของการทำงาน แต่ละอย่างไว้ล่วงหน้า เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานของบุคคลในการวางแผนป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา

4. การจัดรูปงาน หมายถึง การจัดระบบการทำงานอย่างมีระเบียบแบบแผน โดยจัดให้มีการประสานสัมพันธ์กันระหว่างขอบข่ายหน้าที่กับบุคคล เพื่อให้สามารถทำงานได้จนสำเร็จ ประกอบด้วยผู้รับผิดชอบงานป้องกันยาเสพติด การกำหนดอำนาจหน้าที่วิธีการจัดบุคลากรปฏิบัติการป้องกันยาเสพติด

5. การดำเนินงาน หมายถึง การวินิจฉัย สั่งการ การควบคุม ความร่วมมือในการปฏิบัติงานด้วยการเชื่อมสัมพันธ์กันระหว่างบุคคล หน่วยงาน วัสดุ ทรัพยากร เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์

6. การประเมินผล หมายถึง การตรวจสอบและติดตามผลการปฏิบัติงานเป็นระยะอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนการรายงานผลเพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุผลสำเร็จ ประกอบด้วย การกำหนดผู้รับผิดชอบในการประเมินผล ประเด็นที่ประเมินผล ระยะเวลาในการประเมินผล วิธีประเมินผลและการประเมินผล

7. ประเภทสถานศึกษา หมายถึง หน่วยงานระดับกองที่สถานศึกษานั้นๆ สังกัดอยู่ ได้แก่ กองวิทยาลัยอาชีวศึกษาและกองวิทยาลัยเทคนิค

8. วิทยาลัยในสังกัดกองวิทยาลัยอาชีวศึกษา หมายถึง วิทยาลัยที่อยู่ในสายบังคับบัญชาของกองวิทยาลัยอาชีวศึกษา ได้แก่ วิทยาลัยอาชีวศึกษา วิทยาลัยพาณิชยการ วิทยาลัยบริหารธุรกิจ และการท่องเที่ยว และวิทยาลัยศิลปหัตถกรรม ซึ่งประกอบด้วย วิทยาลัยพาณิชยการอินทราชัย วิทยาลัยศิลปหัตถกรรมกรุงเทพ วิทยาลัยอาชีวศึกษาเสาวภา วิทยาลัยอาชีวศึกษาเอี่ยมละออ วิทยาลัยอาชีวศึกษาธนบุรี วิทยาลัยบริหารธุรกิจและการท่องเที่ยวกรุงเทพ

9. วิทยาลัยในสังกัดกองวิทยาลัยเทคนิค หมายถึง วิทยาลัยที่อยู่ในสายการบังคับบัญชาของกองวิทยาลัยเทคนิค ได้แก่ วิทยาลัยเทคนิค วิทยาลัยเทคโนโลยีและอุตสาหกรรมต่อเรือ ประกอบด้วย วิทยาลัยเทคนิคคอนเมือง วิทยาลัยเทคนิคราชสิทธิธาราม วิทยาลัยเทคนิคมีนบุรี วิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษกมหานคร วิทยาลัยเทคนิคดุสิต และกาญจนาภิเษกวิทยาลัยช่างทองหลวง
10. ครูอาจารย์ หมายถึง ข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา ในกรุงเทพมหานคร

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้รวบรวมทฤษฎีหลักการเอกสารและงานวิจัย

2.1 ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด

2.1.1 ความหมายของยาเสพติด

2.1.2 ประเภทของยาเสพติด

2.1.3 ยาเสพติดที่กลุ่มเยาวชนนักเรียน นักศึกษาใช้

2.2 แนวคิดและแนวทางในการป้องกันยาเสพติด

2.2.1 ความหมายของการป้องกันยาเสพติด

2.2.2 องค์ประกอบของปัญหายาเสพติด

2.2.3 แนวคิดของ Helen Nowlis กับการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

2.2.4 แนวทางการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา

2.3 นโยบายและกลยุทธ์การดำเนินการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา

2.3.1 นโยบายกระทรวงศึกษาธิการ

2.3.2 กลยุทธ์ในการดำเนินการป้องกันยาเสพติด

2.3.3 การดำเนินงานป้องกันยาเสพติดของกรมอาชีวศึกษา

2.4 การดำเนินการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา

2.4.1 การวางแผน

2.4.2 การจัดรูปงาน

2.4.3 การดำเนินงาน

2.4.4 การประเมินผล

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด

2.1.1 ความหมายของยาเสพติด

ความหมายตามพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 ได้ให้ความหมายของ “ยาเสพติด” ไว้ว่าเป็นค่านาม หมายถึง ยา หรือสารเคมีซึ่งเมื่อเสพหรือฉีดเข้าสู่ร่างกายติดต่อกัน ซ้ำระยะเวลาหนึ่งก็จะติด ก่อให้เกิดพิษเรื้อรัง ทำให้ร่างกายและจิตใจเสื่อมโทรม ได้แก่ ฝิ่น กัญชา ยานอนหลับ สุรา เป็นต้น บางทีก็ใช้คำว่า “สารเสพติด”

สิ่งเสพติด (Drug Addiction) ตามความหมายขององค์การอนามัยโลก (World Health Organization หรือ WHO) ได้ให้คำจำกัดความของสิ่งเสพติด ไว้ว่า “สิ่งเสพติด หมายถึง สิ่งที่เสพเข้าไปแล้วเกิดความต้องการ ทั้งทางร่างกายและจิตใจ โดยไม่สามารถหยุดเสพได้และจะต้องเสพเพิ่มปริมาณขึ้นเรื่อยๆ จนเป็นอันตรายต่อร่างกายและจิตใจ ในภายหลัง” สิ่งเสพติดทั้งหลายมีลักษณะพิเศษร่วมกันอยู่ 4 ประการ (ไพฑูริย์ พลเสน และคณะ. 2530 : 40) คือ

1. ผู้เสพมีความปรารถนาหรือความต้องการอย่างแรงกล้าที่จะต้องเพิ่มสิ่งเสพติดนั้นต่อไป
2. ผู้เสพมีความโน้มเอียงที่จะเพิ่มปริมาณของสิ่งเสพติดให้สูงขึ้นทุกขณะ
3. ถ้าถึงเวลาไม่ได้เสพจะทำให้ผู้เสพเกิดอาการอยากยาหรือขาดยา โดยแสดงออกมาในลักษณะอาการต่าง ๆ เช่น หาว อาเจียน น้ำมูกน้ำตาไหล ทูรนทูราย คลุ้มคลั่ง ขาดสติ โมโห ฉุนเฉียว เป็นต้น
4. สิ่งที่เสพนั่น จะทำลายสุขภาพของผู้เสพ ทั้งร่างกายและจิตใจ

ความหมายตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 มาตรา 4 ได้ให้ความหมายของยาเสพติดให้โทษว่าเป็นสารเคมีหรือวัตถุชนิดใด ๆ ซึ่งเมื่อเสพเข้าสู่ร่างกาย ไม่ว่าจะโดยการกิน ดม สูบ ฉีด หรือด้วยประการใด ๆ แล้ว ทำให้เกิดผลต่อร่างกายและจิตใจในลักษณะสำคัญ เช่น ต้องการเพิ่มขนาดการเสพเรื่อย ๆ มีอาการถอนยาเมื่อขาดยา มีความต้องการเสพทั้งทางร่างกายและจิตใจอย่างรุนแรงตลอดเวลา และสุขภาพโดยทั่วไปจะทรุดโทรมลง กับให้รวมถึงสารเคมีที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดให้โทษดังกล่าว ทั้งนี้ตามที่รัฐมนตรีประกาศในราชกิจจานุเบกษา แต่ไม่หมายความถึงยาสามัญประจำบ้านบางตำหรับที่มีสารเคมีตามกฎหมายว่าด้วยยาเสพติดให้โทษผสมอยู่

จากความหมายของยาเสพติดข้างต้น จึงสรุปความหมายของยาเสพติดได้ดังนี้ คือ ยาเสพติด หมายความว่า ยาหรือสารเคมีใด ๆ ที่เมื่อนำเข้าสู่ร่างกายจะโดยวิธีใดๆ เช่น กิน สูบ ฉีด หรือด้วยวิธีอื่น ๆ ติดต่อกันระยะใดระยะหนึ่งแล้วมีผลต่อร่างกายและจิตใจ ในลักษณะความต้องการเพิ่มขนาดของยา เพื่อการเสพ เมื่อหยุดหรือขาดยามีอาการถอนยา มีความต้องการเสพยา ทั้งทางร่างกายและจิตใจอย่างรุนแรง ทำให้ร่างกายทรุดโทรม ชูบผอม เกิดอาการทางประสาท จิตใจไม่ปกติ

2.1.2 ประเภทของยาเสพติด

พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 มาตรา 7 ยาเสพติดให้โทษ แบ่งออกเป็น 5 ประเภท คือ

1. ประเภทที่ 1 ยาเสพติดให้โทษชนิดร้ายแรง เช่น เฮโรอีน (Heroin)
2. ประเภทที่ 2 ยาเสพติดให้โทษโดยทั่วไป เช่น มอร์ฟีน (Morphine) โคคาอีน (Cocaine) โคเดอีน (Codeine) ผื่นยา (Medicine Opium)

3. ประเภทที่ 3 ยาเสพติดให้โทษที่มียาเสพติดให้โทษประเภท 2 เป็นส่วนผสมอยู่ด้วย ตามที่ได้ขึ้นทะเบียนตำรับยาไว้ตามมาตรา 43 เช่น ยาแก้ไอผสมโคเดอีน (Codeine Cough Surup)

4. ประเภทที่ 4 สารเคมีที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดให้โทษประเภท 1 หรือประเภท 2 เช่น อาเซติกแอนไฮไดรด์ (Acetic Anhydride) อาเซติลคลอไรด์ (Acetyl Chloride)

5. ประเภทที่ 5 ยาเสพติดให้โทษที่มีได้เข้าอยู่ในประเภท 1 ถึงประเภท 4 เช่น กัญชา พืชกระท่อม

วิทย์ เทียงบูรณธรรม (2531 : 12) กล่าวว่าประเภทของยาเสพติดซึ่งแบ่งตามวิธีการออกฤทธิ์ต่อระบบประสาทส่วนกลาง แบ่งออกเป็น 4 ประเภท คือ

1. ออกฤทธิ์กดประสาท (Depressants) พวกนี้ออกฤทธิ์กดประสาทสมอง ศูนย์ควบคุมการหายใจในสมอง และประสาท ที่ควบคุมการทำงานของอวัยวะบางอย่างของร่างกาย ได้แก่ ฝิ่น เฮโรอีน และโซโคบาร์บิทัล (Secobarbital) ซึ่งเรียกกันในหมู่ผู้ใช้ว่า “ปีศาจแดง” หรือ “เหล้าแห้ง” ไดอะซีแพม ทินเนอร์ กาว ฯลฯ

2. ออกฤทธิ์กระตุ้นประสาท (Stimulants) จะออกฤทธิ์กระตุ้นประสาทสมองส่วนกลาง โดยตรง กระตุ้นการเต้นของหัวใจ และอารมณ์ด้วย เช่น แอมเฟตามีน (Amphetamine) หรือเรียกทั่วไปว่ายาบ้า หรือยาขยัน อีเฟดรีน โคเคน ฯลฯ

3. ออกฤทธิ์หลอนประสาท (Hallucinogen) ออกฤทธิ์ต่อประสาทสมอง ทำให้มีการรับรู้ความรู้สึก (Perception) ผิดไป เกิดอาการประสาทหลอน หรือแปลสิ่งเร้าผิด (Illusion) ได้แก่ แอลเอสดี (Lysergicacid diethylamide) แกสโซลีน (Gasoline) ยางมะลอะกอล และเฟนไซคลิดีน (Phencyclidine) ดีเอ็มที เห็ดขี้ควาย ฯลฯ

4. ออกฤทธิ์ผสมผสานกัน (Mixed) ออกฤทธิ์ทั้งกดประสาท กระตุ้นประสาท และหลอนประสาท ได้แก่ กัญชา ใบกระท่อม เมื่อใช้น้อย ๆ จะกระตุ้นประสาท หากใช้มากขึ้นจะกดประสาท และถ้าใช้มากขึ้นอีกก็จะเกิดประสาทหลอนได้

2.1.3 ยาเสพติดที่กลุ่มเยาวชน นักเรียน นักศึกษาใช้

1. เฮโรอีน (Heroin) ในช่วงปีที่ผ่านมา นักเรียนนักศึกษาที่ติดเฮโรอีน เข้ารับการบำบัดรักษามีแนวโน้มเพิ่มขึ้น วิธีการใช้ นิยมใช้ฉีด และการสูด โดยจะผสมกับบุหรี่ จัดเป็นยาเสพติดที่ร้ายแรง เฮโรอีนมีฤทธิ์กดประสาท ทำให้ผู้เสพสมองมึนชา

2. เลื่อนลอย เมื่อเสพบ่อย ๆ จะทำให้สมองเสื่อม ปัญญาอ่อน อารมณ์และจิตใจผิดปกติ หากเสพมากเกินไปขนาดอาจช็อกและเสียชีวิต แหล่งที่นักศึกษาลักลอบเสพ คือ ห้องน้ำในโรงเรียน บ้านเพื่อน ห้องนอน ที่สาธารณะและที่ลับตาคน

3. กัญชา (Cannabis) เป็นยาเสพติดที่ออกฤทธิ์ผสมผสาน คือ ทั้งกระตุ้น กด และหลอนประสาท โดยระยะแรกระบบประสาทจะถูกกระตุ้นทำให้ผู้เสพ มีอาการตื่นเต้น

กระวนกระวาย ต่อมาจะกดประสาททำให้สมองมีนชา เชื่องซึม และหลอนประสาท ทำให้เห็นภาพลวงตา หนูแว่ว ความคิดสับสนถ้าเป็นระยะเวลานาน จะทำให้ระบบประสาทเสื่อมโทรมลง จนความจำเสื่อม เป็นโรคจิต และอาจทำให้เป็นบ้าได้

4. ยาบ้า (Amphetamine) ยาบ้าที่แพร่ระบาดในกลุ่มนักเรียนนักศึกษา แต่เดิมใช้กันเพื่อเหตุประสงค์การอ่านหนังสือกลางคืน เพื่อเตรียมตัวสอบ จึงใช้วิธีการกินแต่ปัจจุบันการใช้โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อความสนุกสนาน บันเทิง ทั้งในระดับมัธยมศึกษาและอาชีวศึกษา วิธีใช้ยาบ้าจึงมีทั้งในการกินและการเผาแล้วสูดควันเข้าปอด วิธีการเผายาบ้าแล้วสูดควันเข้าปอดเป็นที่นิยมในกลุ่มนักเรียนนักศึกษามากในปัจจุบัน เพราะมันออกฤทธิ์เร็ว ฤทธิ์ของยาบ้า กระตุ้นประสาททำให้ผู้เสพมีอาการตื่นเต้น กระวนกระวาย จิตใจสับสน เมื่อหมดฤทธิ์ยาผู้เสพจะอ่อนเพลียประสาทล้า ทำให้การตัดสินใจผิดพลาด ถ้าเสพเป็นระยะเวลานานจะทำให้เกิดอาการประสาทหลอน เกรียด ความดันโลหิตสูง คลุ้มคลั่งอาจทำร้ายตนเองและผู้อื่นได้

5. ยาอี ยาเลิฟ เอ็กซ์ตาซี เป็นยาเสพติดกลุ่มเดียวกัน เป็นยาที่ออกฤทธิ์กระตุ้นระบบประสาทในช่วงเวลาสั้นๆ จากนั้นจะออกฤทธิ์หลอนประสาทอย่างรุนแรง ทำให้การมองเห็นภาพและการรับฟังเสียงผิดไปจากความจริง ผู้เสพจะมีความรู้สึกเคลิบเคลิ้ม ไม่สามารถควบคุมอารมณ์ของตนเองได้ อันเป็นสาเหตุไปสู่พฤติกรรมมั่วเพศ ฤทธิ์ของยาในระยะสั้นจะทำให้หัวใจเต้นเร็ว ความดันโลหิตสูง อาจทำให้เกิดอาการสั่นชัก บางคนอาจมีอาการมากถึงขั้นระบบการหายใจล้มเหลว จนทำให้ตายได้ กรณีที่ใช้ต่อเนื่องอาจเกิดอาการเสพติด และทำให้ระบบประสาทหลังสาร Serotonin ซึ่งเป็นสารที่ทำให้มนุษย์มีความสุขลดน้อยลงหรือหมดไปผู้เสพติดจึงตกอยู่ในภาวะซึมเศร้า และมีแนวโน้มในการฆ่าตัวตายสูงกว่าคนปกติ

6. ยาเค เป็นชื่อเรียกสั้น ๆ ส่วนชื่อทางการค้า คือ เคตาเว (Ketava) มีลักษณะเป็นผลึกหรือน้ำ พ.ร.บ ยา พ.ศ. 2521 กำหนดให้ยาเคเป็นยาควบคุมพิเศษ หมายถึง ยาที่มีอันตรายสูง แพทย์จะจ่ายให้ผู้ป่วยเมื่อจำเป็นจริงๆ โดยใช้เป็นยาสลบก่อนผ่าตัด แต่ที่เป็นปัญหาในวันนี้ คือ มีวัยรุ่นนำมาใช้ในทางที่ผิด โดยใช้เพื่อเกิดอาการมึนเมาเพราะการใช้ยาเค ในปริมาณน้อยจะทำให้การรับรู้และการตอบสนองต่อสิ่งแวดล้อมเปลี่ยนแปลง มีอาการเคลิบเคลิ้ม ล่องลอย การเคลื่อนไหวของร่างกายไม่สัมพันธ์กัน หากใช้ติดต่อกันเป็นเวลานาน จะมีอาการประสาทหลอน ซึ่งอาการนี้อาจเกิดขึ้นแม้ไม่ใช้ยาและจะเกิดขึ้นบ่อยและซ้ำอีก เรียกว่า Flash Back ซึ่งท้ายสุดจะส่งผลให้ผู้เสพกลายเป็นคนวิกลจริต

7. สารระเหย (Volatile Solvent) เป็นสารเคมีที่ระเหยได้ง่าย ที่ใช้ในการอุตสาหกรรม ได้แก่ ทินเนอร์ แล็กเกอร์ กาว เป็นต้น เด็กและเยาวชนจำนวนมากที่ใช้สารระเหย ในทางที่ผิดโดยนำมาสูดดมและเกิดภาวะเสพติด เป็นอันตรายต่อสุขภาพ เมื่อสูดดมเข้าไปสูดปอด จะถูกดูดซึมไปตามกระแสโลหิต สู่ส่วนต่าง ๆ ของร่างกายอย่างรวดเร็ว รวมทั้งอวัยวะที่สำคัญ เช่น สมอง ตับ ไต หัวใจ ปอด เป็นต้น

พิษของสารระเหย แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

1. พิษเฉียบพลัน ภายหลังจากสูดดม จะเกิดอาการตื่นเต้น หัวใจเต้นเร็วต่อมามีอาการมึนงงคล้ายเมาสุรา ควบคุมตนเองไม่ได้ ระบายเคืองเยื่อในปากและจมูก น้ำลายไหล คลื่นไส้ อาเจียน ง่วงซึม หมดสติ อาจกดศูนย์การหายใจทำให้ตายได้ ทั้งนี้อาการมากหรือน้อย ขึ้นกับชนิดและปริมาณของสารระเหยที่สูดดม
2. พิษเรื้อรัง การสูดดมติดต่อกันเป็นเวลานาน ทำให้อวัยวะต่าง ๆ ในร่างกายทุกระบบเสื่อมสมรรถภาพ การทำงานของไขกระดูก ทำให้เกิดโรคมะเร็งเม็ดเลือดขาว อาการอักเสบของเนื้อปอด ทำให้เกิดอาการไอ หอบเหนื่อย เจ็บหน้าอก กล้ามเนื้ออ่อนเปลี้ยไม่มีแรง เกิดเป็นอัมพาตได้ การทำงานของตับและไตล้มเหลว มีอาการทางจิตประสาท สมองเสื่อม

2.2 แนวคิดและแนวทางในการป้องกันยาเสพติด

2.2.1 ความหมายของการป้องกันยาเสพติด

การป้องกันยาเสพติด หมายถึง กระบวนการที่ดำเนินการล่วงหน้า โดยอบรมเลี้ยงดูให้การศึกษาค้นคว้าข้อมูลข่าวสารและความรู้ทั้งในระบบโรงเรียน นอกโรงเรียนและการศึกษาตามอัธยาศัยแก่กลุ่มเป้าหมายอย่างต่อเนื่อง และสัมพันธ์กันในเรื่องคุณภาพ ชีวิตและยาเสพติด การป้องกันยาเสพติดด้วยวิธีการต่างๆ เพื่อเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันแก่บุคคลให้มีความสามารถที่จะเผชิญหน้ากับปัญหาอุปสรรคและเหตุการณ์ต่างๆ ที่ผ่านเข้ามาในช่วงชีวิต ด้วยส่งเสริมให้บุคคลใช้ชีวิตได้อย่างมีความสุข รวมทั้งการปรับปรุงสภาพแวดล้อมใกล้ตัวที่มีส่วนผลักดันให้กลุ่มเป้าหมายไปใช้ยาเสพติด

ระดับของการป้องกันยาเสพติด

การป้องกันยาเสพติด จำแนกออกได้เป็น 3 ระดับ คือ

1. การป้องกันขั้นต้น (Primary prevention)

การป้องกันขั้นต้นเป็นมาตรการป้องกันยาเสพติด ที่ดำเนินการเพื่อป้องกันบุคคลให้หลีกเลี่ยงจากสภาพปัญหา อันนำไปสู่การเริ่มทดลองใช้ยาเสพติดด้วยการจัดกิจกรรมให้ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด และผลกระทบของยาเสพติดที่มีต่อพฤติกรรมของคน ตลอดจนมุ่งเสริมสร้างกิจกรรมทางเลือกที่เหมาะสมเพื่อเบี่ยงเบนบุคคลออกจากการใช้ยาเสพติด

2. การป้องกันระดับที่ 2 (Secondary prevention)

การป้องกันระดับที่ 2 หมายถึง การทำกิจกรรมใด ๆ ที่จะแทรกเข้ามาในช่วงเวลาที่คนได้ทดลองใช้ยาแล้วและกำลังจะติดยาแต่ยังไม่ติดเป็นผู้ที่มีความเสี่ยงในการติดยาสูง การจัดกิจกรรมในระดับนี้ เป็นการให้ข้อมูลที่ถูกต้องเกี่ยวกับการใช้ยา การให้คำปรึกษา ตลอดจนการเฝ้าระวังรักษาอาการป่วยไข้ที่เป็นผลจากการใช้ยาเสพติด

3. การป้องกันระดับที่ 3 (Tertiary prevention)

การป้องกันระดับที่ 3 หมายถึง การดำเนินการหยุดพฤติกรรม และผลร้ายจากการติดเชื้อเสพติด โดยกระบวนการบำบัดรักษา และฟื้นฟูสมรรถภาพร่างกายและจิตใจของผู้ติดเชื้อเสพติด กระบวนการดังกล่าวยังหมายรวมถึงการป้องกันการติดเชื้อเสพติดซ้ำอีกด้วย

2.2.2 องค์ประกอบของปัญหาเสพติด

ปัจจัยสำคัญซึ่งเป็นองค์ประกอบที่เกื้อหนุนให้เกิดปัญหาเสพติด การศึกษาและวิเคราะห์พบว่าปัญหาเสพติด เป็นปัญหาสังคมที่มีองค์ประกอบของปัญหา 3 ประการซึ่งมีปฏิสัมพันธ์กันคือ คน ยา และสิ่งแวดล้อม โดยมีความสัมพันธ์กันเปรียบเสมือนวงกลม 3 วง ที่เกยทับกันยังเคลื่อนเข้าหากันเมื่อใดพื้นที่ของปัญหาก็จะเพิ่มขึ้น

2.2.2.1 องค์ประกอบในส่วนของ “คน”

ความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมในช่วง 3 ทศวรรษที่ผ่านมาได้ก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงในสังคมไทยในด้านโครงสร้างจากฐานการผลิตที่เป็นสังคมเกษตรกรรมเปลี่ยนไปสู่การเป็นสังคมอุตสาหกรรมสมัยใหม่ ค่านิยมเปลี่ยนจากการบริโภคที่พอเพียงเป็นลักษณะของการบริโภคนิยมมีปัญหาสังคมเกิดขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาที่เกิดขึ้นกับเด็กและเยาวชนซึ่งเป็นกลุ่มที่มีความเสี่ยงต่อปัญหาเสพติดสูงสุด ปัญหาที่เกิดขึ้นกับเยาวชนกลุ่มนี้ ได้แก่ การถูกปล่อยปละละเลยจากพ่อแม่ผู้ปกครองที่ต้องอพยพถิ่นฐานเพื่อหางานทำในเมือง ทำให้ถูกทอดทิ้งอยู่กับคนแก่ชรา ในหมู่บ้านเกิด ปัญหาเด็กเร่ร่อน ปัญหาโสเภณีเด็กและสตรีในครอบครัว การล่วงละเมิดทางเพศกับสตรีและเด็ก ปัญหาเหล่านี้สะสมมานานและมีแนวโน้มที่รุนแรงขึ้น ทางออกของเด็กและเยาวชนเหล่านี้ก็คือการพึ่งยาเสพติดเกือบทุกรายในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด จึงมีแนวคิดมุ่งแก้ปัญหาคือตัวคนเป็นหลัก

2.2.2.2 องค์ประกอบในส่วนของ “ยา”

สถานการณ์เสพติด ในภาพรวมของประเทศมีตัวยาที่เป็นปัญหา ได้แก่ ยาบ้า สารระเหย กัญชา เฮโรอีน ผีน และคาดว่าจะมียาเสพติดชนิดใหม่เข้ามาแพร่ระบาดมากขึ้น ได้แก่ ยาอี (เอ็กซ์ ดาซี) ยาเค (เคตามีน) และโคเคน ซึ่งเป็นที่นิยมของกลุ่มวัยรุ่นที่ค่อนข้างมีฐานะทางเศรษฐกิจดีในการดำเนินงานแก้ไขปัญหาเสพติดที่มุ่งดำเนินการกับตัวยา จึงเป็นการลดปริมาณเสพติดในสังคม โดยการสกัดไม่ให้ยาเสพติดแพร่ถึงมือผู้ใช้ เป็นการใช้อำนาจในทางกฎหมายปราบปรามและควบคุมเสพติด ที่เป็นอันตรายต่อประชาชนและลดจำนวนหรือปริมาณเสพติดโดยการทำยาหรือลดพื้นที่ที่มีปัญหาการปลูกฝิ่นและใช้มาตรการปราบปรามตัดฟัน ทำลายและปฏิบัติการทางจิตวิทยากับพื้นที่ที่มีการลักลอบปลูกฝิ่นและกัญชา

2.2.2.3 องค์ประกอบในส่วนของ “สิ่งแวดล้อม”

สิ่งแวดล้อมที่ผลักดันให้คนหันไปใช้ยาเสพติดมีทั้งสิ่งแวดล้อมทางกายภาพและสังคม สิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่ส่งผลให้มีปัญหาเสพติดมากที่สุด ในปัจจุบันคือแหล่งชุมชนแออัดหรือแหล่งสลัม ซึ่งเป็นผลพวงของการพัฒนาประเทศทำให้ชาวชนบทอพยพเข้าเมืองใหญ่ที่มีแหล่งงานเพื่อขายแรงงาน ปัญหาของชุมชนแออัดทั้งในเขตกรุงเทพ ปริมณฑลและเขตเมือง ศูนย์กลางในภูมิภาคเช่น เชียงใหม่ ขอนแก่น นครราชสีมา นครศรีธรรมราช สงขลา ฯลฯ มีลักษณะคล้ายกัน คือปัญหาการขาดแคลนสาธารณูปโภคจากรัฐทั้งไฟฟ้า ประปา การระบายน้ำ โดยมีสาเหตุสำคัญจากการที่บ้านในชุมชนแออัดไม่มีทะเบียนบ้าน จึงไม่สามารถขอบริการจากรัฐได้ ปัญหาสิ่งแวดล้อมทางสังคมที่นำไปสู่การใช้ยาเสพติดของเด็กและเยาวชนทั้งที่อยู่ในแหล่งเสื่อมโทรมหรือแหล่งอื่น ๆ ได้แก่ ปัญหาทางเศรษฐกิจที่ครอบครัวมีรายได้ไม่เพียงพอกับรายจ่ายเพราะไม่มีความมั่นคงทางอาชีพ เป็นแรงงานนอกระบบไม่มีกฎหมายคุ้มครอง ปัญหาสาธารณสุข สุขภาพอนามัยเสื่อมโทรม อันเป็นผลมาจากสิ่งแวดล้อมที่เป็นมลพิษในชุมชน ปัญหาการติดเชื้อโรคเอดส์ ปัญหาสังคมอื่น ๆ ปัญหาความแตกแยกในครอบครัว ปัญหาการค้าประเวณีและปัญหาแหล่งอบายมุข ประเภทต่างๆ ที่มีอยู่ ปัญหาเหล่านี้ล้วนเป็นสิ่งแวดล้อมทางสังคมที่มีส่วนในการผลักดันเด็กและเยาวชนหันเข้าหา ยาเสพติดทั้งสิ้น

2.2.3 แนวคิดของ Helen Nowlis กับการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด

แม้การดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในประเทศไทยได้เนินมาเป็นเวลานาน ทว่าแนวคิดต่าง ๆ ที่ใช้ในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดนั้น ๆ ประเทศไทยได้นำมาจากแนวคิดของนักจิตวิทยา ชาวอเมริกันคือ เฮเลน โนวลิส (Helen Nowlis) ซึ่งมีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับงานด้านการป้องกันยาเสพติดซึ่งเป็นแนวคิดที่ค้ำึงถึงองค์ประกอบ 3 อย่างที่สัมพันธ์กัน คือ คน ยา และสิ่งแวดล้อม ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. 2544 : 5-6)

2.2.3.1 รูปแบบทางศีลธรรมและกฎหมาย (The legal-moral model)

รูปแบบนี้ได้เสนอให้แบ่งยาออกเป็น 2 ชนิด คือ ชนิดที่ปลอดภัยและชนิดที่เป็นอันตราย การดำเนินงานป้องกันตามรูปแบบนี้จึงให้ออกกฎหมายลงโทษผู้ที่ทำการผลิต จำหน่ายและเสพยาเสพติดที่เป็นอันตรายนอกจากนี้ยังเสนอแนะให้มีการออกกฎหมายมา ควบคุมการจำหน่ายยา เพิ่มราคายา และออกคำเตือนเกี่ยวกับอันตรายของการใช้ยาที่มีผลต่อร่างกาย จิตใจและสังคม

2.2.3.2 รูปแบบทางสุขภาพอนามัย (The public-health model)

รูปแบบนี้ถือว่ายาเสพติดเปรียบเสมือน โรคภัยไข้เจ็บหรือเป็นปัญหาทางสุขภาพอนามัยหรือโรคติดต่อทั่วไป โดยเปรียบตัวยาคือเชื้อโรค คนคือพาหนะนำโรคและสิ่งแวดล้อมเปรียบเสมือนแหล่งที่เพาะเชื้อโรค แนวคิดนี้ยังให้ความสำคัญกับตัวยาเนื่องจากเป็นเชื้อโรคซึ่ง

ก่อให้เกิดผลในทางการติดต่อมากกว่า ดังนั้นจึงไม่มีการแยกขาออกเป็นขาที่ปลอดภัยและขาที่มีอันตราย แต่ได้รวมเหล่า บุหรี่และคาเฟอีนเข้าไว้ด้วย การดำเนินการป้องกันจึงใช้วิธีการเพิ่มราคาขายให้สูงขึ้น ทำให้สังคมยอมรับยาเสพติดน้อยลง ออกกฎหมายควบคุมให้ยามีปริมาณน้อยในตลาด พร้อมทั้งรณรงค์ให้การศึกษาและข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับภัยอันตรายที่เกิดขึ้นจากการใช้ยาให้คนในสังคมได้รับรู้เพื่อเป็นการป้องกัน ส่วนผู้ที่มีปัญหาหายาเสพติดก็ให้ดำเนินการบำบัดรักษาโดยมีความเชื่อพื้นฐานว่าทุกคนเห็นคุณค่าของการมีสุขภาพอนามัยดี กลัวโรคร้ายไข้เจ็บและ หลีกเลี่ยงการใช้ยาโดยไม่จำเป็น

2.2.3.3 รูปแบบทางจิตวิทยาสังคม (The psycho-social model)

รูปแบบทางจิตวิทยาสังคมให้ความสำคัญ กับตัวคนหรือพฤติกรรมของคนเป็นหลัก โดยเห็นพฤติกรรมของคนเป็นเรื่องที่มีความสลับซับซ้อนจึงต้องศึกษาสาเหตุของการใช้ยาอย่างลึกซึ้ง และถือว่าการติดยาเสพติดเป็นพฤติกรรมที่เบี่ยงเบนของมนุษย์ ดังนั้น ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาคตามแนวคิดนี้จึงเสนอแนะให้มีการให้ข่าวสารและให้การศึกษาเพื่อเสริมสร้างเจตคติ ปลูกฝังค่านิยม ความเชื่อและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของคนไม่ให้หันไปใช้ยาเสพติด ตลอดจนเสนอแนะให้มีการปรับปรุงสภาพแวดล้อมที่มีอิทธิพลผลักดันให้คนหันไปใช้ยาให้ดีขึ้น

2.2.3.4 รูปแบบทางสังคมและวัฒนธรรม (The social-culture model)

รูปแบบทางสังคมและวัฒนธรรมมุ่งปรับเปลี่ยนสภาวะแวดล้อมในสังคมเพื่อสร้างสภาวะแวดล้อมที่ลดความกดดัน ส่งให้การใช้ยาเสพติดลดน้อยลงเช่น การปรับปรุงสภาพแวดล้อมในด้านการศึกษา การสาธารณสุขกลุ่มและองค์กรทางสังคมควรสนองตอบพื้นฐานความจำเป็นของการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนของสังคม ขนบธรรมเนียมประเพณีที่ดีงามของสถาบันต่าง ๆ ในสังคม

2.2.4 แนวทางการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาหายาเสพติด ในสถานศึกษา

การป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา กระบวนการทางการศึกษานับเป็นวิธีการที่สำคัญที่สุดในการสร้างภูมิคุ้มกันให้แก่นักเรียน-นักศึกษา ครู อาจารย์ และผู้ปกครอง จะต้องเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการสร้างภูมิคุ้มกันให้กับนักเรียน-นักศึกษา (สมเชษฐ์ บมไถ่. 2542 : 21-25)

แนวทางการดำเนินงานเพื่อป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษามีดังนี้คือ

ก. การให้การศึกษา (Education)

เป็นการถ่ายทอดความรู้สึที่จะเอื้ออำนวยให้เกิดการเรียนรู้ทักษะ และประสบการณ์ที่จำเป็นต่อการดำเนินชีวิตที่มีคุณภาพโดยปลอดจากปัญหาหายาเสพติด การให้ศึกษานี้มุ่งเน้นที่การอบรมบ่มนิสัย และพัฒนาด้านจิตใจ (Affective Education) โดยคำนึงถึงองค์ประกอบในการสร้างภูมิคุ้มกันยาเสพติด ดังนี้

1. การส่งเสริมความนับถือตนเอง (Self-Esteem) คือการส่งเสริมให้บุคคลรู้สึกว่าคุณค่า มีประโยชน์ มีความสามารถ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในการสร้างภูมิคุ้มกันยาเสพติด โดย

มีแนวทางปฏิบัติ ได้แก่ การให้บุคลากรและเยาวชนในสถานศึกษาได้มีส่วนร่วมรับผิดชอบในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การรักษาความสะอาด การประกวดคำขวัญ เรียงความ วาดภาพ การส่งเสริมจริยธรรม การจัดชุมนุมหรือชมรมต่าง ๆ ตามความสนใจของผู้เรียน เป็นต้น

2. การส่งเสริมความสัมฤทธิ์ผล (Achievement) คือการส่งเสริมให้บุคคลประสบความสำเร็จ ได้รับการยกย่อง ได้รับความรักความอบอุ่น ความสามารถ ความถนัด และความสนใจของผู้เรียน จัดบริการให้คำปรึกษาหารือเพื่อแนวทางแก้ปัญหา รวมทั้งเสริมประสบการณ์และทักษะให้แก่ผู้เรียน โดยการเชิญผู้เชี่ยวชาญการมาให้ความรู้ เป็นต้น

3. การส่งเสริมให้เกิดความรู้สึกมีจุดหมาย (A Sense Of Purpose) คือการส่งเสริมให้บุคคลมีความสำนึกในค่าของมนุษย์ สร้างสรรค์เป้าหมาย เกิดพลังที่จะผลักดันตนเอง ให้ไปสู่เป้าหมายนั้น โดยไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค ซึ่งแนวทางปฏิบัติ ได้แก่ การกำหนดระเบียบและกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ของสถานศึกษาตามความเหมาะสม ส่งเสริมและปรับปรุงบุคลิกภาพโดยการจัดกิจกรรมในหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรมอย่างสม่ำเสมอ นอกจากนี้ควรให้มีการจัดกิจกรรมแนะแนวเพื่อช่วยเหลือผู้เรียนเป็นกลุ่มหรือรายบุคคล และจัดสวัสดิการในสถานศึกษา เป็นต้น

4. การจัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมความเคารพตนเองและผู้อื่นและเกียรติของบุคคล (Respect for self and Other and Individual Dignity) คือการส่งเสริมประสบการณ์ที่เหมาะสมกับความสามารถ ความเข้าใจ ความถนัดของบุคคลในการปฏิบัติหน้าที่ มีความรับผิดชอบ ความอดทน ความเคารพในสิทธิหน้าที่ของตนเองและผู้อื่น ตลอดจนการให้ความยกย่องบุคคลอื่น ซึ่งแนวทางปฏิบัติ ได้แก่ การจัดกิจกรรมที่มุ่งเน้นการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน ตลอดจนยกย่องคนที่ปฏิบัติดี ส่งเสริมและให้โอกาสแก่ผู้เรียนทำกิจกรรมเป็นหมู่คณะ รวมทั้งฝึกให้ผู้เรียนรู้จักดำเนินชีวิตแบบประชาธิปไตยในสถานศึกษา เป็นต้น

5. การพัฒนาทักษะส่วนตนและสังคม (Employable Skills) คือการฝึกฝนให้เกิดทักษะในการคิด การอ่าน การใช้เหตุผล การตัดสินใจ การแก้ปัญหา การประกอบอาชีพ การติดต่อระหว่างบุคคล การทำงานเป็นคณะ และการช่วยเหลือผู้อื่น โดยมีแนวทางปฏิบัติ ได้แก่ การจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้วิชาชีพใหม่ ๆ เพิ่มขึ้น พร้อมทั้งส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะสังคม เช่น การฝึกพูดในที่ชุมชน เป็นต้น

6. การส่งเสริมทักษะในการประกอบอาชีพ (Employable Skills) คือ การจัดกิจกรรมทางเลือกต่าง ๆ ให้แก่บุคคล เพื่อเป็นช่องทางในการดำรงชีวิตตามความสนใจและความถนัดส่วนบุคคล โดยมีแนวปฏิบัติ ได้แก่ การจัดให้มีการบริการแนะแนวอาชีพ พัฒนาทักษะในการตัดสินใจ การศึกษาความต้องการด้านอาชีพของชุมชน และการเตรียมตัวเพื่อการเลือกอาชีพ เป็นต้น

ข. การให้ข่าวสารข้อมูล (Information)

เป็นการให้ข่าวสารเพื่อที่จะให้ประชาชน ได้ตระหนักและตื่นตัวกับปัญหาสาธารณสุข ตลอดจนมุ่งเสริมสร้างเจตคติและค่านิยมที่ถูกต้องให้กับประชาชน ทั้งนี้ต้องอยู่บนพื้นฐานแห่งความเชื่อว่า ความรู้ (Knowledge) และเจตคติ (Attitude) จะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่มีผลต่อการใช้อย่างถูกต้อง ซึ่งการให้ข้อมูลข่าวสารเพื่อการป้องกันยาเสพติดเป็นวิธีที่แพร่หลายสามารถดำเนินการได้ในหลายหน่วยงานและเป็นมาตรการที่เสริมด้านการให้การศึกษา (Education) ได้เป็นอย่างดี แต่ทั้งนี้จะต้องคำนึงถึงวิธีการที่เหมาะสม ลักษณะของกลุ่มเป้าหมาย ตลอดจนองค์ประกอบทางด้านสังคม เศรษฐกิจ และวัฒนธรรมด้วย มิฉะนั้นอาจเกิดปัญหาเป็นคาบสองคม

ในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารซึ่งเป็นการดำเนินงานเพื่อการถ่ายทอดหรือจัดส่งข่าวสารความรู้ด้านการป้องกันยาเสพติดให้แก่กลุ่มเป้าหมาย โดยอาศัยเทคนิควิธีและสื่อชนิดต่าง ๆ เป็นปัจจัยสำคัญของการดำเนินงานเผยแพร่ทั้งด้านสื่อมวลชนและสื่อบุคคล ในปัจจุบันเนื้อหาเทคนิคและสื่อด้านป้องกันยาเสพติดได้การพัฒนาเป็นระบบมากขึ้น เพื่อให้สามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้อย่างกว้างขวางและมีประสิทธิภาพ ซึ่งอาจดำเนินการได้หลายรูปแบบดังนี้ คือ

1. การจัดวิทยากรบรรยายอภิปราย เพื่อเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดแก่กลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ วิทยากรจึงนับเป็นสื่อ (บุคคล) ที่สำคัญที่สุดและสามารถเรียกร้องความสนใจ ตลอดจนความเข้าใจแก่ผู้รับข้อมูลข่าวสารที่ดีที่สุด

2. การให้บริการด้านสื่อ เช่น เอกสาร โปสเตอร์ ภาพนิทรรศการ สไลด์ภาพยนตร์ ฯลฯ แก่หน่วยงานและประชาชนทั่วไป เพื่อให้หน่วยงานและประชาชนที่สนใจที่จะเข้ามามีส่วนรวมในการป้องกันยาเสพติด

3. การจัดรณรงค์ป้องกันยาเสพติดในช่วงระยะเวลาที่กำหนด เช่น ในช่วงเดือนมิถุนายนของทุกปี ซึ่งถือเอาวันที่ 26 มิถุนายน เป็นวันต่อต้านยาเสพติดของโลก เป็นการเผยแพร่ข่าวสารโดยการระดมสื่อต่างๆ ภายในขอบเขตหรือที่ที่กำหนดไว้ สาเหตุที่ต้องมีการรณรงค์เพราะการเผยแพร่ข่าวสารในวงกว้างไม่สามารถเข้าถึงประชาชนอย่างมีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ดังนั้นการจัดรณรงค์ในท้องที่บางแห่งซึ่งมีปัญหารุนแรงจึงเป็นสิ่งจำเป็น เช่น การเดินขบวนต่อต้านยาเสพติด การจัดสัปดาห์รณรงค์ป้องกันยาเสพติด และการจัดนิทรรศการต่อต้านยาเสพติด เป็นต้น

4. การเผยแพร่ข่าวสารโดยผ่านสื่อมวลชนประเภทต่างๆ เป็นการเผยแพร่ข่าวสารความรู้ครอบคลุมกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งนับเป็นวิธีการเผยแพร่ได้ผลเพราะสื่อมวลชนเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้ดี สื่อมวลชนที่ใช้ในการเผยแพร่ที่สำคัญ ได้แก่

- วิทยุ โดยการผลิตรายการวิทยุเพื่อออกอากาศในส่วนกลางและส่วนภูมิภาคในลักษณะบทความ สารคดี คำขวัญ เพลง เรื่องสั้น ตลอดจนขอความร่วมมือจากสถานีวิทยุต่าง ๆ หรือนักจัดรายการในการเผยแพร่ข่าวสารความรู้ด้านป้องกันยาเสพติด

- โทรทัศน์ โดยการผลิตสไลด์ ภาพยนตร์โฆษณาสั้น ๆ (Spot) จัดรายการแสดง รายการสนทนาของผู้เชี่ยวชาญต่างๆ เพื่อเผยแพร่ทางสถานีโทรทัศน์ช่องต่างๆ
- โรงภาพยนตร์ โดยการผลิตสไลด์ ภาพยนตร์โฆษณาสั้น (Spot) เพื่อเผยแพร่ทางโรงภาพยนตร์ทั่วไป
- สิ่งพิมพ์ โดยผลิตบทความ เรื่องสั้น คำขวัญ ภาพโปสเตอร์ การ์ตูน ฯลฯ เผยแพร่ในวารสาร นิตยสาร หนังสือพิมพ์รายวัน โดยจัดสรรเนื้อหาให้สอดคล้องกับรูปแบบของสิ่งพิมพ์แต่ละชนิด
- หน่วยเคลื่อนที่ (Mobile Unit) จัดบุคลากรพร้อมรถยนต์ และสื่อโสตทัศนอุปกรณ์ ชุดนิทรรศการ ออกไปปฏิบัติงานเผยแพร่ความรู้แก่ประชาชนตามแหล่งต่าง ๆ
- สื่อพื้นบ้าน (Folk Media) เป็นการใช้สื่อพื้นบ้านเป็นสื่อกลาง ในการเผยแพร่ความรู้ด้านการป้องกันยาเสพติดให้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ หนังสือตลก เพลงพื้นบ้านของแต่ละท้องถิ่น ลำตัด และลำเพลิน เป็นต้น

ค. การพัฒนาบุคลากร (Training)

มีเป้าหมายเพื่อสร้างบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น เป็นวิทยากรหรือผู้ประสานงานในพื้นที่ระดับต่าง ๆ บุคลากรที่สร้างขึ้นนี้จัดได้ว่าเป็นสื่อบุคลากรในการให้ข่าวสารและการศึกษา เนื่องจากสื่อประเภทนี้เชื่อว่าจะสามารถถ่ายทอดความรู้ ตลอดจนมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนทัศนคติและพฤติกรรมเกี่ยวกับยาเสพติดของกลุ่มเป้าหมายได้อย่างมีสัมฤทธิ์ผลดีกว่าสื่อประเภทอื่นๆ

ในการพัฒนาบุคลากรเพื่อการป้องกันยาเสพติด สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ได้กำหนดแนวทางในการดำเนินงานไว้ดังนี้คือ

1. การพัฒนาบุคลากรแกนนำในส่วนกลาง โดยการให้การฝึกอบรมสัมมนาเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของส่วนกลาง ซึ่งขอบข่ายหน้าที่และความรับผิดชอบในการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในกลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจเรื่องยาเสพติดและมีทักษะในการถ่ายทอดความรู้ รวมทั้งประสานการจัดกิจกรรมด้านการป้องกันยาเสพติดในแต่ละกลุ่มเป้าหมาย

2. การพัฒนาบุคลากรแกนนำในระดับจังหวัด โดยการให้การฝึกอบรมสัมมนาเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับจังหวัด โดยเน้นหน่วยงานหลักในพื้นที่ ได้แก่ สำนักงานจังหวัด สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด ตำรวจภูธรจังหวัด ที่ทำการพัฒนาชุมชนจังหวัด สำนักงานเทศบาลเมือง ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัด และศูนย์เวชศึกษาป้องกันวิทยาลัยครู เพื่อทำหน้าที่ในการถ่ายทอดความรู้ด้านการป้องกันยาเสพติด รวมทั้งประสานการกิจกรรมด้านการป้องกันยาเสพติดในแต่ละกลุ่มเป้าหมายที่รับผิดชอบ

ง. การผลิตสื่อ (Media Production)

สื่อนับเป็นเครื่องมือทางเทคโนโลยีอย่างหนึ่งจะช่วยให้การปฏิบัติงานเผยแพร่สำเร็จคล่องไปได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ช่วยเร้าความสนใจ จดจำง่าย และประหยัดเวลา ปัจจุบันการผลิตสื่อด้านการป้องกันยาเสพติดสำหรับกลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ แบ่งออกได้เป็น 3 ประเภท คือ

1. สื่อสิ่งพิมพ์ (Print Media) ได้แก่ หนังสือ เอกสาร โปสเตอร์ แผ่นพับ สติกเกอร์ ภาพพริก ภาพนิทรรศการ เป็นต้น
2. สื่ออิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Media) ได้แก่ ทีวี วิทยุ วิทยุ โทรทัศน์ เป็นต้น
3. สื่อชุดเผยแพร่ (Electronic Kit) ได้แก่ ชุด Package ซึ่งประกอบด้วยเนื้อหาหลักสูตร คู่มือการใช้ และสื่อประเภทต่าง ๆ

จ. การจัดกิจกรรมทางเลือก (Alternatives)

สาเหตุสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้คนใช้ยาเสพติดเพื่อแก้ปัญหาที่เพราะบุคคลไม่เห็นคุณค่าของทางเลือกอื่น ๆ เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นกับตนเอง จึงตัดสินใจใช้ยาเสพติดเป็นทางเลือก ดังนั้นการจัดหาทางเลือกอื่นที่เป็นประโยชน์ให้จึงเป็นการสร้างสภาพแวดล้อมที่ช่วยให้บุคคลรอดพ้นจากปัญหาเสพติดได้ กิจกรรมทางเลือกจะช่วยส่งเสริมสนับสนุนพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของคนเราได้เป็นอย่างดี ตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐานของบุคคล อันจะช่วยเบี่ยงเบนความสนใจให้ผู้ที่กำลังมีปัญหาจิตใจหันเหไปจากพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม เช่น การใช้ยาเสพติดทั้งยังช่วยเพิ่มคุณสมบัติร่างกายและจิตใจด้วย ทั้งนี้อาจจำแนกได้หลายด้าน ดังนี้คือ

1. ด้านสุขภาพอนามัย เช่น กีฬา นันทนาการ ดนตรี การออกกำลังกาย เกมสัต่าง ๆ ฯลฯ
2. ด้านจริยธรรม เช่น อบรมศีลธรรม กิจกรรมทางศาสนา ส่งเสริมประเพณี ฯลฯ
3. ด้านสังคม เช่น จัดตั้งชมรมหรือสมาคม จัดค่ายเยาวชนสงเคราะห์ผู้อื่น การบริการให้คำปรึกษาแนะนำ ฯลฯ
4. ด้านอาชีพ เช่น การฝึกอาชีพ การส่งเสริมรายได้ ฯลฯ

ฉ. การวิจัยและประเมินผล (Research And Evaluation)

ในการดำเนินการป้องกันยาเสพติดไม่ว่าจะใช้วิธีการหรือรูปแบบใด ๆ ก็ตามย่อมไม่มีกฎเกณฑ์ใดที่ถือเป็นมาตรฐานแน่นอนตายตัวหรือมีประสิทธิภาพโดยสมบูรณ์ แต่จำเป็นที่จะต้องมีการปรับปรุงแก้ไขหรือพัฒนาให้ดียิ่งขึ้นไปตลอดเวลา ทั้งนี้เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพการณ์ที่แปรเปลี่ยนไป ดังนั้นการวิจัยและการประเมินผลด้านการป้องกันยาเสพติดจึงเป็นวิธีการป้องกันยาเสพติดให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้น

2.3 นโยบายและกลยุทธ์การดำเนินการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา

2.3.1 นโยบายกระทรวงศึกษาธิการ

นโยบายการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ในกลุ่มเยาวชน ในสถานศึกษาและนอกสถานศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ สำหรับแผนพัฒนายุทธศาสตร์ที่ 8 นั้น ยังคงอาศัยยุทธศาสตร์การลดอุปสงค์ (Demand Reduction) เช่นเดียวกับการดำเนินงานในแผนระยะที่ 7 ผ่านมาแต่เน้นในประเด็นของการพัฒนาบุคลิกภาพ กระบวนการดำเนินงาน และการให้ประชาชนมีส่วนร่วมมากขึ้น (สำนักงานกิจการพิเศษ สำนักปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. 2539 : 10-11)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ได้ให้นโยบายในการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดเป็นกรอบในการปฏิบัติไว้ 4 ประการ

1. ทุกหน่วยงานในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ต้องดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา ของกระทรวงศึกษาธิการ อย่างจริงจัง โดยให้มีแนวร่วมในการปฏิบัติงานจากประชาชนด้วย
2. สื่อที่กระทรวงศึกษาธิการผลิตใช้ในการป้องกันยาเสพติด จะต้องมีความเหมาะสมกับเยาวชนโดยให้เน้นความน่าสนใจ น่าหยิบ น่าอ่าน ได้เนื้อหาสาระ และไม่ยาวยืดเยื้อเกินไป
3. ทุกหน่วยงานจะต้องมีโครงการป้องกันยาเสพติดที่ชัดเจนเพื่อให้รัฐบาลสามารถยอมรับและสนับสนุนงบประมาณตามความจำเป็นของโครงการ
4. โครงการใหม่ ๆ ที่ยังไม่เคยทำมาก่อน ให้ทุกหน่วยงานพิจารณากำหนดกลุ่มเป้าหมายที่ชัดเจนและทำการทดลองเพื่อการศึกษาผลกระทบก่อนที่จะทำการขยายผล
5. กระทรวงสาธารณสุขควรร่วมมือกับกระทรวงศึกษาธิการช่วยกันป้องกันและแก้ปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาด้วยโดยเฉพาะยาบ้า และในทางปฏิบัติควรจะทุ่มเทงบประมาณไปที่ตัวเด็กเล็กมากกว่าเด็กโต
6. สถานศึกษาจะต้องสร้างระบบการดำเนินงานด้านการป้องกันยาเสพติดให้เข้มแข็งพร้อมกับให้มีโครงการแนะแนวด้วย
7. งบประมาณสำหรับงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ควรให้ทุกกรมตั้งงบประมาณไว้ในแผนงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยไม่ต้องแบ่งอยู่กับงบประมาณอื่นซึ่งสำนักงบประมาณเห็นชอบด้วยแล้ว

ดังนั้น คณะกรรมการป้องกันและแก้ปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ จึงเห็นชอบในกำหนดกรอบนโยบายด้านการป้องกันยาเสพติด สำหรับแผนพัฒนายุทธศาสตร์ที่ 8 ภายใต้งบของข้อจำกัด ด้านงบประมาณและบุคลากร ดังต่อไปนี้

1. ให้สถานศึกษาทุกแห่งถือว่าการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในกลุ่มนักเรียนนักศึกษาเป็นภาระหน้าที่ที่สำคัญประการหนึ่งของสถานศึกษา ทั้งนี้ให้รวมถึงภาระหน้าที่ในการช่วยเหลือดูแลนักเรียน นักศึกษา ที่ติดยาเสพติดด้วย
2. ให้ดำเนินการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนครบวงจร นับตั้งแต่การพัฒนาหลักสูตร สื่อ วัสดุ และกิจกรรมของสถานศึกษา เน้นการฝึกทักษะชีวิตที่จำเป็นสำหรับเยาวชน เพื่อผลทางการพัฒนาบุคลิกภาพ และการตัดสินใจเลือกพฤติกรรม
3. สนับสนุนให้สถานศึกษาทุกสังกัดจัดกิจกรรมส่งเสริมการออกกำลังกายและการเล่นกีฬาตลอดจนกิจกรรมทางเลือกอื่น ๆ เน้นการให้เด็กเยาวชนรู้จักใช้เวลาว่างไปในทางสร้างสรรค์ และเป็นประโยชน์ต่อสุขภาพอนามัย เพื่อเสริมสร้างความเชื่อมั่นในตนเอง ความมั่นคงทางอารมณ์ และความสามัคคีในหมู่คณะ
4. ส่งเสริมให้สถานศึกษาปรับปรุงสภาพแวดล้อมและบรรยากาศของสถานศึกษาให้เยาวชนในสถานศึกษา มีพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา อย่างเต็มที่
5. ให้มีการพัฒนาระบบบริหารและจัดการ ตลอดจนการสนับสนุนทางวิชาการ เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา เน้นการทำงานในระบบเครือข่าย

2.3.2 กลยุทธ์ในการดำเนินการป้องกันยาเสพติด

นายปองพล อดิเรกสาร รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ กำหนดนโยบายเพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา ดังนี้

1. ให้สถานศึกษานำกระแสพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่ทรงห่วงใยในปัญหายาเสพติด มาเป็นแนวทางปฏิบัติ ในการจัดกิจกรรมรณรงค์ และประชาสัมพันธ์ให้นักเรียน นักศึกษาตระหนักถึงสถานการณ์ความรุนแรงของปัญหายาเสพติด กระตุ้นและปลูกจิตสำนึกในการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์เหมาะสมกับ เพศ วัย และฐานะ
2. ปฏิรูปหลักสูตรและระบบการเรียนการสอน ให้เกิดกระบวนการคิดอย่างมีเหตุผล ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม สร้างทักษะชีวิต และพัฒนาศักยภาพของนักเรียน / นักศึกษา
3. สร้างเสริมภูมิคุ้มกัน จัดระบบดูแล ฝ้าระวัง ป้องกันกลุ่มเป้าหมายนักเรียนนักศึกษาที่ยังไม่เคยใช้ยาเสพติด (Potential Demand) ไม่ให้เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด
4. สร้างบรรยากาศที่อบอุ่นภายในโรงเรียน โดยมอบหมายให้ครูที่ปรึกษาหรือครูประจำชั้นคอยสอดส่องดูแลพฤติกรรมและให้คำปรึกษาเด็กนักเรียนอย่างใกล้ชิด และดำเนินการตามระบบดูแลนักเรียนพร้อมกวดขัน กำชับให้นักเรียนนักศึกษา ไม่ออกจากเคหะสถาน หลังเวลา 22.00 น.

5. ปรับปรุงสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา ให้สะอาด ร่มรื่นเป็นระเบียบ ปราศจาก มุมอับควบคุมปัจจัยเสี่ยงบริเวณรอบสถานศึกษา และประสานงานกับชุมชน และหน่วยงานอื่นให้ มีส่วนร่วมในการดำเนินการป้องกันและแก้ปัญหายาเสพติดอย่างจริงจัง

6. ถือเป็นนโยบายที่จะดูแล นักเรียน นักศึกษา ที่เสพยาเสพติดในฐานะผู้ป่วย โดยไม่ ไล่ต้อนและส่งไปบำบัดรักษาทุกราย ตลอดจนให้ความคุ้มครองนักเรียน นักศึกษา ที่ถูกหลอกลวง หรือ ถูกใช้เป็นเครื่องมือในการจำหน่ายยาเสพติด

7. ครูและบุคลากรทางการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการค้ายาเสพติด ต้องส่งให้ เจ้าหน้าที่ที่ตรวจดำเนินการทางกฎหมายอย่างเฉียบขาด ทั้งทางวินัยและกฎหมาย โดยให้ออกจาก ราชการไว้ก่อน

8. ผู้บริหารสถานศึกษา ต้องให้ความสำคัญในการดำเนินการป้องกันและแก้ปัญหา ยาเสพติดในสถานศึกษา อย่างจริงจัง หากทะเลาะหรือปกปิด ไม่เอาใจใส่ ขาดความรับผิดชอบ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องได้รับการลงโทษ

9. ให้ใช้ผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินการป้องกันและแก้ปัญหา ยาเสพติด ในสถานศึกษา เป็นเกณฑ์ในการประกอบการพิจารณาความดีความชอบ การเลื่อนตำแหน่ง และการโอนย้ายของ ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารการศึกษา

10. ผู้บริหารระดับสูง และผู้ตรวจราชการ จะต้องร่วมกันรณรงค์เพื่อลดเป้าหมาย ผู้เกี่ยวข้องกับยาเสพติดให้หมดไป และให้กำกับติดตามการแก้ปัญหา ยาเสพติดในสถานศึกษาอย่าง ต่อเนื่อง สำหรับพื้นที่ที่ทำดีให้ยกย่องชมเชย

2.3.3 การดำเนินงานป้องกันยาเสพติดของกรมอาชีวศึกษา

2.3.3.1 การดำเนินงานป้องกันยาเสพติดของสถานศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา

คณะกรรมการบริหารโรงเรียนสีขาวของกระทรวงศึกษาธิการ ได้ประเมินสถานการณ์ปี 2543 แล้วได้วิเคราะห์ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานป้องกันและป้องปราบยาเสพติดใน สถานศึกษาเกี่ยวกับกรมอาชีวศึกษาว่า กรมอาชีวศึกษาเป็นอีกกรมหนึ่งที่ยอมรับว่ามีปัญหา ยาเสพติดมาก เนื่องจากสถานศึกษาแต่ละแห่งมีนักศึกษามาก ครูอาจารย์ อาจดูแลไม่ทั่วถึง และเด็กที่อยู่ในวัยนี้อยากรู้ อยากลองส่วนใหญ่จะพบในวิทยาลัยเทคนิค วิทยาลัยการอาชีพ โดยเฉพาะเด็กที่พัก อยู่ตามหอพัก ยาเสพติดที่พบมาก คือ ยาบ้า มาตรการหลักที่ใช้ คือ การจัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพ การทำพิธีให้คำมั่นสัญญา เข้าค่ายธรรมะ ส่วนใหญ่ที่นิยมไปกันมากคือ ที่ศูนย์วิปัสสนาอำเภอดงน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา (สำนักงานโครงการโรงเรียนสีขาว สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. 2543 : 3)

2.3.3.2 สถานการณ์ยาเสพติด กรมอาชีวศึกษา ปีการศึกษา 2544

กรมอาชีวศึกษา โดยสำนักงานกิจการพิเศษ กรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ แถลงว่า สงครามยาเสพติดที่รัฐบาลประกาศเน้นนโยบายอย่างเด่นชัดว่าต้องดำเนินการเร่งด่วน แม้ว่า ตัวเลขที่มีผู้หลงผิดเข้าไปยุ่งเกี่ยว โดยไม่เจตนา รู้เท่าไม่ถึงการณ์ เข้ารับการบำบัดฟื้นฟู จำนวนหนึ่ง และผู้ค้ายาถูกจับประหารชีวิตไปแล้วหลายราย แต่ปรากฏว่าสถานการณ์ยาเสพติดในประเทศไทย โดยภาพรวมไม่ได้ลดความรุนแรงลงแต่อย่างใด ยิ่งระบาดหนักเข้าไปยังกลุ่มเยาวชนที่หลงผิด ทั้งในและนอกสถานศึกษา สำหรับวัยรุ่นแล้วผู้ที่นิยมเที่ยวกลางคืนจะเป็นกลุ่มเสี่ยงที่เข้าไปพัวพันกับยาเสพติดได้ง่ายขึ้น จากสาเหตุอยากลอง เพื่อนชวน และความโก้เก๋ เท่ๆ ตามค่านิยมที่ผิด ๆ ยาบ้ายังระบาดหนักในกลุ่มเยาวชน โดยเฉพาะนักเรียน นักศึกษา และในปัจจุบันพบว่า มีการลักลอบนำวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท เข้ามาในประเทศมากขึ้น ซึ่งจะปัญหาต่อไปในอนาคต หากรัฐบาลไม่มีมาตรการควบคุมอย่างได้ผล

กรมอาชีวศึกษาตระหนักถึงปัญหานี้อย่างมาก เพราะการแพร่ระบาดจะนิยมในกลุ่มเยาวชน ที่มีอายุระหว่าง 14 – 20 ปี นั้นหมายถึงว่า เยาวชนกลุ่มนั้นยังเรียนอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น – อุดมศึกษา สถานศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษา มีนักเรียน นักศึกษาที่ยังอยู่ในวัยดังกล่าวด้วย จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีมาตรการ เพื่อขจัดกลุ่มเป้าหมายที่เป็นนักเรียน นักศึกษากลุ่มเสี่ยง ให้หมดสิ้นไปและส่งเสริมสนับสนุนกลุ่มดีให้รวมพลังกันต่อต้านยาเสพติด พร้อมทั้งสร้างเกราะป้องกันตนเอง สร้างเครือข่าย / ชมรม ในสถานศึกษา มิให้ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด และไม่คบค้ากับคนที่ร้ายวร้ายจากการค้ายาเสพติด ดังนั้น ข้อมูลต่าง ๆ ของกรมอาชีวศึกษา พอสรุปได้ ดังนี้

กรมอาชีวศึกษามีจำนวนสถานศึกษาที่สังกัด 413 แห่ง ได้แก่ สถานศึกษาในกองการศึกษาอาชีพ (วิทยาลัยสารพัดช่าง , วิทยาลัยอาชีพ) 203 แห่ง สถานศึกษาในกองวิทยาลัยเทคนิค 115 แห่ง สถานศึกษาในกองวิทยาลัยเกษตรกรรม 48 แห่ง สถานศึกษาในกองวิทยาลัยอาชีวศึกษา 46 แห่ง และสถาบันเทคโนโลยีปทุมวัน 1 แห่ง

จากการสำรวจสภาพการใช้ยาเสพติดในสถานศึกษาของกรมอาชีวศึกษาโดยสำนักงานกิจการพิเศษ กรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ สำรวจ ณ วันที่ 31 มีนาคม 2544 สรุปว่า จำนวนสถานศึกษาของกรมอาชีวศึกษาทั้งหมด 413 แห่ง เป็นจำนวนนักเรียน นักศึกษา ทั้งหมด 539,044 คน มีจำนวนสถานศึกษาที่สำรวจสภาพการใช้ยาเสพติดและรายงานผล 26 แห่ง คิดเป็นจำนวนนักเรียน นักศึกษา 401,125 คนหรือคิดเป็นร้อยละ 63.20 สรุปได้ดังนี้

1. มีนักเรียน นักศึกษาเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด (กลุ่มที่ประสบการณ์ในการใช้สารเสพติด จำแนกเป็น เฮโรอีน ฝิ่น กัญชา ยาบ้า สารระเหย เหล้า บุหรี่ และอื่น ๆ ตามลำดับ) ระดับ ปวช. 16,668 คน ระดับ ปวส. 7,576 คน หลักสูตรระยะสั้น 775 คน ระดับปริญญาตรี 32 คน รวมทั้งสิ้น 23,241 คน

2. กลุ่มนักเรียน นักศึกษาที่เป็นผู้ไร้ยาเสพติด (กลุ่มที่ติดยาและยังใช้ยาอยู่ จำแนกเป็น เหล้า บุหรี่ กัญชา ยาบ้า สารระเหย และอื่น ๆ) รวมทั้งสิ้น 18,768 คน เป็นนักเรียน นักศึกษา ระดับ ปวช. 10,791 คน ระดับปวส. 7,576 คน หลักสูตรระยะสั้น 346 คน ระดับปริญญาตรี 55 คน

3. กลุ่มนักเรียน นักศึกษาที่ติดยาเสพติดและบำบัดหายแล้ว รวมจำนวนทั้งสิ้น 2,628 คน เป็นนักเรียน นักศึกษา ระดับ ปวช. 2,216 คน ระดับปวส. 379 คน หลักสูตรระยะสั้น 3 คน ระดับปริญญาตรี 30 คน

4. กลุ่มนักเรียน นักศึกษา ที่สงสัยว่าค้ายาจำนวน 354 คน เป็นนักเรียนระดับ ปวช. 277 คน นักศึกษาระดับ ปวส. 77 คน

แบบสรุปการสำรวจสภาพการใช้สารเสพติดในสถานศึกษา ของกรมอาชีวศึกษา

กลุ่มเป้าหมาย	ปวช.	ปวส.	ระยะสั้น	ปริญญาตรี	หมายเหตุ
1. กลุ่มผู้ไม่ใช้ยา	225,506	105,400	25,112	116	256,134
2. กลุ่มที่มีประสบการณ์ในการใช้สารเสพติด (รวม)	(16,668)	(5,766)	(775)	(32)	(23,241)
จำแนกเป็น - เฮโรอีน	1	4	1	-	6
- ฝิ่น	4	12	2	-	18
- กัญชา	325	142	32	-	499
- ยาบ้า	4,609	639	29	4	5,281
- สารระเหย	192	85	317	-	594
- เหล้า บุหรี่	11,269	4,761	393	28	16,451
อื่น ๆ ระบุ.....	268	123	1	-	392
3. กลุ่มที่ติดยา (ยังใช้ยาอยู่)	(10,791)	(7,576)	(346)	(55)	(18,768)
จำแนกเป็น - เฮโรอีน	-	-	-	-	-
- ฝิ่น	-	-	-	-	-
- กัญชา	271	130	7	-	408
- ยาบ้า	1,728	353	25	2	2,108
- สารระเหย	81	3	10	1	95
- เหล้า บุหรี่	8,551	6,979	304	52	15,886
อื่น ๆ ระบุ.....	160	111	-	-	271
4. กลุ่มที่ติดยาและบำบัดหายแล้ว	2,216	379	3	30	2,628
5. กลุ่มที่สงสัยว่าค้ายา	277	77	-	-	354
รวม	255,458	119,198	26,236	233	401,125

การดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ปีงบประมาณ 2545

การดำเนินงานในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของกรมอาชีวศึกษาในช่วงปีงบประมาณ 2545 ด้วยการติดตาม กำกับดูแลให้ทุกสถานศึกษาดำเนินการภายใต้ยุทธศาสตร์ ของการใช้พลังแผ่นดิน เพื่อเอาชนะยาเสพติดตามนโยบาย กระทรวงศึกษาธิการและของรัฐบาล ตามคำสั่งนายกรัฐมนตรีที่ 119 / 2544 ลงวันที่ 31 พฤษภาคม 2544 เรื่องแนวทางการใช้พลัง แผ่นดินเพื่อเอาชนะยาเสพติด ซึ่งประกอบด้วย 9 แนวทางสำคัญ คือ

1. การปลูกพลังแผ่นดินและการป้องกัน
2. การควบคุมตัวยาและสารเคมี
3. การปราบปราม
4. การบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพ
5. การข่าว
6. การอำนวยความสะดวกและประสานงาน
7. การปรับปรุงกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม
8. ความร่วมมือระหว่างประเทศ
9. การวิจัยพัฒนาและติดตามประเมินผล

ในส่วนของกรมอาชีวศึกษามีการดำเนินการอย่างเป็นทางการเป็นรูปธรรม 4 แนวทาง คือ

- ยุทธศาสตร์ที่ 1 การรวมพลังแผ่นดินและการป้องกัน
- ยุทธศาสตร์ที่ 4 การบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพ
- ยุทธศาสตร์ที่ 6 การอำนวยความสะดวกและประสานงาน
- ยุทธศาสตร์ที่ 9 การวิจัยพัฒนาและติดตามประเมินผล

สถานศึกษาในสังกัดกรมอาชีวศึกษา ได้ระดมทรัพยากรทุกส่วนให้เกิดเป็นพลังของแผ่นดินต่อสู้เพื่อเอาชนะปัญหายาเสพติด จากการวิเคราะห์ตามแผนยุทธศาสตร์ พบว่าจุดแตกหักอยู่ที่พื้นที่ โดยจะต้องมีการยึดพื้นที่ให้สถานศึกษา เป็นเขตปลอดยาเสพติดให้ได้ (สำนักงานกิจการพิเศษ กรมอาชีวศึกษา. 2546 : 43 – 44)

การสำรวจสภาพการใช้สารเสพติดในสถานศึกษา

ตามแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา ตามมติของการประชุมคณะกรรมการการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของกระทรวงศึกษาธิการ (ป.ป.ส.ศธ.) ให้สำรวจสภาพการใช้ยาเสพติดในสถานศึกษาทุกแห่ง ปีละ 2 ครั้ง ครั้งที่ 1 วันที่ 31 มีนาคม และครั้งที่ 2 วันที่ 30 กันยายน ของทุกปี ซึ่งในมติที่ประชุมให้รายงานผลกลุ่มที่เกี่ยวข้องกับ เหล้า บุหรี่ ออกมาอีกหัวข้อหนึ่ง เป็น 6 กลุ่มเป้าหมาย (สำนักงานกิจการพิเศษ กรมอาชีวศึกษา. 2546 : 44 – 49) คือ

1. กลุ่มผู้ไม่ใช้ยา หรือ “กลุ่มปลอดยา” ไม่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดใด ๆ
2. กลุ่มที่มีประสบการณ์ในการใช้ยาเสพติดหรือ “กลุ่มเสพ ” โดยให้แยกเป็นประเภทของยาเสพติด ได้แก่ เฮโรอีน ฟีน กัญชา ยาบ้า สารระเหย และอื่น ๆ (นอกเหนือจากยาเสพติดข้างต้น ได้แก่ ยาแก้ไอ โขแรม กระท่อม ยาอี ฯลฯ ตามที่สำรวจพบ)
3. กลุ่มที่ติดยา ยังใช้ยาอยู่ หรือ “กลุ่มติดยา ” ได้แก่ กลุ่มที่เสพยาเสพติดทุกวันและใช้เป็นประจำขาดไม่ได้หรือ มีความต้องการเพิ่มมากขึ้นทุกวัน
4. กลุ่มที่ติดยาและบำบัดหายแล้วอาจหมายถึง “ กลุ่มเสี่ยง ” อยู่ในช่วยเฝ้าระวังไม่ให้กลับไปติดซ้ำ
5. กลุ่มสงสัยว่าค้ายา หรือ “ กลุ่มเสี่ยง ” ที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนเป็นกลุ่มอันตรายที่ต้องดำเนินการอย่างเด็ดขาด
6. กลุ่มที่เกี่ยวข้องกับเหล่า บุหรี่ หรือ “ กลุ่มเสี่ยง ” เป็นกลุ่มที่ต้องเฝ้าระวัง ซึ่งเป็นต้นเหตุการนำไปสู่ยาเสพติดประเภทอื่นอื่น ๆ

ตารางที่ 2.1 ตารางแสดงการเปรียบเทียบการสำรวจสภาพการใช้ยาเสพติด ของสถานศึกษา

สังกัดกรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

ที่	รายการ	ครั้งที่ 1 / 2545 (31 มีนาคม 2545)		ครั้งที่ 2 / 2545 (30 กันยายน 2545)		หมายเหตุ
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
1.	จำนวนสถานศึกษาที่รายงาน (413 แห่ง)	192	46.99	387	93.70	เพิ่มขึ้น
2.	จำนวนนักเรียน นักศึกษา ทั้งหมด 596,709 คน รายงานมา	286,280	48.29	563,006	94.35	เพิ่มขึ้น
3.	กลุ่มปลอดยาเสพติด (กลุ่มดี)	263,048	91.88	514,568	91.40	ลดลง
4.	กลุ่มผู้ที่มีประสบการณ์ในการ ใช้สารเสพติด (กลุ่มเสพ)	4,402	1.54	7,947	1.41	ลดลง
5.	กลุ่มติดยา (ยังใช้ยาอยู่)	1,205	0.42	1,457	0.26	ลดลง
6.	กลุ่มติดยา และบำบัดหายแล้ว	631	0.22	1,684	0.30	เพิ่มขึ้น
7.	กลุ่มสงสัยว่าค้ายา (กลุ่มค้า)	214	0.08	356	0.06	ลดลง
8.	กลุ่มที่เกี่ยวข้องกับเหล่า , บุหรี่	16,780	5.86	36,994	6.57	เพิ่มขึ้น

สรุปผลการดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ปีงบประมาณ 2545

การดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของกรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ โดยดำเนินงานตามแผนงานและโครงการความร่วมมือกับหน่วยงานอื่น เช่น

1. แผนการดำเนินงานตามแผนงานอำนวยการและประสาน เพื่อให้การดำเนินงานการบริหารจัดการให้เป็นเอกภาพ และเกิดประสิทธิภาพ และมีระบบการสนับสนุนที่เพียงพอและเอื้ออำนวยต่อการนำแผนปฏิบัติและการดำเนินงานในพื้นที่ ซึ่งมีสำนักงาน ป.ป.ส. เป็นหน่วยงานรับผิดชอบหลักและทุกหน่วยที่เกี่ยวข้อง เป็นหน่วยรับผิดชอบและสนับสนุนได้ดำเนินโครงการ อาทิเช่น โครงการประชุมสัมมนาศึกษภาพบุคลากรผู้ปฏิบัติงานด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด โครงการฝึกอบรมวิทยากรป้องกันยาเสพติด เป็นต้น

2. แผนงานปลูกพลังแผ่นดิน (รณรงค์) และแผนป้องกัน เพื่อให้กลุ่มวัยรุ่นหรือเยาวชนมีทัศนคติปฏิเสธยาเสพติด สร้างจิตสำนึก และปรับเปลี่ยนพฤติกรรมต่อต้านยาเสพติดและมีบทบาทในการป้องกัน ปลูกกระแสให้ประชาชนมีส่วนร่วมแก้ปัญหายาเสพติด โดย กรมอาชีวศึกษาได้จัดโครงการเยาวชนด้านภัยยาเสพติด (ค่ายเพื่อนรักเพื่อน) โครงการครอบครัว โรงเรียน ชุมชน รวมพลังแผ่นดิน เพื่อเอาชนะยาเสพติด

3. แผนงานบำบัด รักษา และฟื้นฟูสมรรถภาพ เพื่อช่วยเหลือดูแล และฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยา และผู้ติดยาและผู้ใช้ยาเสพติดให้กลับไปใช้ชีวิตอย่างปกติสุขในสังคม พร้อมทั้งการจัดปรับเปลี่ยนความคิดและพฤติกรรมและฟื้นฟูสมรรถภาพ ในรูปแบบค่ายและศูนย์ฟื้นฟู ตลอดจนกลุ่มเสี่ยงทุกคน ที่สมัครใจเข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพ กรมอาชีวศึกษา ได้ดำเนินโครงการตามแผน คือ โครงการบำบัด ฟื้นฟูเยาวชนติดยาเสพติด (ค่ายเยาวชนต้นกล้า)

4. แผนงานวิจัย ติดตาม พัฒนาและประเมินผล เพื่อให้มีการติดตามผลในระดับจังหวัด และส่วนกลาง เพื่อประเมินสถานการณ์ปัญหายาเสพติดในแต่ละพื้นที่ว่ามีการเปลี่ยนแปลงของพื้นที่แพร่ระบาดในระดับใด พร้อมทั้งสรุปผลการดำเนินงานในรอบ 6 เดือน กรมอาชีวศึกษาได้สำรวจสภาพการใช้สารเสพติด และสรุปการจัดทำค่ายต่าง ๆ รวมทั้งปัญหา อุปสรรคในการดำเนินงาน ซึ่งอยู่ในระหว่างการรวบรวมผล (กรมอาชีวศึกษา. 2545 : 51)

5. โครงการความร่วมมือกับหน่วยงานอื่น กรมอาชีวศึกษาได้ร่วมมือกับองค์กรภายนอกที่ดำเนินโครงการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในแต่ละพื้นที่ หรือตามความระบอบารุนแรงของแต่ละจังหวัด กรมอาชีวศึกษา มีโครงการร่วมกับหน่วยงานอื่น อาทิเช่น โครงการปฏิบัติธรรมนำปัญญา โครงการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้เสพยาเสพติด : การช่วยเหลือตนเอง โครงการค่ายพัฒนาคุณภาพชีวิตและกิจกรรม Work Shop

6. ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน

6.1 ด้านการบริหารจัดการ

6.1.1 โครงสร้างการบริหารงบประมาณ กรมอาชีวศึกษาได้มอบหมายให้ประธานคณะกรรมการอาชีวศึกษาจังหวัดเป็นหน่วยเบิก – จ่าย รวมทั้งในการบูรณาการกิจกรรมต่าง ๆ พบว่า สถานศึกษาในบางจังหวัดไม่ค่อยให้ความร่วมมือในการประสานงานในการปฏิบัติตามแผน

6.1.2 ในการจัดฝึกอบรมวิทยากร อาชีวศึกษาจังหวัดได้จัดส่งบุคลากรเข้ารับการอบรม นั้นพบว่ายังมีอาชีวศึกษาจังหวัดบางแห่งส่งครูอาจารย์ ที่ไม่สมัครใจ หรือมีคุณสมบัติไม่ครบถ้วนเข้ารับการอบรม ทำให้เมื่อกลับไปปฏิบัติงานจริงจึงไม่มีประสิทธิภาพตามวัตถุประสงค์

6.1.3 ในการกรอกข้อมูลส่งกลับเกี่ยวกับการสำรวจสภาพการใช้สารเสพติดในสถานศึกษาล่าช้า

6.2 ด้านกิจกรรมการดำเนินการค่ายต่าง ๆ

6.2.1 การจัดค่ายบำบัด ฟันฟู หรือค่ายป้องกัน แต่ละจังหวัดพบว่า สถานศึกษาไม่ให้ความสำคัญในการจัดหานักเรียน นักศึกษากลุ่มเป้าหมายเข้าค่าย ๆ อย่างเคร่งครัด

6.2.2 การประสานงานภายในจังหวัดยังไม่เป็นระบบทำให้การปฏิบัติตามแผน คลาดเคลื่อน

6.2.3 การเข้าค่าย ๆ พบว่ามีสถานศึกษาหลายแห่ง มีเฉพาะนักเรียน นักศึกษา แต่ไม่จัดครู – อาจารย์ มาควบคุมตามที่ตารางกำหนด

6.3 ด้านการจัดกิจกรรมในสถานศึกษา

6.3.1 สถานศึกษายังไม่ได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครองเพียงพอ หรือผู้ปกครองมีเจตคติต่อการบำบัด ฟันฟู ในทางลบ

6.3.2 ผู้บริหาร ครู – อาจารย์ ไม่ให้ความสำคัญในการดำเนินกิจกรรมป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดอย่างจริงจัง

6.3.3 ครู – อาจารย์ ในสถานศึกษา ยังขาดประสบการณ์เทคนิคและวิธีค้นหาและจำแนกกลุ่มเป้าหมายในการดำเนินการจัดนักเรียน นักศึกษา เข้าค่ายต่าง ๆ

6.3.4 นักเรียน นักศึกษา ที่เสพยาเสพติด สถานศึกษาบางแห่ง ผลักภาระให้ผู้ปกครองรับผิดชอบ และสถานศึกษาไม่ได้ช่วยติดตามประสานงานในการบำบัด ฟันฟูจิตใจให้กลับคืนสู่สังคม

6.3.5 อิทธิพลในชุมชนทำให้ไม่สามารถดำเนินกิจกรรมต่อต้านยาเสพติดได้อย่างเป็นรูปธรรม โดยเฉพาะแหล่งค้ารอบ ๆ บริเวณสถานศึกษาอีกทั้งครู – อาจารย์ บางแห่งถูกขู่ทำร้าย ทำให้ไม่กล้าที่จะดำเนินการอย่างจริงจัง

2.4 การดำเนินการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา

การดำเนินการ หมายถึง การปฏิบัติการดำเนินการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษาสังกัด กรมอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ตามกระบวนการดำเนินการป้องกันยาเสพติด โดยครอบคลุมเรื่องการวางแผน การจัดรูปงาน การดำเนินงาน และการประเมินผล มีรายละเอียด ดังนี้

2.4.1 การวางแผน (Planning)

ความหมายของการวางแผน มีนักวิชาการ และนักการศึกษาหลายท่านให้ความหมายของการวางแผนไว้ เช่น

Harold D. Koontz and Cyril O' Donnell (1972 : 113) ได้ให้ความหมายของการวางแผนว่า “การวางแผน คือ การตัดสินใจล่วงหน้าว่าจะทำอะไร ทำอย่างไร และใครเป็นผู้นำ การวางแผน เป็นสภาพเชื่อมช่วงว่างจากจุดปัจจุบัน ไปสู่นาจุดที่ต้องการ”

Kaufman A. Roger (1972 : 6) ให้ความหมายว่า “การวางแผนเป็นการวางโครงการเพื่อให้ได้รับผลสำเร็จ บรรลุวัตถุประสงค์อย่างสมเหตุสมผลและเป็นที่น่าพอใจ”

เมธี ปิณฑนานนท์ (2525 : 49) กล่าวไว้ว่า “การวางแผน คือ ความพยายามในอันที่จะควบคุมอนาคตให้เป็นไปตามทิศทางของเป้าหมายที่ต้องการโดยตัดสินใจอย่างระมัดระวัง คือ ผลการปฏิบัติงานที่จะต้องติดตามมา”

มาลัย หุวะนันทน์ (2520 : 85) กล่าวไว้ว่า “การวางแผน คือ กระบวนการขั้นหนึ่งในการบริหารงานให้สำเร็จลุล่วงตามวัตถุประสงค์ และนโยบายที่กำหนดไว้ แผนเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับความรู้ทางวิชาการ และวิจารณ์เหตุการณในอนาคตกำหนดวิธีการโดยถูกต้อง และมีเหตุผล เพื่อการดำเนินงาน ตามแผนงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อย สมบูรณ์และมีประสิทธิภาพที่สุด”

วิเชียร ทวีลาภ (2534 : 62) กล่าวว่า การวางแผน หมายถึง การคิดกำหนดการทำงานล่วงหน้าว่าจะตัดสินใจทำอะไรบ้าง

เทียนฉาย กิระนันท์ (2531 : 12) ได้ให้ความหมายของ การวางแผนว่า การวางแผน หมายถึง กระบวนการอย่างหนึ่งที่ใช้ในการกำหนดกรอบและแนวทางในการดำเนินงาน เป็นกระบวนการที่ช่วยในการตัดสินใจ เลือกกิจกรรมที่จะดำเนินการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดขึ้นภายใต้ระยะเวลาที่กำหนด และภายใต้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดเป็นกระบวนการที่มีระบบมีความต่อเนื่อง สอดคล้องในการกำหนดและตัดสินใจล่วงหน้าสำหรับกิจกรรมหนึ่งๆ จะทำอะไร อย่างไร เมื่อใด ที่ใดและโดยใคร

ธงชัย สันติวงษ์ (2543 : 105 – 106) ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับการวางแผนว่า กระบวนการกำหนดวัตถุประสงค์สำหรับช่วงเวลาข้างหน้า และกำหนดสิ่งที่จะกระทำต่าง ๆ เพื่อจะให้บรรลุผลในวัตถุประสงค์ ดังกล่าว นั่นคือ จะประกอบด้วยส่วนประกอบสำคัญ 2 ส่วน คือ

1. การกำหนดวัตถุประสงค์ตามแผน
2. การกำหนดแนวทางการกระทำหรือแผนงานต่างๆ ที่จะนำมาปฏิบัติเพื่อที่จะให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์เหล่านั้น

จากแนวคิดของนักบริหารและนักการศึกษา สรุปได้ว่า การวางแผนเป็นกระบวนการขั้นหนึ่งของการบริหาร เพื่อกำหนดการปฏิบัติกิจกรรมในอนาคตให้สำเร็จลุล่วงตามวัตถุประสงค์และนโยบายที่กำหนดไว้

ประเภทของแผน

ประเภทของแผน อาจแบ่งได้หลายแบบ ขึ้นอยู่กับเกณฑ์ที่ใช้ในการจำแนก ซึ่งสมานจิตร์ สุคนธ์ทรัพย์ (อ้างใน มาลัย บึงสว่าง. 2540 : 30)

1. จำแนกตามระยะเวลาของแผน ได้แก่ แผนระยะสั้น แผนระยะกลาง และแผนระยะยาว ซึ่งระยะเวลาในการกำหนดนั้นไม่มีกฎเกณฑ์แน่นอน แต่จากการวิเคราะห์พบว่า แผนที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด คือ แผนระยะกลาง
2. จำแนกตามระดับของแผน ได้แก่ ระดับชาติ ระดับภูมิภาค ระดับท้องถิ่น และระดับโรงเรียน
3. จำแนกตามลักษณะของกิจกรรม เช่น แผนอาหารและโภชนาการแห่งชาติ แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ
4. จำแนกตามลักษณะของแผน ได้แก่ แผนลักษณะเร่งด่วนและแผนลักษณะชี้แนะ
5. จำแนกตามลักษณะของการวางแผน คือ แผนที่วางเพื่อขจัดข้อบกพร่องอันเกิดจากการตัดสินใจผิดพลาดที่แล้มาแล้ว กับแผนที่วางเพื่อกำหนดอนาคตที่ต้องการ

ความสำคัญของการวางแผน

สุลักษณ์ มีชูทรัพย์ (2539 : 19) กล่าวถึง ความสำคัญของการวางแผนว่า การวางแผนจะช่วยให้การใช้ทรัพยากรการบริหารต่างๆ ซึ่งได้แก่ คน เงิน และวัสดุ อุปกรณ์ได้อย่างเหมาะสม ยิ่งถ้าเป็นการดำเนินการที่มีขอบเขตกว้างขวาง สลับซับซ้อนด้วยแล้ว ยิ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการวางแผนเพื่อให้ดำเนินไปอย่างสอดคล้องต้องกัน รวมทั้งสามารถจัดอัตรากำลัง การมอบหมายงาน การควบคุมงานและการจัดสรรงบประมาณได้อย่างเหมาะสมด้วย

พยอม วงศ์สารศรี (2542 : 70) กล่าวถึงความสำคัญของการวางแผนว่า

1. เป็นการลดความไม่แน่นอนและปัญหาความยุ่งยากซับซ้อนที่จะเกิดในอนาคต
2. ทำให้เกิดการยอมรับแนวคิดใหม่ๆ เข้ามาในองค์กร
3. ทำให้การดำเนินการขององค์กรบรรลุถึงเป้าหมายที่ปรารถนา
4. เป็นการลดความสูญเปล่าของหน่วยงานที่ซ้ำซ้อน
5. ทำให้เกิดความแจ่มชัดในการดำเนินงาน

กล่าวโดยสรุปว่า ไม่มีองค์การใดที่ประสบความสำเร็จได้ โดยปราศจากการวางแผน ดังนั้นการวางแผนจึงเป็นภารกิจอันดับแรกที่มีความสำคัญของกระบวนการจัดการที่ดี

ราชัย กลีวัฒน์ (2542 : บทคัดย่อ) ศึกษาสภาพการปฏิบัติงานของผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวางแผนและพัฒนา ในวิทยาลัยเทคนิค กลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการวิจัย พบว่า

1. สภาพการปฏิบัติงานของผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวางแผนและพัฒนา ของวิทยาลัยเทคนิค ในกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในการบริหารงานการวางแผนในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาระดับการปฏิบัติเป็นรายด้าน พบว่า ค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการจัดทำแผนด้านการวางแผน ด้านการเตรียมการวางแผน ด้านการจัดทำรายละเอียดของแผน ด้านการนำแผนไปใช้ และด้านการติดตามประเมินผลและปรับปรุงแผน ตามลำดับ

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูอาจารย์ ในวิทยาลัยเทคนิค กลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่มีต่อการปฏิบัติงานของผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวางแผนและพัฒนา พบว่า โดยภาพรวม มีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 โดยค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของผู้บริหารสูงกว่าครูอาจารย์ แต่พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูอาจารย์ ที่มีต่อการปฏิบัติงานของผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวางแผนและพัฒนา ในด้านการจัดทำรายละเอียดของแผน และด้านการติดตามประเมินผลและปรับปรุงแผนไม่แตกต่างกัน

องค์ประกอบของการวางแผน

การวางแผนงานต่าง ๆ ต้องคำนึงถึงองค์ประกอบของการวางแผนซึ่ง สุรัชวี ราชกุลชัย (2543 : 99 – 100) ได้สรุปองค์ประกอบของการวางแผน ดังนี้

1. จุดมุ่งหมาย (End) เป็นองค์ประกอบแสดงถึงวัตถุประสงค์ หรือจุดมุ่งหมายของแผนที่กำหนดขึ้น โดยแสดงถึงสภาพปัญหาหรือความจำเป็นที่ต้องมีการวางแผน และประโยชน์ที่จะได้รับ

2. วิธีการ (Mean) เป็นองค์ประกอบแสดงถึงวิธีการนำข้อมูลมาวิเคราะห์ และกำหนดเป็นทางเลือก อาจจะมีหนึ่งหรือหลายทางเลือก เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติให้บรรลุจุดมุ่งหมาย (ends) ที่กำหนดไว้

3. ทรัพยากร (Resource) เป็นองค์ประกอบแสดงถึงประเภท ปริมาณ และคุณภาพของทรัพยากรทางการบริหารที่มักเรียกกันว่า 5M's (Man Money Machine Material Management Method)

4. การลงมือปฏิบัติ (Implementation) เป็นองค์ประกอบที่ระบุถึงวิธีการหรือการตัดสินใจเพื่อเลือกแนวทางที่ดีที่สุดในการปฏิบัติให้เป็นตามแผนที่กำหนดไว้ ทางเลือกนั้นต้องประหยัดและให้ผลประโยชน์ที่เหมาะสม จึงถือว่าเป็นทางเลือกและการดำเนินงานที่ดี

5. การควบคุม (Control) เป็นองค์ประกอบแสดงถึงการตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงานของแผนว่าเป็นไปด้วยดี มีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด มีปัญหาอุปสรรคอย่างไรบ้าง

และมีการปรับปรุงแก้ไขอย่างไร การควบคุมต้องเป็นไปทุกชั้นตอนทุกระยะ โดยมีการดำเนินงานเป็นไปอย่างต่อเนื่องและสอดคล้องกับแผนที่กำหนดไว้

กระบวนการวางแผน

Massie และ Douglas (1981 : 220 – 222) กล่าวว่า กระบวนการวางแผนประกอบไปด้วยขั้นตอนสำคัญ 5 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนแรกของการวางแผน คือ การระบุหรือกำหนดเป้าประสงค์ของการปฏิบัติงานของราชการหรือองค์การเอกชน ผู้กำหนดเป้าประสงค์ คือ คณะกรรมการบริหารผู้บริหารระดับสูงหรือกลุ่มผู้ถือหุ้น เป้าประสงค์ที่กำหนดขึ้นอาจมีผลมาจากอิทธิพลของลูกจ้าง หรือพนักงานในองค์การ จากอิทธิพลสิ่งแวดล้อมภายนอกและจากสภาวะหรือระบบเศรษฐกิจขณะนั้น ในองค์การของรัฐบาลผู้กำหนดเป้าประสงค์ คือ คณะรัฐมนตรี สภาผู้แทนราษฎรหรือ ในการประสมประสานจากผู้บริหารระดับต้น หรือระดับกลาง และอาจไม่มีโอกาสแสดงความคิดเห็นหรือร่วมวางแผน แต่ต้องเป็นผู้สามารถตีความในหน่วยงานของตน

ขั้นตอนที่สอง เป็นการค้นหาแนวทางหรือโอกาส เพื่อที่จะช่วยให้แผนนั้นสามารถดำเนินไป ในขั้นตอนนี้ผู้วางแผนจะต้องรวบรวมข้อมูลและข้อเท็จจริงที่จำเป็นต่าง ๆ และเปิดโอกาสให้หน่วยงานได้แสดงความคิดเห็นอย่างเต็มที่ แล้วรวบรวมข้อมูลและความคิดเห็นเหล่านั้นเข้าด้วยกัน โดยให้สอดคล้องกับทรัพยากรที่มีอยู่ ทั้งนี้เพื่อสามารถให้เป็นข้อมูลในการพยากรณ์ความเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ซึ่งความเปลี่ยนแปลงนี้จะมีผลอย่างมากต่อวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่กำหนดไว้ เพราะถ้าการพยากรณ์นั้นมีความถูกต้อง ก็จะทำให้การแก้ไขปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ เป็นไปด้วยดีและการดำเนินงานบรรลุเป้าหมายได้

ขั้นตอนที่สาม เป็นการแปลข้อความในขั้นตอนที่สอง เป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน ในขั้นตอนนี้ทางเลือกยุทธศาสตร์ในการปฏิบัติงานจะถูกสร้างขึ้น ข้อดีและจุดอ่อนของแผนจะต้องได้รับการระบุและพิจารณาอย่างรอบคอบทั้งนี้เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปโดยราบรื่นและมั่นคง

อย่างไรก็ดี หากขั้นตอนที่หนึ่ง และขั้นตอนที่สอง ได้รับการจัดเตรียมไว้อย่างดี แล้วขั้นตอนที่สามก็จะมีคามแจ่มชัดและจะดำเนินไปด้วยดี ผู้บริหารจะสามารถปฏิบัติในขั้นตอนนี้ด้วยการใช้เหตุผลเป็นสำคัญ เช่น จะต้องสามารถประมาณการทรัพยากรที่จะต้องใช้ให้เหมาะสมกับแนวทางที่ได้เลือกขึ้น และจะต้องมีความสามารถในการพยากรณ์ที่เกิดขึ้น โดยอาศัยข้อมูลที่มีอยู่

ขั้นตอนที่สี่ จะมีความเกี่ยวข้องกับการกำหนดเป้าหมาย เพราะการแบ่งส่วนของผลงานและการดำเนินตามวัตถุประสงค์ ในขั้นตอนนี้เสมือนว่าจะปฏิบัติงานให้เป็นไปตามเป้าหมาย โดยเฉพาะการแบ่งงานกันตามหน้าที่ ความชำนาญเฉพาะ และการกำหนดวัตถุประสงค์ที่แน่นอน ขั้นตอนนี้จะช่วยให้ทุกคนทราบว่าจะดำเนินการอย่างไร และเขาจะได้รับประโยชน์อย่างไรหลังจากแผนงานสำเร็จลุล่วงแล้ว ปกติจุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ใช้แทนกันได้ กล่าวคือวัตถุประสงค์ หมายถึง แนวทางที่จะนำไปสู่ความสำเร็จโดยเป็นข้อความที่แน่นอน ชัดเจน และ

วัดได้ ส่วนจุดมุ่งหมาย หมายถึง ข้อความที่คลุมเครือ ไม่แน่นอนและค่อนข้างเป็นอุดมการณ์ อาจกล่าวได้ว่าหากวัตถุประสงค์มีความแจ่มชัดก็สามารถทำให้เกิดความร่วมมือในการปฏิบัติงาน และทำให้แผนบรรลุถึงความสำเร็จ

ขั้นตอนที่ห้า ซึ่งเป็นขั้นตอนสุดท้าย เป็นการตรวจสอบและประเมินผลงานที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานตามแผนนั้น หากผลที่เกิดขึ้นไม่เป็นที่พอใจตามเป้าหมาย ก็ต้องมีการตรวจสอบถึงรายละเอียดต่าง ๆ และจะต้องมีการปรับปรุงแก้ไข

ลักษณะของแผนที่ดี

สุลักษณ์ มีชูทรัพย์ (2539 : 22) กล่าวถึงลักษณะของการวางแผนที่ดีว่า

1. ต้องมีวัตถุประสงค์ที่แน่นอน
2. ลักษณะการใช้ทรัพยากรต่างๆ อย่างชัดเจน เพื่อนำไปสู่วัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้
3. มีการกำหนดระยะเวลาในการปฏิบัติงานตามแผนที่แน่นอน
4. กำหนดเทคนิคของการบริหาร เกี่ยวกับการมอบหมายงาน การรายงาน การควบคุมงาน และการประเมินผล รวมอยู่ในแผนนั้นด้วย
5. มีลักษณะที่ยืดหยุ่นได้พอสมควร และง่ายต่อการปรับปรุงแก้ไข
6. ถ้าเป็นแผนใหญ่ที่มีโครงการรวมอยู่ในแผนนั้นด้วย ควรจัดให้มีวิธีการประสานงานอยู่ด้วย
7. เป็นแผนที่นำไปปฏิบัติได้สอดคล้องกับนโยบาย

พยอม วงศ์สารศรี (2542 : 88) กล่าวถึงแผนที่ดีควรมีลักษณะ ดังนี้

1. แผนควรมีลักษณะที่เฉพาะมากกว่ามีลักษณะกว้างหรือกล่าวทั่ว ๆ ไป
2. แผนควรจะจำแนกความแตกต่างระหว่างสิ่งที่รู้แล้วและสิ่งที่ยังไม่รู้ให้ชัดเจน
3. แผนควรมีการเชื่อมโยงอย่างเป็นเหตุผลและสามารถนำไปปฏิบัติได้
4. แผนจะต้องมีลักษณะยืดหยุ่นและสามารถปรับพัฒนาได้
5. แผนจะต้องได้รับการยอมรับจากกระบวนกรที่เกี่ยวข้อง

ผู้รับผิดชอบการวางแผน

ในการวางแผนจะมีการจัดทำเอกสาร เรียกว่า แผน ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีกลุ่มเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการวางแผน ทำหน้าที่วางแผนจากระดับขององค์การทั้งส่วนรวมและส่วนย่อย จึงกล่าวได้ว่า การวางแผนเป็นหน้าที่รับผิดชอบของผู้บริหารทุกคน เพราะการวางแผนเป็นหน้าที่พื้นฐานในการบริหารงานทุกอย่าง (ธงชัย สันติวงษ์. 2533 : 128)

นอกจากนี้ ธงชัย สันติวงษ์ (อ่างใน มาลัย บึงสว่าง. 2540 : 33) ยังได้ให้รายละเอียดเกี่ยวกับความรับผิดชอบในการวางแผนไว้อีกว่า การวางแผนต่าง ๆ ส่วนมากมักจะตกอยู่กับผู้บริหารระดับสูงที่จะเป็นผู้รับผิดชอบ โดยอาจมีเจ้าหน้าที่ฝ่ายแผนงาน (Planning Staff) คอยช่วย

เหลือในการวางแผนด้วย เนื่องจากมีประสบการณ์ตรงในการปฏิบัติงานจะทำให้ได้แผนที่ดี และเกิดการยอมรับแผนที่จัดทำขึ้น แต่มีปัญหาอุปสรรคตรงที่ผู้บริหารฝ่ายปฏิบัติต้องรับผิดชอบในงานประจำวัน ทำให้ไม่มีเวลาพอสำหรับการวางแผน

เจ้าหน้าที่ฝ่ายวางแผน (The Planning Staff) ควรจัดตั้งขึ้นเพื่อรับผิดชอบในการพัฒนาและจัดทำแผนหรือแนะแนวการจัดทำแผน โดยเฉพาะกลุ่มแผนระยะยาว ซึ่งจะเป็นผลดีที่ช่วยให้มีการกำหนดความรับผิดชอบให้ขึ้นกับกลุ่มหนึ่งโดยเฉพาะ โดยกลุ่มนี้จะต้องปลอดจากงานทางด้านปฏิบัติการประจำวัน เพื่อมีเวลาเพียงพอสำหรับการค้นหาข้อเท็จจริง และวิเคราะห์งานได้ สามารถชี้แนะ วิธีการจัดทำแผนให้แก่ส่วนเหล่านั้นได้ และเป็นผู้ประสานแผนต่าง ๆ ที่ฝ่ายต่าง ๆ ได้จัดทำขึ้น นอกจากนี้ เพื่อให้งานได้ผลดี เจ้าหน้าที่ฝ่ายวางแผนควรจัดให้มีการมีส่วนร่วมใกล้ชิดกับฝ่ายบริหารสูงสุด เพื่อให้คำแนะนำที่ถูกต้องทันกาล

ในการวางแผน ควรจะให้มีการกระจายจัดทำในระดับต่ำขององค์การ โดยอยู่ภายในขอบเขตของวัตถุประสงค์และแนวนโยบายใหญ่ขององค์การและให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาช่วยวางแผนในรายละเอียด หรือให้คอยช่วยเหลือแก่คณะกรรมการวางแผน เพราะจะทำให้ทราบถึงปัญหาในทางปฏิบัติจากผู้ใกล้ชิดกับการปฏิบัติงานด้านต่าง ๆ อย่างแท้จริง และสามารถช่วยให้ได้ข้อมูลในการปรับวัตถุประสงค์และนโยบายให้ชัดเจนและสมบูรณ์ขึ้น

สุวิมล นาคเหล็ก (2535 : บทคัดย่อ) ศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหาร เกี่ยวกับการวางแผนปฏิบัติการประจำปี ของวิทยาลัย สังกัดกองวิทยาลัยอาชีวศึกษา กรมอาชีวศึกษา และศึกษาเกี่ยวกับปัญหาการวางแผนปฏิบัติการประจำปี และเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารในสถานศึกษาระหว่าง ผู้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการ ผู้ช่วยผู้อำนวยการ หัวหน้าคณะวิชา หัวหน้างานวางแผนการศึกษาและงบประมาณ เกี่ยวกับปัญหาในสถานศึกษา สังกัดกองวิทยาลัยอาชีวศึกษา กรมอาชีวศึกษา จำนวน 16 แห่ง รวมกลุ่มตัวอย่าง 159 คน โดยใช้แบบสอบถาม เกี่ยวกับปัญหาการวางแผนปฏิบัติการประจำปี ใน 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนเตรียมการวางแผน ขั้นการวางแผน ขั้นนำผลไปปฏิบัติและขั้นการติดตาม ควบคุม และประเมินผล ผลการวิจัยพบว่า

1. ผู้บริหารสถานศึกษา โดยส่วนรวมมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการวางแผนปฏิบัติการประจำปีว่า เป็นปัญหาอยู่ในระดับกลางทุกขั้นตอน

2. ผู้อำนวยการ ผู้ช่วยผู้อำนวยการ หัวหน้าคณะวิชา หัวหน้างานวางแผนการศึกษาและงบประมาณ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการวางแผนปฏิบัติการประจำปี ดังนี้

2.1 ขั้นการเตรียมการวางแผน เป็นปัญหาอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน ยกเว้นหัวหน้างานวางแผนการศึกษาและงบประมาณมีความคิดเห็นว่าการทราบความต้องการของสถานศึกษา เพื่อกำหนดให้เป็นแผน / โครงการในการพัฒนาสถานศึกษา เป็นปัญหาอยู่ในระดับมาก

2.2 ขั้นการเตรียมการวางแผน เป็นปัญหาอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน ยกเว้นผู้อำนวยการวิทยาลัย มีความคิดเห็นว่าการกำหนดลำดับขั้นตอนในการจัดทำแผน ฯ เป็นปัญหา

อยู่ในระดับน้อย และหัวหน้างานวางแผนการศึกษาและงบประมาณมีความคิดเห็นว่า ด้านการให้ความกระจ่างเกี่ยวกับการจัดทำแผน / โครงการในสถานศึกษาให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ และด้านการจัดสรรงบประมาณให้สอดคล้องกับสภาพ

2.3 ชี้นำแผนไปปฏิบัติ เป็นปัญหาอยู่ในระดับปานกลางทุกด้านยกเว้นผู้อำนวยการวิทยาลัย มีความคิดเห็นว่า ด้านการประชุมชี้แจงให้ครู – อาจารย์ หรือผู้รับผิดชอบเข้าใจขั้นตอนการนำแผนไปปฏิบัติเป็นปัญหาอยู่ในระดับน้อย ส่วนด้านการดำเนินงานตามแผน / โครงการให้เป็นไปตามระยะเวลาที่กำหนด มีความคิดเห็นสอดคล้องกับหัวหน้างานวางแผนการศึกษาและงบประมาณ ว่าเป็นปัญหาอยู่ในระดับมาก

2.4 ขั้นการติดตาม ควบคุม และประเมินผล เป็นปัญหาอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน

3. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารในสถานศึกษา ตามตำแหน่งผู้นวยการ ผู้ช่วยผู้อำนวยการ หัวหน้าคณะวิชา หัวหน้างานวางแผนการศึกษาและงบประมาณเกี่ยวกับปัญหาการวางแผนปฏิบัติการประจำปี แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติทุกตอน ยกเว้น ขั้นการเตรียมการวางแผน ด้านการได้รับแจ้งยอดเงินงบประมาณจากกองเจ้าสังกัด แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่เมื่อเปรียบเทียบตามตำแหน่งของผู้บริหารแล้ว ไม่มีคู่ใดที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2.4.2 การจัดรูปงาน (Organizing)

ความหมายของการจัดรูปงาน มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ไว้ ดังนี้

กิติมา ปรีดีดิลก (2532 : 27) กล่าวว่า การจัดองค์การเป็นลักษณะงานที่ผู้บริหารจะต้องทำการวางโครงสร้าง กิจกรรม เพื่อช่วยให้ทุกคนเข้าใจว่า ใครมีหน้าที่ต้องทำอะไรบ้างในองค์การ โดยการกำหนดอำนาจ หน้าที่ ความรับผิดชอบในงานนั้นๆ อย่างชัดเจน

พนัส หันนาคินทร์ (2542 : 9) กล่าวว่า การจัดรูปงาน หมายถึง การจัดแบ่งงานขององค์การออกเป็นส่วน ๆ ตามภาระหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติ มุ่งตรงต่อจุดหมายขององค์การ แต่ละส่วนที่แบ่งออกไปนั้นจะต้องมีลักษณะที่สามารถตอบสนองความต้องการขององค์การได้อย่างมีเอกภาพ เช่น การแบ่งงานของบริษัทออกเป็นฝ่ายต่าง ๆ เช่น ฝ่ายการตลาด ฝ่ายผลิต ฝ่ายขาย ทั้งนี้ย่อมขึ้นอยู่กับขอบเขตและภารกิจของบริษัทนั้น ๆ เป็นหลัก

ธงชัย สันติวงษ์ (2545 : 149) ให้ความหมายของการจัดองค์การ คือ การจัดระเบียบกิจกรรมให้เป็นกลุ่มก้อนเข้ารูป และการมอบหมายงานให้คนปฏิบัติเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของงานที่ตั้งไว้ การจัดองค์การจะเป็นกระบวนการที่เกี่ยวกับการจัดระเบียบความรับผิดชอบต่าง ๆ ทั้งนี้เพื่อให้ทุกคนต่างฝ่ายต่างทราบว่า ใครต้องทำอะไร และใครหรือกิจกรรมใดต้องสัมพันธ์กับฝ่ายอื่น ๆ อย่างไรบ้าง

ตามความหมายข้างต้นนี้ การจัดองค์การจึงเกี่ยวข้องกับ

1. การจัดกลุ่มงานต่าง ๆ เป็นตำแหน่งงานในองค์การ
2. การกำหนดความสัมพันธ์ระหว่างผู้บังคับบัญชากับผู้ใต้บังคับบัญชาโดยวิธีการมอบหมายงานพร้อมทั้งอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ
3. การกำหนดความสัมพันธ์ขึ้นระหว่างตำแหน่งงานต่าง ๆ ภายในโครงสร้างเพื่อให้สามารถประสานกันได้อย่างต่อเนื่อง

ตุลา มหาพสุชานนท์ (2545 : 137) กล่าวถึง ความหมายของการจัดองค์การ ว่าการตัดสินใจเลือกวิธีการในการจัดแบ่งกลุ่มกิจกรรมและทรัพยากรต่าง ๆ ขององค์การออกเป็นหมวดหมู่อย่างเป็นระเบียบ เพื่อจัดให้การประสานงานระหว่างกลุ่มกิจกรรมและกลุ่มบุคคลต่าง ๆ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยเมื่อมีการแบ่งงานที่ทำออกเป็นส่วน ๆ และหมวดหมู่ในลักษณะของการผสมกลมกลืนกันของกลุ่มกิจกรรมและกลุ่มบุคคลแล้ว จึงกำหนดความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล กลุ่ม และแผนกงานเหล่านั้น เพื่อให้การใช้ จัดสรร และเคลื่อนย้ายทรัพยากรที่จำเป็นในองค์การเป็นไปอย่างเหมาะสม

ความสำคัญของการจัดรูปงาน

การจัดองค์การเป็นการจัดระบบการทำงานของโครงสร้างหน้าที่การทำงานกับบุคคลให้มุ่งสู่เป้าหมายเดียวกัน ดังนั้น จึงเป็นหน้าที่ของผู้บริหารที่จะต้องมีการจัดองค์การที่ดี เพราะจะส่งผลให้เกิดสิ่งต่าง ๆ ดังนี้ (ธงชัย สันติวงษ์. 2533 : 222)

1. แสดงให้เห็นถึงกระแสการไหลของงาน
2. ช่วยให้ผู้ปฏิบัติงานทราบถึงขอบเขตงาน
3. เป็นกรอบที่ช่วยเชื่อมโยงการทุ่มเทความพยายาม จากขั้นตอนการวางแผนไปสู่ผลสำเร็จในขั้นตอนของการควบคุม
4. จัดวางช่องทางเพื่อการติดต่อสื่อสารและการตัดสินใจ
5. ป้องกันการทำงานซ้ำซ้อนและขัดข้องขัดแย้งในหน้าที่งาน
6. ช่วยให้เกิดความพยายามมีจุดมุ่งหมายชัดเจน โดยการจัดกิจกรรมให้สัมพันธ์กับเป้าหมายต่าง ๆ

องค์ประกอบในการจัดองค์การ

สมพงษ์ เกษมสิน (2519 : 108 – 119) กล่าวถึงองค์ประกอบในการจัดองค์การไว้ 8 ประการ ดังนี้

1. หน้าที่การทำงาน (Function) คือ สิ่ง que แสดงให้เห็นความแตกต่างกันของงานแต่ละอย่าง ส่วนการกำหนดหน้าที่การทำงานนั้นจะต้องให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ขององค์การด้วย
2. การแบ่งการทำงาน (Division of Work) การแยกงานกันทำนี้มีลักษณะเป็นการแบ่งภารกิจขององค์การมาช่วยกันปฏิบัติจัดทำ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ การแบ่งงาน

กันทำ นิยมแบ่งตามลักษณะเฉพาะ (Specialization) คือ ในการทำงานอย่างหนึ่งนั้น ถ้าแบ่งออกเป็น ส่วน ๆ แล้วมอบให้คนทำแต่ละชนิดตามความถนัดงานก็จะมีประสิทธิภาพดีกว่าที่จะให้บุคคลหนึ่งบุคคลใดทำงานทั้งหมดแต่เพียงคนเดียว

3. การรวมและการกระจายอำนาจในการจัดองค์การ จะต้องกระทำให้เหมาะสมกับลักษณะงานที่จัดนั้น ว่างานใดควรจัดรูปองค์การในลักษณะแบบกระจายอำนาจ และงานใดควรจัดรูปองค์การในแบบรวมอำนาจ

4. หน่วยงานที่สำคัญขององค์การ ได้แก่ หน่วยงานหลัก (Line) กับหน่วยงานปรึกษา (Staff) และหน่วยงานอื่น ๆ (Auxilliary) จะช่วยให้การแบ่งงานตามลักษณะเฉพาะของงานให้ชัดเจนยิ่งขึ้น และจะเป็นการป้องกันการงานซ้ำซ้อนกันด้วย

5. การส่งเสริมสัมพันธภาพระหว่างหน่วยงานหลักและหน่วยงานที่ปรึกษาในองค์การใด ถ้าเกิดความขัดแย้งระหว่างหน่วยงานหลักกับหน่วยงานที่ปรึกษา จะทำให้งานขาดประสิทธิภาพ ซึ่งสืบเนื่องมาจากหน่วยงานที่ปรึกษาและหน่วยงานหลักมีความสัมพันธ์กันน้อยเกินไป

6. สายการบังคับบัญชา (Chain of Command) บางทีก็เรียก Line of authority หรือ Hierarchy สายการบังคับบัญชา หมายถึง ความสัมพันธ์ตามลำดับชั้นระหว่างผู้บังคับบัญชาในแต่ละองค์การ เพื่อแสดงให้เห็นว่าสัมพันธภาพของการติดต่อสื่อสารข้อความจากผู้บังคับบัญชาในแต่ละองค์การมีลักษณะเป็นอย่างไร มีการควบคุมและรับผิดชอบอย่างไร

7. ช่วงการบังคับบัญชา (Span of Control) คือ สิ่งที่แสดงให้เห็นว่าผู้บังคับบัญชาคนหนึ่งมีขอบเขตของการรับผิดชอบบังคับบัญชาเพียงใด ผู้ได้บังคับบัญชาก็คน หรือมีหน่วยงานอยู่ในความรับผิดชอบกี่หน่วยงาน ซึ่งจะทำให้ทราบว่าช่วงการบังคับบัญชาของผู้บังคับบัญชานั้น กว้างหรือแคบเพียงใด

8. เอกภาพทางการบริหาร (Unity of Command) คือ การบริหารที่อำนาจการควบคุมบังคับบัญชามารวมอยู่ที่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือคณะบุคคล คณะหนึ่งคณะใด โดยเด็ดขาด หน่วยงานจะต้องระบุให้ชัดเจนว่า ใครเป็นผู้รับผิดชอบและมีหน้าที่บังคับบัญชาเพียงใด ทั้งนี้เพื่อป้องกันการปิดความรับผิดชอบและการปฏิบัติงานก้ำก่ายกัน

ดังนั้น การจัดรูปร่าง หมายถึง การจัดระบบการทำงานอย่างมีระเบียบแบบแผน โดยจัดให้มีการประสานสัมพันธ์กันระหว่างขอบข่ายหน้าที่กับบุคคล เพื่อให้สามารถทำงานได้จนสำเร็จ ประกอบด้วย ผู้รับผิดชอบงานป้องกันยาเสพติด การกำหนดอำนาจหน้าที่ วิธีการจัดบุคลากร ปฏิบัติงานป้องกันยาเสพติด

องค์การอาจถูกพิจารณาในทัศนะของสถานที่ที่รวมของบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปมีวัตถุประสงค์ร่วมกันมารวมตัวกันเพื่อปฏิบัติการกิจที่ไม่สามารถกระทำสำเร็จโดยบุคคลใดแต่เพียงผู้เดียว ให้สำเร็จลุล่วงตามเป้าหมายโดยความร่วมมือร่วมใจกันทำ ดังนั้นหากจะมององค์การใน

ลักษณะของถาวรวัตถุที่เป็นอาคารสถานที่ที่ใช้ในการประกอบธุรกิจของสถานประกอบการทั่วไปก็ได้

ความสำคัญในการจัดองค์การ

ตุลา มหาพสุธานนท์ (2545 : 139 – 140) กล่าวถึงความสำคัญในการจัดองค์การสามารถประมวลได้มี ดังนี้

1. เพิ่มประสิทธิผลขององค์การ
2. ความอยู่รอดขององค์การ
3. เป็นหลักประกันให้เกิดความมั่นใจว่าผู้ทำงานทุกคนได้รับการจัดแบ่งงานและมอบหมายงานที่เหมาะสมกับความสามารถที่เขาเหล่านั้นมีอยู่
4. ส่งเสริมการปฏิสัมพันธ์ที่ดีในองค์การ
5. การจัดองค์การที่ดีจะช่วยให้การบริหารงานในองค์การเป็นไปด้วยความสะดวกและง่าย

6. องค์การมีโอกาสเจริญเติบโตดำเนินงานได้โดยไม่ขาดตอนหรือสะดุดอยู่กับที่
 ภิญโญ สาร (อ้างถึงใน จิตรพร กาญจนพิบูลย์. 2537 : 34) ได้กล่าวถึงหลักในการจัดองค์การไว้ คือ

1. ต้องจัดสายการบังคับบัญชา และการติดต่อสื่อสาร ให้แน่นอนและให้บุคลากรทุกคนได้ทราบอย่างชัดเจน
2. ต้องให้รู้แน่ชัดว่า ใครเป็นผู้บังคับบัญชาใครบ้าง ใครสังกัดหน่วยใด บุคลากรแต่ละคนควรมีผู้บังคับเพียงคนเดียว เพื่อให้เกิดเอกภาพในการบังคับบัญชา
3. สายการติดต่อสื่อสาร จะต้องให้สั้นไม่วกวนและขอบเขตแห่งการบังคับบัญชาควรสั้นและแคบที่สุดเท่าที่จะทำได้
4. การติดต่อสั่งงานภายในองค์การจะต้องทำตามลำดับขั้น
5. หัวหน้าสายงานหรือผู้บริหารระดับกลางและระดับต่ำ ควรมีความสามารถเฉพาะตำแหน่งสูง ส่วนผู้บริหารระดับสูง ควรมีความสามารถทั่วไป
6. สายการบังคับบัญชาและสายการติดต่อสื่อสาร ควรปฏิบัติหน้าที่ต่อเนื่องกัน ไม่ขาดสาย
7. เมื่อมอบหมายงานให้ผู้ใดรับผิดชอบ ควรมอบอำนาจหน้าที่วินิจฉัยสั่งการในทางปฏิบัติด้วย

หลักของการจัดองค์การ Luther Gulick และ Lyndall Urwick กล่าวอ้างโดย ชัยรัตน์ สุนทรโร ได้กล่าวถึง หลักการจัดองค์การจะต้องจัดให้ตรงตามความมุ่งหมายของงาน คือ

1. ต้องมีวัตถุประสงค์ที่แน่นอน (Principle of Objective) คือ ต้องมีวัตถุประสงค์เฉพาะในระยะเวลาที่แน่นอน เพื่อจะได้จัดรูปแบบขององค์การ และจัดระบบงานให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่วางไว้ และให้ได้ผลงานตรงตามที่ต้องการให้มากที่สุด
2. ต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของความเชี่ยวชาญเฉพาะอย่าง จะต้องเป็นผู้เชี่ยวชาญงานหลักนั้น
3. ต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของการประสานงาน (Principle of Co – ordination) คือ จะต้องคำนึงถึงเรื่องการประสานงาน และประสานคนในหน่วยงานนั้นด้วย ระบบสายงานจะต้องแนชัด เจ้าหน้าที่ในสายงานจะต้องปฏิบัติงานด้วยความมั่นใจ
4. ต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของสิทธิหรืออำนาจสิทธิ์ขาด (Principle of Authority) จะต้องให้อำนาจหน้าที่แก่ผู้ปฏิบัติงานและอำนาจวินิจฉัยสั่งการได้ตามสมควรแก่สายงานและหน้าที่การงาน
5. ต้องตั้งอยู่บนรากฐานของความรับผิดชอบ (Principle of Responsibility) จะต้องมี การแบ่งแยกและกำหนดหน้าที่ ความรับผิดชอบให้เป็นที่แน่นอนให้เจ้าหน้าที่แต่ละคน แต่ละสายงานได้ปฏิบัติโดยสะดวก
6. ต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของการกำหนดหน้าที่ (Principle of Definition) งานทุกอย่างในหน่วยงาน จะต้องมีการกำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบไว้อย่างชัดเจน ต้องระบุวัตถุประสงค์หลัก และวัตถุประสงค์เฉพาะ รวมทั้งผลสำเร็จของงานนั้น ๆ ให้ผู้ปฏิบัติงานได้รับรู้ทุกระยะ
7. ต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของความคล้องจองระหว่างอำนาจกับหน้าที่ (Principle of Correspondence) เมื่อให้หน้าที่เขาปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุสำเร็จแล้วจะต้องให้อำนาจกระทำการ และอำนาจวินิจฉัยสั่งการแก่เขาด้วย
8. ต้องมีขอบข่ายควบคุมงานที่เหมาะสม (The Span of Control) หัวหน้างานสามารถที่จะควบคุมงานได้อย่างทั่วถึง และมีประสิทธิภาพ
9. ต้องถือหลักความสมดุล (Balance) ต้องกำหนดความสวยงาม และกำหนดเนื้อหาของงานให้เกิดความสมดุลกับตัวบุคคล และเท่าเทียมกันในแต่ละสายงาน
10. ต้องมีความต่อเนื่อง (Principle of Continuity) สายการดำเนินงานในหน่วยแต่ละหน่วยงานนั้น จะต้องมีความต่อเนื่องกัน การสั่งการจะต้องมีการสั่งงานรับช่วงเป็นทอด ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ

สรุป การจัดองค์การเป็นเทคนิคพื้นฐานของการบริหาร เป็นกระบวนการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างหน้าที่การงาน บุคคลและปัจจัยทางกายภาพต่าง ๆ ขององค์การ การจัดโครงการ วัตถุประสงค์ขององค์การ อำนาจหน้าที่ ความรับผิดชอบ การแบ่งการทำงาน ทั้งหน่วยงานหลัก และหน่วยงานที่ปรึกษาและหน่วยงานอนุกร โดยให้มีสายบังคับบัญชา ช่วงการบังคับบัญชา และ

เอกภาพของการบริหารอย่างมีประสิทธิภาพแล้ว ความสำเร็จของการบริหารก็อาจจะคาดหวังได้ว่า จะประสบความสำเร็จด้วยความราบรื่นได้

ชัชวาลย์ รัตนานิกม (2534 : บทคัดย่อ) วิจัยเรื่อง การศึกษาพฤติกรรมของผู้อำนวยการ วิทยาลัยเทคนิค ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า พฤติกรรมการบริหารงานของผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิคต่อการจัดองค์การอยู่ในระดับปานกลางเท่านั้น เป็นการบ่งชี้ให้เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษามีได้ให้ความสำคัญเท่าที่ควร ทั้งๆ ที่การจัดองค์การเป็นการวางแผนหรือกำหนดแผนที่จะให้บุคลากรได้ทำงานตามสายงานของแต่ละฝ่ายที่รับผิดชอบ เป็นสิ่งที่จะทำให้สถานศึกษาบริหารงานตามสายงานและเกิดระบบที่ดีมีประสิทธิภาพ ด้วยเหตุนี้จึงน่าจะได้รับการปรับปรุงแก้ไขในจุดนี้เพื่อให้การบริหารงานเกิดความคล่องตัวและการจัดองค์การก็ควรจัดให้เต็มรูปแบบตามแผนภูมิการบริหารสถานศึกษา ที่กรมอาชีวศึกษากำหนดอีกด้วย

2.4.3 การดำเนินงาน (Executing)

ความหมายของการดำเนินงาน มีนักวิชาการ กล่าวไว้ดังนี้

พนัส หันนาคินทร์ (2542 : 12) กล่าวถึงการดำเนินงาน หมายถึง การวินิจฉัยสั่งการ การควบคุม การร่วมมือในการปฏิบัติงาน ด้วยการเชื่อมสัมพันธ์กันระหว่างบุคคล หน่วยงาน วัสดุ ทรัพยากร เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์

การวินิจฉัยสั่งการ (Directing)

การวินิจฉัยสั่งการ หรือการอำนวยการ เป็นภาระหน้าที่อันสำคัญยิ่งประการหนึ่งของผู้บริหาร พนัส หันนาคินทร์ (2524 : 29) ให้ความหมายของการวินิจฉัยสั่งการ ว่าหมายถึง การที่ผู้บริหารทำให้หน่วยงานที่อยู่ในความรับผิดชอบของตน เคลื่อนไหวไปในทิศทางอันเป็นจุดหมายของสถาบัน ผู้บริหารจะต้องมีวิธีการให้เกิดการจูงใจ (Motivation) การติดต่อสื่อความคิด (Communication) และการนำ (Lead) ให้งานเกิดขึ้น

สอดคล้องกับความเห็นของ สมพงษ์ เกษมสิน (อ้างใน จิตราพร กาญจนพิบูลย์. 2537 : 41) ที่ได้ให้ความคิดเห็นของการวินิจฉัยสั่งการว่า การวินิจฉัยสั่งการเป็นภาระหน้าที่อันสำคัญ และจำเป็นต่อผู้บริหารเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นอยู่เสมอในการบริหารงาน การวินิจฉัยสั่งการมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับ ภาวะผู้นำ (Leadership) และการจูงใจ (Motivation) อยู่มาก เฉพาะอย่างยิ่งเกี่ยวกับการติดต่อสื่อสาร (Communication)

เมธี ปิลันธนานนท์ (2525 : 138) กล่าวถึงความหมายของการวินิจฉัยสั่งการว่า การวินิจฉัยสั่งการเป็นการตัดสินใจท่ามกลางทางเลือกและหนทางต่าง ๆ เพื่อให้ความประสงค์ในผลนั้นปลายสัมฤทธิ์ผลและการตัดสินใจเป็นการยืนยันการกระทำที่ฉลาดและการกระทำด้วยปัญญา โดยถือว่า การวินิจฉัยสั่งการเป็นกิจกรรมทางปัญญาประเภทหนึ่ง

นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ (2525 : 96) แบ่งระดับการวินิจฉัยสั่งการ เป็น 3 ระดับ คือ

1. ระดับสูง (Higher level) ได้แก่ การวินิจฉัยสั่งการเกี่ยวกับการกำหนดนโยบาย ปรัชญา วัตถุประสงค์ หรือเป้าหมาย ของการบริหารงาน นโยบายอันเกี่ยวกับการบริหารงาน นโยบายในการเปลี่ยนแปลงองค์การ การเลิกล้มหรือการขยายงาน ซึ่งส่วนใหญ่ผู้บริหารหรือคณะผู้บริหารสูงสุดเป็นผู้วินิจฉัย ได้แก่ เจ้าของ ผู้จัดการหรือคณะกรรมการบริหารในด้านการศึกษา ได้แก่ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ คณะรัฐมนตรีหรือคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ

2. ระดับกลาง (Middle level) ได้แก่ การวินิจฉัยสั่งการของผู้บริหารที่รับนโยบาย ปรัชญาและวัตถุประสงค์จากระดับสูงมาจำแนกตีความให้ละเอียดและวางแนวทางเพื่อความสะดวก ในการปฏิบัติ มีการกำหนดนโยบาย ปรัชญาและวัตถุประสงค์ของแต่ละหน่วยงาน โดยให้ สอดคล้องกับนโยบายระดับสูงกำหนดวิธีทำงาน แจกแจงงาน ประสานงานระหว่างบุคลากรของ หน่วยงานต่างๆ แต่ละระดับ ได้แก่ หัวหน้าหน่วยงาน ผู้จัดการฝ่ายในด้านการศึกษา ระดับผู้บริหาร ทั้งหมด ซึ่งจะมีสายงานทั้ง Line และ Staff

3. ระดับล่างสุด (Lower level) ได้แก่ การวินิจฉัยสั่งการของผู้ที่ได้รับมอบหมายงานจาก ฝ่ายบริหารให้นำไปปฏิบัติ คือ ผู้ปฏิบัตินั่นเอง ต้องมีความรู้ ความสามารถทางอาชีพเฉพาะตน และมีเทคนิควิธีทำงาน รู้จักตัดสินใจในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าขณะที่ปฏิบัติงาน ได้แก่ พนักงาน คนงาน ทางด้านการศึกษา ได้แก่ ครู เจ้าหน้าที่และพนักงาน คนงาน ภารโรง การวินิจฉัยสั่งการของ คนเหล่านี้ส่วนใหญ่ไม่กระทบกระเทือนคนหมู่มากเหมือนระดับที่สอง

James A.F. Stoner ให้ทัศนะเกี่ยวกับกระบวนการวินิจฉัยสั่งการที่ยึดตามแนวของ John Dewey ว่า การวินิจฉัยสั่งการ ซึ่งอาศัยเหตุผล (Rational decision) จะประกอบด้วย 7 ขั้นตอนที่สำคัญ คือ

1. การวิเคราะห์และจำกัดขอบเขตของปัญหา
2. รวบรวมและวิเคราะห์หาข้อเท็จจริง
3. พัฒนาทางเลือกในการแก้ปัญหา
4. ประมวลผลทางเลือกจากข้อ 3 เพื่อเลือกทางที่จะช่วยให้แก้ปัญหาได้
5. เลือกวิธีการที่ดีที่สุด
6. วิเคราะห์ผลที่ได้จากการตัดสินใจ
7. ตัดสินใจ (Implement the decision)

ภิญโญ สาร (2519 : 6) ได้กำหนดกระบวนการตัดสินใจสั่งการไว้ 6 ขั้นตอน คือ

1. หาวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของเรื่องที่จะตัดสินใจเสียก่อน ผู้บริหารต้องรู้ว่าทำไม ต้องตัดสินใจ และตัดสินใจเพื่ออะไร จะได้อะไรจากการตัดสินใจครั้งนี้

2. รวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ทั้งในด้านข้อเท็จจริงและความคิดเห็นของบุคคลหลายฝ่าย ทั้งด้านดีและด้านไม่ดี
3. วิเคราะห์และแปลความหมายของข้อมูลต่าง ๆ ที่รวบรวมไว้ให้
4. จากผลการวิเคราะห์จะทำให้มองเห็นทางเลือกหลาย ๆ ทางที่อาจจะทำได้ จึงควรประมวลทางเลือกเหล่านี้ออกมา พร้อมทั้งจะเลือกเมื่อตัดสินใจ
5. ประเมินคุณค่าหรือผลที่จะได้หรือผลเสีย โดยเปรียบเทียบกับวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่ตั้งไว้
6. ขั้นสุดท้ายคือ เลือกทางใดทางหนึ่ง ที่คิดว่าจะมีผลดีที่สุดตรงกับเป้าหมายที่ตั้งไว้มากที่สุด

สมปราชญ์ จอมเทศ (2516 : 78) เสนอข้อคิดเกี่ยวกับการวินิจฉัยสั่งการ ดังนี้

1. ข้าราชการมักจะบิดเบือนข่าวสารบางอย่างไปในการเสนอผู้บังคับบัญชา โดยเฉพาะข้อมูลที่เป็นผลเสียต่อเขา แต่จะเพิ่มหรือเปลี่ยนข้อความที่เกี่ยวข้องกับส่วนดีของเขาลงไป
2. ข้าราชการมักจะมีท่าทีต่อการเลือกนโยบายและเลือกปฏิบัติที่เขามีส่วนเกี่ยวข้องทางผลประโยชน์
3. ข้าราชการจะต้องปฏิบัติตามไม่ว่าจะเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย
4. ข้าราชการจะแสดงบทบาทไปตามความรับผิดชอบที่เขาได้รับเพิ่มขึ้นและยอมเสี่ยงต่อการปฏิบัติหน้าที่ของเขา ก็ต่อเมื่อการกระทำนั้นคล้องจองกับเป้าหมายของตน

ภมร เซาว์นแหลม (2540 : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง การศึกษาพฤติกรรมกรรมการวินิจฉัยสั่งการของครูใหญ่โรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล ผลการวิจัย พบว่า

1. พฤติกรรมการวินิจฉัยสั่งการของครูใหญ่ ตามทัศนะของครูใหญ่โรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล ทั้ง 6 งาน ปฏิบัติอยู่ในระดับมากและเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า งานบุคลากรระดับพฤติกรรม วินิจฉัยสั่งการมากที่สุด รองลงมาเรียงตามคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ งานวิชาการ งานอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อมและสิ่งอำนวยความสะดวกในการบริหารการศึกษา ส่วนงานที่ครูใหญ่มีพฤติกรรมวินิจฉัยสั่งการน้อยที่สุด คือ งานบริหารทั่วไป ธุรการ การเงินและพัสดุ
2. ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมวินิจฉัยสั่งการของครูใหญ่ในงานบริหารโรงเรียนทั้ง 6 งาน พบว่า ครูใหญ่ที่ดำรงตำแหน่งครูใหญ่เพียงตำแหน่งเดียว กับครูใหญ่ที่ดำรงตำแหน่งอื่นด้วยปฏิบัติแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ปฏิบัติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อยู่ 3 งาน คือ งานวิชาการ งานบริหารทั่วไป ธุรการ การเงินและพัสดุ งานอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อม และสิ่งอำนวยความสะดวกในการบริหารการศึกษา โดยครูใหญ่ที่ดำรงตำแหน่งครูใหญ่เพียงตำแหน่งเดียว ปฏิบัติมากกว่าครูใหญ่ที่ดำรงตำแหน่งอื่น

ด้วย ในงานวิชาการ ส่วนอีก 5 งาน คือ งานกิจการนักเรียนนักศึกษา งานบริหารทั่วไป ธุรกิจการเงินและพัสดุ งานบุคลากร งานอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อมและสิ่งอำนวยความสะดวกในการบริหาร การศึกษา งานสัมพันธ์ชุมชน ครูใหญ่ที่ดำรงตำแหน่งอื่นด้วยปฏิบัติมากกว่าครูใหญ่ที่ดำรงตำแหน่ง ครูใหญ่เพียงตำแหน่งเดียว

การควบคุม (Controlling)

Edwin B. Flippo (อังโนธงชัย สันติวงษ์. 2543 : 453) ให้คำจำกัดความว่า “ การควบคุม หมายถึง การบังคับให้กิจกรรมต่าง ๆ เป็นไปตามแผนงานที่ได้วางไว้ ”

ตุลา มหาพสุธานนท์ (2545 : 247) ให้ความหมายของการควบคุมสื่อมาตรวัด (Measurement) อย่างเป็นทางการที่ใช้เป็นตัวบังคับให้กิจกรรมต่าง ๆ ดำเนินไปภายใต้แผนงาน หรือยุทธศาสตร์ที่ได้วางไว้ขององค์การรวมทั้งการแก้ไขการดำเนินการในกิจกรรมเหล่านั้น

Robbins และ Coulter (1999 : 554) มองว่า การควบคุม (Control) คือ กระบวนการ ในการเฝ้าติดตามกิจกรรมต่าง ๆ ให้ดำเนินงานไปในภายใต้แผนที่วางไว้อย่างถูกต้อง ไม่ให้คลาดเคลื่อนหรือเบี่ยงเบนจากเป้าหมายที่ตั้งไว้

ธงชัย สันติวงษ์ (2545 : 284) กล่าวถึงการควบคุม (Control) ไว้ว่า หมายถึง การมุ่งให้เกิดความแน่ใจว่าผลงานที่ทำได้จริงนั้นได้ผลตรงตามที่ได้กำหนดไว้

สรุป การควบคุม จึงหมายถึง มาตรวัดที่ใช้เป็นตัวเฝ้าติดตามและบังคับให้กิจกรรมต่าง ๆ ดำเนินไปภายใต้แผนงานหรือยุทธศาสตร์ที่วางไว้ อย่างถูกต้องตามทิศทางที่องค์กรกำหนดไว้ การควบคุมที่ดีต้องเป็นหลักประกันอย่างดีเยี่ยมให้องค์การประสบผลสำเร็จหรือบรรลุเป้าหมายของ องค์กรโดยใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด (ตุลา มหาพสุธานนท์. 2545 : 218)

ความสำคัญของการควบคุม

ธงชัย สันติวงษ์ (2545 : 287) กล่าวถึงความสำคัญของการควบคุมไว้ว่า ผู้บริหารทุกคนที่สามารถทำการวางแผนได้ดี สามารถจัดองค์การได้ดีและสั่งการได้ราบรื่น ผลที่สุดสิ่งที่สำคัญที่สุดที่ต้องทำให้ได้ คือ ผลสำเร็จของงานที่จะต้องทำได้ตามที่ได้คาดคิดเอาไว้ ซึ่งเห็นได้ชัดแจ้งว่าการควบคุมเป็นเครื่องชี้ให้เห็นสิ่งที่เป็นไปต่าง ๆ เพื่อให้ผู้บริหารทราบได้ตลอดเวลา

การควบคุมเป็นหน้าที่งานประการสุดท้าย ของกระบวนการจัดการที่เชื่อมโยงกับขั้นตอนแรกของการกระบวนการจัดการใหม่ คือ การวางแผน

กระบวนการควบคุม

ธงชัย สันติวงษ์ (2545 : 289) กล่าวถึงกระบวนการการควบคุมว่าเป็นหน้าที่ของการจัดการที่ต้องมีการปฏิบัติเหมือนกัน กระบวนการพื้นฐานของการควบคุมมีขั้นตอน ดังนี้

1. กำหนดเป้าหมายในการควบคุม

2. การพัฒนามาตรฐานการปฏิบัติงาน
3. การวัดผลงานและเปรียบเทียบผลงานกับมาตรฐาน
4. การปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง
5. การให้ความดีความชอบ

สอดคล้องกับ ตูลา มหาสุรานนท์ (2545 : 249 – 250) กล่าวว่า การควบคุมมีกระบวนการในการดำเนินการ ดังต่อไปนี้

- ขั้นที่ 1 การกำหนดเป้าหมายของกลยุทธ์และแผน
- ขั้นที่ 2 กำหนดมาตรฐานการปฏิบัติงาน
- ขั้นที่ 3 การวัดผลการปฏิบัติงานจริง
- ขั้นที่ 4 การเปรียบเทียบผลงานจริงกับมาตรฐาน
- ขั้นที่ 5 การประเมินการเบี่ยงเบน
- ขั้นที่ 6 การดำเนินการแก้ไข

ปัทมา พิตรสาธ (2538 : 87-102) ศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในภาคใต้ เพื่อศึกษา และเปรียบเทียบสภาพและปัญหาการดำเนินงานป้องกันยาเสพติด ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในภาคใต้ ระหว่างโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่พิเศษ โดยใช้แบบสอบถามกับผู้บริหารและครู ผู้ทำหน้าที่รับผิดชอบการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในโรงเรียนโรงเรียนละ 1 ฉบับ รวมทั้งสิ้น 319 โรงเรียน ผลการวิจัย พบว่า สภาพการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในโรงเรียน ส่วนใหญ่มีคณะกรรมการดำเนินงาน มีการวางแผน มีการนิเทศและประเมินผลการดำเนินงาน มีการสำรวจการใช้ยาเสพติดของนักเรียน มีกิจกรรมเสริมความรู้เกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดและมีการแนะแนวเกี่ยวกับปัญหาเสพติดแก่นักเรียน นอกจากนี้การดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในโรงเรียน มีปัญหาในระดับปานกลาง ได้แก่ การขอความร่วมมือจากผู้ปกครองในการแก้ไขปัญหายาเสพติด การดูแลสภาพที่ลับตาที่เอื้อต่อการเสพยาเสพติด และการรับการนิเทศงานป้องกันยาเสพติดจากศึกษานิเทศก์

การควบคุมพฤติกรรมองค์กร

ธงชัย สันติวงษ์ (2543 : 479) กล่าวว่า ธุรกิจหรือองค์กรใด ๆ ก็ตามความสำเร็จในระดับสูงขึ้น ย่อมขึ้นอยู่กับความสามารถที่จะทำงานตอบสนองสภาพแวดล้อม ทำงานบรรลุถึงเป้าหมายได้ทุกครั้ง แสดงถึงความมีประสิทธิภาพและที่ซึ่งจะได้รับการสนับสนุนจากบุคคลภายนอกเสมอ โอกาสที่จะอยู่รอดและเติบโตต่อไปก็จะมีมากขึ้น

พฤติกรรมองค์การที่แสดงถึง ความเจริญเติบโตเรื่อยไปในระยะยาว จะปรากฏให้เห็นในแง่ต่าง ๆ กัน คือ ได้คาดการณ์เหตุการณ์ได้ถูกต้อง กำหนดเป้าหมาย แผนงานและนโยบายได้เหมาะสม และสามารถรับผิดชอบต่อสังคมพร้อม ๆ กันไปด้วย

2.4.4 การประเมินผล (Evaluating)

ความหมายหลักของการประเมินผล มีนักวิชาการให้ความหมายของการประเมินผล ดังนี้ สมาคมผู้บริหารการศึกษาแห่งสหรัฐอเมริกา (The American Association of School Administration. 1955 : 17) ให้ความหมายของการประเมินว่าเป็นผลการตรวจสอบผลการปฏิบัติงานเป็นระยะ

Russell T. Gregg (อ้างใน มาลัย บึงสว่าง. 2540 : 49) ได้ให้ความหมายของการประเมินผลว่า เป็นการติดตามผลงานเป็นระยะ ๆ อย่างต่อเนื่องกัน มีการประเมินผลตรวจสอบประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานให้บรรลุผลสำเร็จตรงตามเป้าหมาย

ธงชัย สันติวงษ์ (2540 : 257) กล่าวถึงการประเมินผล การปฏิบัติงาน หมายถึง กิจกรรมทางด้านการบริหารงานบุคคลที่เกี่ยวข้องกับวิธีการที่หน่วยงาน พยายามจะกำหนดให้ทราบแน่ชัดได้ว่าพนักงานของตนสามารถปฏิบัติงาน ได้ประสิทธิภาพดีมากขึ้นเพียงใด

จากความหมายของการประเมินผล ดังกล่าว สรุปได้ว่า เป็นการตรวจสอบ ติดตามผลการปฏิบัติงาน เป็นระยะ ๆ ให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย

ความสำคัญของการประเมินผล

สมาคมผู้บริหารการศึกษาแห่งสหรัฐอเมริกา (The American Association of School Administration. 1955 : 17) กล่าวถึงความสำคัญของการประเมินผลสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในงานด้านต่าง ๆ ของกระบวนการบริหารได้และมีประโยชน์ เนื่องจากเป็นพื้นฐานในการปรับปรุงให้องค์การมีความก้าวหน้าขึ้น เพราะสามารถนำมาใช้ปรับปรุงแผนปฏิบัติการ ความรับผิดชอบในงานที่มอบหมาย การจัดสรรทรัพยากร และวิธีการที่ใช้กระตุ้น หรือประสานงานให้บุคลากรปฏิบัติงานหรือกิจกรรมต่าง ๆ

หลักการประเมินผล

Russell T. Gregg (อ้างใน มาลัย บึงสว่าง. 2540 : 57) ได้สรุปขั้นตอนของกระบวนการประเมินผลไว้ ดังนี้

1. กำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมินผลงานไว้แน่นอนว่า ต้องการประเมินผลงานอะไรบ้าง
2. กำหนดหลักเกณฑ์ในการประเมินผลงาน (Harris 2947 : 172 – 178 อ้างใน Russell T. Gregg. 1957 : 313)

3. รวบรวมข้อมูลต่าง ๆ โดยอาศัยวิธีเลือกข้อมูลที่รัดกุมตามแนวหลักเกณฑ์ในการประเมินผลงาน

4. แปลผลของข้อมูลต่าง ๆ ที่รวบรวมได้แล้วนำผลการประเมินไปใช้ประโยชน์

ชูศักดิ์ เทียงตรง (2529 : 24) ได้กล่าวถึง กระบวนการประเมินผลในการปฏิบัติงานไว้ดังนี้

1. กำหนดความมุ่งหมายในการประเมินว่า จะนำไปใช้ประโยชน์ด้านใด เช่น เพื่อการบริหารงานบุคคล หรือเพื่อการปรับปรุงองค์การด้านต่าง ๆ เป็นต้น

2. เลือกวิธีการประเมินผลให้เหมาะสมกับลักษณะของงานและความมุ่งหมายที่ตั้งไว้ โดยอาจเลือกวิธีการหลายอย่างประกอบกัน

3. กำหนดมาตรฐานในการปฏิบัติงาน

4. ทำความเข้าใจกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องในการประเมินผล เพื่อการยอมรับและร่วมมือ โดยเฉพาะฝ่ายบริหารและหัวหน้างานระดับรอง ๆ

5. กำหนดช่วงเวลาการประเมินให้เหมาะสมกับลักษณะงาน เช่น อาจกำหนดปีละ 1 ครั้ง หรือ 6 เดือนต่อครั้ง

6. กำหนดหน่วยงานและบุคคลที่จะรับผิดชอบในการดำเนินการประเมินผลและประสานงาน ซึ่งอาจจะจัดเป็นรูปคณะกรรมการประสานงานหรือให้หน่วยงานบุคคลทำหน้าที่ประสานงาน ส่วนผู้ดำเนินการนั้น ได้แก่ หัวหน้างานตามสายการบังคับบัญชา ทำหน้าที่ประเมินโดยตรง

เมธี ปิณฑานนท์ (2533 : 104 – 105) กล่าวถึง กระบวนการประเมินผลมีแนวปฏิบัติไว้ดังนี้

1. กำหนดวัตถุประสงค์ การเริ่มต้นของการประเมินผลนั้น จะต้องเริ่มที่การกำหนดวัตถุประสงค์ของโปรแกรมการประเมินผลเสียก่อน โดยการรวบรวมความมุ่งหมายต่าง ๆ เข้าด้วยกันแล้วจึงแยกเป็นลำดับเป็นพวก ทั้งนี้จะต้องกำหนดวัตถุประสงค์ออกมาเป็นวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม

2. จัดสถานการณ์ทดสอบ ความมุ่งประสงค์ของการอาชีพและเทคนิคศึกษานั้น มุ่งให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ให้เป็นไปตามความต้องการ หรือตามที่กำหนดไว้ตามวัตถุประสงค์นั้น ๆ ดังนั้นจึงต้องมีการทดสอบพฤติกรรมตามวัตถุประสงค์นั้น ๆ ดังนั้น จึงต้องมีการทดสอบพฤติกรรมตามวัตถุประสงค์เหล่านั้น ซึ่งบางทีก็จำเป็นหรือต้องการทราบว่ามีหนังสือในห้องสมุดจำนวนเท่าไร มีคณาจารย์จบการศึกษาระดับปริญญาตรีเท่าไร และอื่น ๆ แต่สิ่งที่ต้องการทราบเป็นหลักใหญ่ ก็คือ “ ผลที่เกิดขึ้นกับนักเรียน นักศึกษานั้น คืออะไร ” การที่จะประเมินผล

เพื่อตอบคำถามนี้ได้ต้องจัดสถานการณ์เพื่อทดสอบว่า จะทดสอบพฤติกรรมของผู้เรียน หลักจากที่ได้รับการศึกษามาแล้วว่า จะทดสอบอะไร เมื่อใดที่ไหน ในภาวะการณ์อย่างไร

3. เลือกวิธีการประเมินผล หลักจากการกำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมินผลเชิงพฤติกรรมและพิจารณากำหนดสถานการณ์ทดสอบความสัมฤทธิ์ ตามวัตถุประสงค์แล้วก็จะต้องมาพิจารณาเลือกหาวิธีการประเมินผล วิธีหนึ่งที่เสนอไว้ในตำราเล่มนี้ก็คือ การประเมินผลแบบการติดตามผล ซึ่งจะได้กล่าวไว้ในลำดับต่อไป

4. ผลที่ได้ ข้อมูลที่ได้จากการประเมินผลแล้วนั้น ควรจะเป็นข้อมูลความสัมฤทธิ์ผลตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ของสถานศึกษา ครูอาจารย์ และชั้นเรียนเป็นสำคัญ

การประเมินผลการปฏิบัติงานของทีม

นพ ศรีบุญนาท (2546 : 60) ให้ข้อคิดเห็นการประเมินผลการปฏิบัติงานเป็นทีม ต้องพิจารณาประเด็นต่อไปนี้

1. เชื่อมโยงผลการประเมินเข้ากับเป้าหมายขององค์การ
2. เริ่มต้นพิจารณาจากลูกค้าของทีม
3. วัดผลการปฏิบัติงานของทีม
4. ตระหนักในความพยายามของเอกบุคคล
5. ใช้วัตถุประสงค์ที่ทีมกำหนดไว้มาพิจารณา

Thompson (1995 : 2676p) ศึกษาเรื่อง “ การประเมินผลของโครงการป้องกันการติดยาเสพติดในโรงเรียนชนบทของรัฐมินเนโซต้าตอนใต้ โดยศึกษาเกี่ยวกับการป้องกันการใช้ยาในทางที่ผิดและยาเสพติด ” (Evaluating the Effects of Project DARE in Rural Southeast Minnesota Schools. (Prevention, Substance Abuse, Drug Education)) เพื่อกำหนดความแตกต่างของความรู้การยอมรับตนเอง ทักษะการใช้สารเสพติด และการรักษาระหว่างกลุ่มที่กำหนดความรู้ในด้านการต่อต้านยาเสพติด และกลุ่มที่ไม่กำหนดความรู้ การศึกษาครั้งนี้ได้ตรวจสอบผลกระทบเกี่ยวกับเพศด้วย โดยใช้กลุ่มตัวอย่างนักเรียน จำนวน 500 คน จากโรงเรียนในชนบทของรัฐมินเนโซต้า พบว่านักเรียนในกลุ่มที่กำหนดความรู้ การต่อต้านการติดยาเสพติด มีความรู้เรื่องยาเสพติดสูงกว่ากลุ่มที่ไม่ได้กำหนดเนื้อหา และนักเรียนหญิงจะมีความรู้สูงกว่านักเรียนชาย ผลของการสำรวจทัศนคติพบว่านักเรียนที่ได้รับการสอนในกลุ่มที่กำหนดความรู้จะมีการรับรู้สูงกว่ากลุ่มที่ไม่ได้กำหนดความรู้ ดังนั้น ผลของการวิจัยครั้งนี้ จึงแสดงให้เห็นว่าในการกำหนดความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด การยอมรับตนเอง ทักษะที่มีต่อยาเสพติดและการรักษา ควรจัดอยู่ในโปรแกรมการศึกษาของโรงเรียน โดยให้มีการประเมินและแก้ไขหลักสูตรการเรียนการสอนเพื่อติดตามนักเรียนที่ได้รับการฝึกอบรมตามโครงการต่อต้านยาเสพติดให้มีผลในการต่อต้านระยะยาวจนถึงชั้นอุดมศึกษา

ประโยชน์ของการประเมินผล

วีระพล สุวรรณนันต์ (2529 : 121) ได้สรุปผลประโยชน์ของการประเมินผล ดังนี้

1. ขจัดข้อผิดพลาดทั้งหลาย โดยเฉพาะเรื่องเวลา และค่าใช้จ่ายก่อนการดำเนินโครงการ ทำให้การวางแผนและการปฏิบัติสอดคล้องกัน
2. สามารถปรับปรุงแผน และการปฏิบัติงานให้สอดคล้องกันในระหว่างที่มีการปฏิบัติงาน
3. การประเมินผลหลังการปฏิบัติงาน ทำให้ทราบความสำเร็จ ผลกระทบข้อบกพร่อง เพื่อนำไปแก้ไข
4. เพื่อประโยชน์ต่อการวางแผนในโครงการต่อเนื่อง
5. เหมาะสำหรับโครงการที่มีการลงทุนมาก ๆ ลดอัตราการเสี่ยง
6. สามารถจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด ให้เกิดประโยชน์มากที่สุด

จะเห็นได้ว่า การประเมินผลดังกล่าว จะเป็นเครื่องมือให้การดำเนินงานประสบความสำเร็จ เป็นการปรับปรุงประสิทธิภาพการดำเนินงานให้สอดคล้องกับแผนที่ตั้งไว้ โดยต้องกระทำเป็นระยะ ๆ อย่างต่อเนื่อง อีกทั้งยังต้องมีขั้นตอนในการปฏิบัติ คือ การกำหนดวัตถุประสงค์และเกณฑ์ในการประเมิน ซึ่งรวมถึงผู้รับผิดชอบประเด็นการประเมินระยะเวลาและวิธีประเมิน ตลอดจนรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ผล เพื่อนำผลการประเมินไปใช้ประโยชน์

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

กรรณิกา ศรีสัตย์รสนา (2542 : บทคัดย่อ) วิจัยเรื่อง “การศึกษาการปฏิบัติงานตามมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาของกรมสามัญศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลาง จังหวัดขอนแก่น” พบว่า

1. สภาพทั่วไปเกี่ยวกับสถานการณ์ยาเสพติดในโรงเรียน โดยภาพรวมนั้นครูส่วนมากมีความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดโดยศึกษาจากเอกสาร ตำรา หนังสือ นอกนั้นยังมีการชี้แจงเรื่องยาเสพติดจากโรงเรียน ครูเคยผ่านการอบรมเรื่องยาเสพติดจากกรมสามัญศึกษา และหน่วยงานนอกกรมสามัญศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลางเปิดสอนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลายทั้งหมด นักเรียนชายใช้ยาเสพติดมากที่สุดโดยมีสาเหตุมาจากการอยากทดลอง ความรุนแรงของยาเสพติดจะเกิดกับนักเรียนกลุ่มเสี่ยงและนักเรียนนำยาเสพติดเข้ามาเองมากที่สุด คือ บุหรี่

2. การปฏิบัติงานตามมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษากกรมสามัญศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลาง จังหวัดขอนแก่น โดยภาพรวมมีการปฏิบัติงานในระดับมาก เมื่อพิจารณาแต่ละด้านสิ่งที่เด่นชัดในการปฏิบัติงาน ได้แก่ การจัดทำโครงการรณรงค์

ไป คือ การจัดตั้งทีมงาน การกำกับติดตาม การประสานงานและการจัดกิจกรรมตามลำดับ เมื่อพิจารณาแต่ละด้าน สิ่งที่เด่นชัดในการปฏิบัติงาน ได้แก่ การจัดทำโครงการโดยโรงเรียนมีการตอบสนองนโยบายและแนวปฏิบัติของกรมสามัญศึกษาเพื่อจัดทำแผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขในโรงเรียน มีการกำหนดโครงการ / กิจกรรมป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในแผนปฏิบัติการมีการสำรวจปัญหาเสพติดของนักเรียน มีการประชุมเพื่อจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อแก้ไขปัญหายาเสพติดทุกปีอย่างเหมาะสม

ปวีณา ศรีบุญรัตน์ (2539 : บทคัดย่อ) ที่ทำวิจัยเรื่อง สภาพและปัญหาการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในโรงเรียนมัธยมศึกษาพบว่า

1. สภาพการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในโรงเรียนมัธยมศึกษาส่วนใหญ่มี

คณะกรรมการป้องกันยาเสพติด มีการวางแผนการดำเนินงาน มีการนิเทศและประเมินผลการดำเนินงาน มีการให้คำปรึกษาแก่นักเรียนที่มีปัญหาเสพติด มีการจัดกิจกรรมเสริมความรู้เรื่องยาเสพติดและมีการสำรวจการใช้ยาเสพติดของนักเรียน ซึ่งพบว่า มีการใช้บุหรี่มากที่สุด รองลงมาคือ สารระเหยแอมเฟตามีน สุรา กัญชาและเฮโรอีน ตามลำดับ

2. ปัญหาการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในโรงเรียนมัธยมศึกษา เป็นปัญหาในระดับปานกลาง ได้แก่ การขอความร่วมมือจากผู้ปกครองในการแก้ปัญหายาเสพติด การได้รับการนิเทศงานป้องกันยาเสพติดจากสถานศึกษานิเทศก์ การดูแลสถานที่ลับตาที่เอื้อต่อการเสพยาเสพติด และประสบการณ์ของครูในเรื่องการป้องกันยาเสพติด

3. เมื่อเปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานป้องกันยาเสพติด ระหว่างโรงเรียนขนาดกลางขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่พิเศษ พบว่า เป็นปัญหาไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ที่ระดับ .05 แต่เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า การนำผลการนิเทศมาใช้ในการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ เป็นปัญหามากกว่าโรงเรียนขนาดกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

รุ่งทิภา พันธุ์ (2539 : บทคัดย่อ) วิจัยเรื่อง สภาพและปัญหาการดำเนินงานป้องกันยาเสพติด ในโรงเรียนอาชีวศึกษาในกรุงเทพมหานคร พบว่า

1. สภาพการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในโรงเรียนอาชีวศึกษาโดยส่วนรวม มีการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในโรงเรียน โดยมีการวางแผนการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดแน่นอนตลอดปี มีคณะกรรมการดำเนินงาน มีการให้ความรู้ การจัดกิจกรรมเสริมความรู้ การบริการให้คำปรึกษา มีแผนการประเมินผล โดยประเมินผลภาคเรียนละครั้ง โดยใช้การสังเกต และมีการนิเทศติดตามผลเป็นครั้งคราวมีการสำรวจการใช้ยาเสพติดของนักเรียน ซึ่งยาเสพติดที่พบ คือ บุหรี่ รองลงไปคือ แอมเฟตามีน สุรา เฮโรอีน และกัญชา ตามลำดับ

2. ปัญหาการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในโรงเรียนอาชีวศึกษา มีปัญหาในระดับปานกลาง ได้แก่ การขอความร่วมมือจากผู้ปกครองในการแก้ปัญหายาเสพติด การวิเคราะห์หาสาเหตุที่ก่อกิดยาเสพติด แผนการดำเนินงานป้องกันยาเสพติด และการขอความร่วมมือจากหน่วยงานต่างๆ และชุมชนในการแก้ปัญหายาเสพติด

3. เมื่อเปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในโรงเรียนอาชีวศึกษา ตามสังกัดพบว่า โรงเรียนอาชีวศึกษาทั้ง 2 สังกัด มีปัญหาการดำเนินงานป้องกันยาเสพติด ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า โรงเรียนอาชีวศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา มีปัญหาเรื่องการนำผลการนิเทศมาใช้ในการดำเนินงานป้องกันยาเสพติด และในเรื่องความร่วมมือของบุคลากรในการประเมินผลการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในโรงเรียนมากกว่าโรงเรียนอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

มาลัย บึงสว่าง (2540) วิจัยเรื่อง “การศึกษากระบวนการบริหารเพื่อป้องกันยาเสพติดในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสมุทรปราการ” โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างเพื่อใช้สัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายปกครอง หัวหน้างานแนะแนว และอาจารย์ที่เป็นหัวหน้ารับผิดชอบงานป้องกันยาเสพติด และแบบวิเคราะห์เอกสารเพื่อวิเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันยาเสพติดของโรงเรียน ได้แก่ แผนปฏิบัติการประจำปี คำสั่งแต่งตั้งของโรงเรียน คู่มือการปฏิบัติงาน บันทึกการประชุมของฝ่ายปกครองและเอกสารโครงการป้องกันยาเสพติดในโรงเรียน พบว่า

1. ข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการบริหารเพื่อการป้องกันยาเสพติดในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสมุทรปราการ ที่ผู้ให้สัมภาษณ์ระดับสูงสุดและรองลงมา มีดังนี้

1.1 การวางแผน ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ระบุว่า มีการจัดทำแผนป้องกันยาเสพติด โดยแผนดังกล่าวบรรจุอยู่ในแผนปฏิบัติการประจำปี มีผู้ระบุเรื่องการกำหนดวัตถุประสงค์ไว้เป็นลายลักษณ์อักษรและไม่เป็นลายลักษณ์อักษร โดยวัตถุประสงค์ที่กำหนดเป็นลายลักษณ์อักษร คือ ให้นักเรียนตระหนัก รู้จักโทษ พิษภัยของยาเสพติดมากที่สุด รองลงมาคือ ให้นักเรียนรู้จักป้องกันตนเองจากยาเสพติด ส่วนวัตถุประสงค์ที่ไม่เป็นลายลักษณ์อักษร คือ ให้นักเรียนรู้จักโทษพิษภัยของยาเสพติดมากที่สุด รองลงมาคือ ไม่ให้มียาเสพติดในโรงเรียน ส่วนการกำหนดนโยบายในการป้องกันยาเสพติด ส่วนใหญ่ระบุว่า ไม่ได้กำหนดเป็นลายลักษณ์อักษร นโยบายคือ การป้องกันไม่ให้มีสารเสพติดในโรงเรียนมากที่สุด รองลงมาคือ รมรณรงค์ต่อต้านยาเสพติด การกำหนดนโยบายโครงการหรือกิจกรรมต่างๆ เพื่อป้องกันยาเสพติด ยึดนโยบายของกรมสามัญศึกษามากที่สุด รองลงมาคือ ยึดสภาพและปัญหาของโรงเรียน ผู้รับผิดชอบการวางแผนป้องกันยาเสพติดส่วนใหญ่ระบุว่า กำหนดเป็นคณะกรรมการ โดยองค์ประกอบของคณะกรรมการที่มีผู้ระบุสูงสุดและรองลงมา คือ

หัวหน้างานยาเสพติด และครูแนะแนว อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ คือ วางแผนโครงการ และกิจกรรมเพื่อป้องกันยาเสพติดมากที่สุด รองลงมาคือ การดำเนินการป้องกันยาเสพติด

1.2 การจัดองค์การ ผู้ให้สัมภาษณ์ทุกคนระบุว่า มีการกำหนดให้ฝ่ายปกครองรับผิดชอบงานป้องกันยาเสพติดในโรงเรียน ผู้รับผิดชอบในสายงานปกครองที่มีผู้ระบุสูงสุดและรองลงมาได้แก่ รองผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายปกครอง และผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายปกครอง สำหรับบุคคลหรือคณะบุคคลอื่นที่ให้การสนับสนุนส่วนใหญ่ระบุว่าไม่ทราบกลุ่ม ที่ทราบกลุ่มระบุว่า ได้แก่ ชมรมเพื่อนเตือนมากที่สุด

สำเร็จ แยมโสภี (2539 : บทคัดย่อ) ที่ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาการดำเนินการตามนโยบายป้องกันปัญหายาเสพติดในโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า สภาพการดำเนินการตามนโยบายและมาตรการป้องกันปัญหายาเสพติดของกรมสามัญศึกษา มีการกำหนดและแจ้งนโยบายและมาตรการให้โรงเรียนปฏิบัติ โรงเรียนไม่ได้แต่งตั้งคณะกรรมการป้องกันปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา โรงเรียนเคยสำรวจจำนวนนักเรียนที่ใ้ยาเสพติด มีการดำเนินการให้นักเรียนตระหนักถึงพิษภัยของยาเสพติดโดยจัดนิทรรศการ จัดบอร์ดข่าวสาร ผู้บริหารแจ้งในที่ประชุมครูให้ดูแลเอาใจใส่ในการป้องกันปัญหายาเสพติด ติดตามการปฏิบัติหน้าที่ของครู อาจารย์ จากการรายงานหรือการบอกเล่า มีการรายงานนักเรียนที่ใ้ยาเสพติดตามข้อมูลที่ เป็นจริง ส่วนสำนักงานสามัญศึกษาจังหวัดทำหน้าที่กำกับ ควบคุม ดูแลให้สถานศึกษาปฏิบัติตามนโยบายป้องกันปัญหายาเสพติดโดยใช้รายงานผลการปฏิบัติงานตามกำหนด ปัญหาที่มีผู้ระบุเกินร้อยละ 50 ได้แก่ ครู อาจารย์ไม่รู้จักยาเสพติดชนิดร้ายแรงและยาเสพติดชนิดอื่นๆ ครู อาจารย์ไม่ดูแลเอาใจใส่ ขาดความรับผิดชอบ ผู้ปกครองไม่ดูแลเอาใจใส่ ชุมชนมียาเสพติดแพร่ระบาดมาก และสภาพชุมชนไม่ปลอดภัยสำหรับครูผู้ปฏิบัติหน้าที่ป้องกันปัญหายาเสพติด

สมเชษฐ์ บมไฉ่ (2542 : บทคัดย่อ) ที่ทำการวิจัยเรื่อง การประเมินการปฏิบัติตามมาตรการป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษา ศึกษาเฉพาะกรณีสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในจังหวัดสงขลา พบว่า สถานศึกษาให้ความสำคัญต่่อนโยบายการป้องกันสารเสพติด โดยทุกสถานศึกษามีการปฏิบัติตามนโยบายและมาตรการป้องกันสารเสพติดของกระทรวงศึกษาธิการ มีการแต่งตั้งผู้รับผิดชอบหรือทีมอาจารย์ในการดำเนินการ และการดำเนินการจะจัดเป็นโครงการ มีการวางแผนการดำเนินการแน่นอนตลอดปี และบรรจุกิจกรรมการป้องกันสารเสพติดไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา มาตรการป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษา พบว่า สถานศึกษาที่มีขนาดแตกต่างกันจะมีปัญหาด้านการวางแผนการดำเนินการ การปฏิบัติการ และการติดตามผล และประเมินผล การดำเนินการป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษาแตกต่างกัน กล่าวคือ สถานศึกษาขนาดเล็กจะมีปัญหาด้านการปฏิบัติการน้อยกว่าสถานศึกษาขนาดปานกลาง ขนาดใหญ่และขนาดใหญ่พิเศษ

จิรพรรณ ทุมพร (2544 : บทคัดย่อ) ที่ทำการวิจัยเรื่อง การดำเนินการป้องกันและแก้ไข ปัญหาอาชญากรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนนทบุรี พบว่า 1) มีการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรมในโรงเรียนทั้ง 6 ด้าน คือ ด้านการให้ความรู้และวิชาการ ด้านการสื่อสารประชาสัมพันธ์ ด้านกิจกรรมป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรม ด้านบรรยากาศและสิ่งแวดล้อม ด้านการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพ ด้านการติดตามประเมินผล 2) ปัญหาในการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรมในโรงเรียน ส่วนใหญ่มีปัญหาในระดับน้อยถึงน้อยที่สุด และมีหลายมาตรการที่มีปัญหาปานกลางถึงมาก คือ การขาดงบประมาณในการสนับสนุนกิจกรรม การป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรม ขาดความร่วมมือในการปฏิบัติงานในด้านต่างๆ ที่เกี่ยวกับการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรม ขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถและชุมชนสร้างปัญหาในการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรมในโรงเรียน 3) การดำเนินการป้องกันและแก้ไข ปัญหาอาชญากรรมในโรงเรียน ตามการรับรู้ของนักเรียน พบว่า ส่วนใหญ่ โรงเรียนได้ดำเนินการทั้ง 6 ด้าน คือ ด้านการให้ความรู้และวิชาการ ด้านการสื่อสารประชาสัมพันธ์ ด้านกิจกรรมป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรม ด้านบรรยากาศและสิ่งแวดล้อม ด้านการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพ และด้านการติดตามประเมินผล

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เพื่อศึกษาการปฏิบัติการดำเนินการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา สังกัดกองวิทยาลัยอาชีวศึกษาและกองวิทยาลัยเทคนิค ในเขตกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากร

3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.2.1 การสร้างเครื่องมือ

3.2.2 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.5 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ เป็นครูอาจารย์ที่สังกัดกองวิทยาลัยอาชีวศึกษาและกองวิทยาลัยเทคนิค กรมอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในปีการศึกษา 2545 ซึ่งจำแนกตามกอง ประกอบด้วย

3.1.1 ประชากร

ประชากร คือ ครูอาจารย์ในวิทยาลัย ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ สังกัดกองวิทยาลัยอาชีวศึกษาและกองวิทยาลัยเทคนิค ในปีการศึกษา 2545 กรมอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร รวมจำนวนทั้งสิ้น 1,182 คน ประกอบด้วย

1. ประชากรวิทยาลัยอาชีวศึกษา จำนวน 732 คน
2. ประชากรวิทยาลัยเทคนิค จำนวน 450 คน

3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังต่อไปนี้

1. แบ่งกลุ่มประชากร จำนวน 1182 คน ออกเป็น 2 กลุ่ม คือ

1.1 กลุ่มครูอาจารย์วิทยาลัยอาชีวศึกษา จำนวน 732 คน

1.2 กลุ่มครูอาจารย์วิทยาลัยเทคนิค จำนวน 450 คน

2. กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างประชากรแต่ละกลุ่มตามตารางของ Robert V. Krejcie และ Rayley W.Morgan (1970 : 608) ที่ระดับ 0.05 ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 329 คน

3. กำหนดจำนวนตัวอย่างตามประเภทสถานศึกษาของแต่ละวิทยาลัย โดยวิธีเปรียบเทียบบัญญัติไตรยางค์ เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างวิทยาลัยอาชีวศึกษาและวิทยาลัยเทคนิค มีจำนวนตัวอย่างน้อย ไม่ใช้สัดส่วนที่จะใช้ในการเปรียบเทียบ ผู้วิจัยจึงเพิ่มจำนวนตัวอย่างวิทยาลัยอาชีวศึกษาจำนวน 5% ของประชากรกลุ่มครูอาจารย์วิทยาลัยอาชีวศึกษา และเพิ่ม 10% ของประชากรกลุ่มครูอาจารย์วิทยาลัยเทคนิค ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างดังนี้

3.1 วิทยาลัยอาชีวศึกษา ตัวอย่าง 202 คน เพิ่มเป็น 212 คน

3.2 วิทยาลัยเทคนิค ตัวอย่าง 127 คน เพิ่มเป็น 140 คน

4. สุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยจับสลากรายชื่อตามประเภทสถานศึกษา

ตารางที่ 3.1 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำแนกตามประเภทสถานศึกษา

สถานศึกษาที่สังกัดกรมอาชีวศึกษา	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
สถานศึกษาในกองวิทยาลัยอาชีวศึกษา		
1. วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี	128	34
2. วิทยาลัยพณิชยการเชตุพน	113	31
3. วิทยาลัยพณิชยการบางนา	110	30
4. วิทยาลัยพณิชยการอินทราชัย	60	17
5. วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี	93	25
6. วิทยาลัยอาชีวศึกษาเอี่ยมละออ	75	20
7. วิทยาลัยอาชีวศึกษาเสาวภา	82	22
8. วิทยาลัยศิลปหัตถกรรมกรุงเทพ	53	15
9. วิทยาลัยบริหารธุรกิจและการท่องเที่ยวกรุงเทพ	18	18
รวม	732	212
สถานศึกษาในกองวิทยาลัยเทคนิค		
1. วิทยาลัยเทคนิคดอนเมือง	106	30
2. วิทยาลัยเทคนิคราชสีหราชราม	106	30
3. วิทยาลัยเทคนิคมีนบุรี	77	22

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

สถานศึกษาที่สังกัดกรมอาชีวศึกษา	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
4. วิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษกมหานคร	63	18
5. วิทยาลัยเทคนิคดุสิต	82	24
6. กาญจนาภิเษกวิทยาลัยช่างทองหลวง	16	16
รวม	450	140
รวมจำนวน	1182	352

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.2.1 ลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถาม ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากข้อมูลดำเนินการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร โดยแบ่งเครื่องมือในการวิจัย รวม 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบ (Check – List) มีจำนวน 4 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติดำเนินการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 66 ข้อ ดังนี้

1. ด้านการวางแผน	จำนวน	18	ข้อ
2. ด้านการจัดรูปงาน	จำนวน	12	ข้อ
3. ด้านการดำเนินงาน	จำนวน	24	ข้อ
4. ด้านการประเมินผล	จำนวน	12	ข้อ
รวม	จำนวน	66	ข้อ

ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) 5 ระดับ ดังนี้

5	หมายถึง	การปฏิบัติการดำเนินการป้องกันยาเสพติด มากที่สุด
4	หมายถึง	การปฏิบัติการดำเนินการป้องกันยาเสพติด มาก
3	หมายถึง	การปฏิบัติการดำเนินการป้องกันยาเสพติด ปานกลาง
2	หมายถึง	การปฏิบัติการดำเนินการป้องกันยาเสพติด น้อย
1	หมายถึง	การปฏิบัติการดำเนินการป้องกันยาเสพติด น้อยที่สุด

ตอนที่ 3 แบบสอบถามปลายเปิด

3.2.2 การสร้างเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือสำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้

1. ศึกษาแนวคิดทฤษฎี เอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา

2. กำหนดขอบเขตของการวิจัยเกี่ยวกับการปฏิบัติการดำเนินการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษาในด้านการวางแผน ด้านจัดปฏิบัติงาน ด้านการดำเนินงาน และด้านการประเมินผลแล้ว สร้างแบบสอบถามฉบับร่าง

3. นำแบบสอบถามฉบับร่างเสนอบริการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ และอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ร่วม เพื่อตรวจสอบและให้คำแนะนำแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

3.2.3 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) จำนวน 5 ท่าน ดังนี้

1. นายพันธุ์ศักดิ์	โรจนากาศ	ผู้อำนวยการสำนักงานกิจการพิเศษ
กรมอาชีวศึกษา
2. รศ.พ.อ.หญิง ลออ พงษ์พานิช		รองศาสตราจารย์ ภาควิชาจิตเวช
โรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า
3. พ.ท.ชินรัชต์	รัตนจิตเกษม	หัวหน้าแผนกห้องสมุดและพิพิธภัณฑ
กองวิทยาการ กรมสารวัตรทหารบก
4. นางสาวถาวร	จันทภรณ์	หัวหน้าคลินิกยาเสพติด 4
ศูนย์บริการสาธารณสุข 3 บางซื่อ
5. นางสาวสายเดือน	ต้นตกานต์	อดีตผู้อำนวยการวิทยาลัยพัฒนวิชาการธนบุรี

2. หลังจากแก้ไข ปรับปรุงแบบสอบถามแล้ว เพื่อให้แบบสอบถามชุดนี้มีความเชื่อมั่น (Reliability) สำหรับการวิจัย ผู้วิจัยนำไปทดลองใช้ (Try-out) กับกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 40 คน ได้แก่ ครูอาจารย์ในวิทยาลัยสารพัดช่างพระนคร จำนวน 10 คน วิทยาลัยสารพัดช่างนครหลวง จำนวน 10 คน วิทยาลัยสารพัดช่างสี่พระยา จำนวน 10 คน และวิทยาลัยสารพัดช่างธนบุรี จำนวน 10 คน รวม 40 คน

3. นำแบบสอบถามที่ทดลองใช้แล้ว ไปหาค่าความเชื่อมั่นด้วยวิธีของ Cronbach โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (α - Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่น ดังนี้

1. ด้านการวางแผน	ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ	0.93
2. ด้านการจัดรูปแบบงาน	ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ	0.95
3. ด้านการดำเนินงาน	ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ	0.96
4. ด้านการประเมินผล	ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ	0.98
รวมทุกด้าน	ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ	0.98

4. นำแบบสอบถามที่ทดลองใช้ทำเป็นฉบับสมบูรณ์ สำหรับเก็บข้อมูลต่อไป

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ตามวิธีการต่อไปนี้

1. บันทึกเสนอขอให้หน่วยบัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ออกหนังสือถึงกรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ เพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจากครูอาจารย์
2. นำหนังสือเสนอต่อกรมอาชีวศึกษา เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ และออกหนังสือถึงผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดกองวิทยาลัยอาชีวศึกษาและกองวิทยาลัยเทคนิค เขตกรุงเทพมหานคร เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลต่อไป
3. ผู้วิจัยนำส่งและเก็บแบบสอบถามกลับคืนด้วยตัวเองรวมจำนวนทั้งสิ้น 352 ฉบับ ได้รับกลับคืนมาจำนวน 340 และเป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์ทุกฉบับ คิดเป็นร้อยละ 97

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลจากแบบสอบถามที่รวบรวมได้เรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

1. ตรวจสอบจำนวนและความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาแต่ละฉบับ
2. วิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปคอมพิวเตอร์ ประมวลผลเพื่อหาค่าสถิติต่าง ๆ
3. ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าความถี่และค่าร้อยละ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติการดำเนินการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ในภาพรวมแต่ละด้าน วิเคราะห์โดยการ

หาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ซึ่งมีเกณฑ์ในการวิเคราะห์การปฏิบัติการดำเนินการป้องกันยาเสพติด ดังนี้

- 4.50 – 5.00 หมายถึง การปฏิบัติการดำเนินการป้องกันยาเสพติด อยู่ในระดับมากที่สุด
 - 3.50 – 4.49 หมายถึง การปฏิบัติการดำเนินการป้องกันยาเสพติด อยู่ในระดับมาก
 - 2.50 – 3.49 หมายถึง การปฏิบัติการดำเนินการป้องกันยาเสพติด อยู่ในระดับปานกลาง
 - 1.50 – 2.49 หมายถึง การปฏิบัติการดำเนินการป้องกันยาเสพติด อยู่ในระดับน้อย
 - 1.00 – 1.49 หมายถึง การปฏิบัติการดำเนินการป้องกันยาเสพติด อยู่ในระดับน้อยที่สุด
- ตอนที่ 3 วิเคราะห์โดยเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของการปฏิบัติ

เกี่ยวกับระดับการปฏิบัติการดำเนินการป้องกันยาเสพติดภายในสถานศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ของครูอาจารย์ จำแนกตามประเภทสถานศึกษา ในภาพรวมและรายด้าน โดยใช้ t-test

3.5 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติ ดังต่อไปนี้

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage)
2. ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
3. ค่า t-test

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเพื่อการศึกษาการดำเนินการป้องกันยาเสพติด ในสถานศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร รวม 15 สถานศึกษา

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยแบ่งเป็น 3 ตอน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติการดำเนินการป้องกันยาเสพติด ในสถานศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร 4 ด้าน คือ ด้านการวางแผน ด้านการจัดรูปงาน ด้านการดำเนินงาน และด้านการประเมินผล

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบ ระดับการปฏิบัติการดำเนินการป้องกันยาเสพติด ในสถานศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร 4 ด้าน คือ ด้านการวางแผน ด้านการจัดรูปงาน ด้านการดำเนินงาน และด้านการประเมินผล โดยจำแนกตามประเภทของสถานศึกษา

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของข้อมูลทั่วไปของครู อาจารย์ ในวิทยาลัยอาชีวศึกษา และวิทยาลัยเทคนิค สังกัดกรมอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
หญิง	154	45.30
ชาย	186	54.70
รวม	340	100.00
2. วุฒิการศึกษา		
ปริญญาตรี	228	96.40
สูงกว่าปริญญาตรี	12	3.60
รวม	340	100.00
3. ประสบการณ์ในการทำงานป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา		
3 ปี ขึ้นไป	190	55.90
ต่ำกว่า 3 ปี	150	44.10
รวม	340	100.00
4. ประเภทของสถานศึกษา		
วิทยาลัยอาชีวศึกษา	210	61.80
วิทยาลัยเทคนิค	130	38.20
รวม	340	100.00

จากตารางที่ 4.1 พบว่า ครู อาจารย์ ผู้ตอบแบบสอบถาม มีจำนวนทั้งสิ้น 340 คน เพศชาย มีจำนวน 154 คน คิดเป็นร้อยละ 45.30 เพศหญิง มีจำนวน 186 คน คิดเป็นร้อยละ 54.70 ด้าน วุฒิการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี มีจำนวน 12 คน คิดเป็น ร้อยละ 3.60 วุฒิปริญญาตรี มีจำนวน 228 คน คิดเป็นร้อยละ 96.40 ด้านประสบการณ์ในการทำงานป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา พบว่า ครู อาจารย์ผู้ตอบแบบสอบถาม มีประสบการณ์ในการทำงานป้องกันยาเสพติด 3 ปีขึ้นไป มีจำนวน 190 คน คิดเป็นร้อยละ 55.90 และประสบการณ์ทำงานป้องกันยาเสพติดต่ำกว่า 3 ปี มีจำนวน 150 คน คิดเป็นร้อยละ 44.10 ครู อาจารย์ส่วนใหญ่ สังกัดในวิทยาลัยอาชีวศึกษา จำนวน 210 คน คิดเป็น ร้อยละ 61.80 ในขณะที่มีครู อาจารย์ สังกัดในวิทยาลัยเทคนิค จำนวน 130 คน คิดเป็นร้อยละ 38.20

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินการป้องกันยาเสพติด ของครู อาจารย์ ในวิทยาลัยอาชีวศึกษา และสังกัดกรมอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร 4 ด้าน คือ ด้านการวางแผน ด้านการจัดรูปงาน ด้านการดำเนินงาน และด้านการประเมินผล ดังตารางที่ 4.2-4.6

ตารางที่ 4.2 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการปฏิบัติและลำดับที่การดำเนินการป้องกันยาเสพติด ของครูอาจารย์ ในวิทยาลัยอาชีวศึกษาและวิทยาลัยเทคนิค สังกัดกรมอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายด้าน

การดำเนินการป้องกันยาเสพติด	n = 340		ระดับการปฏิบัติ	ลำดับที่
	\bar{X}	S.D.		
ด้านการวางแผน	3.28	.65	ปานกลาง	1
ด้านการจัดรูปงาน	3.02	.69	ปานกลาง	3
ด้านการดำเนินงาน	3.13	.68	ปานกลาง	2
ด้านการประเมินผล	2.96	.70	ปานกลาง	4
รวมเฉลี่ย	3.10	.63	ปานกลาง	

จากตารางที่ 4.2 พบว่า การปฏิบัติการดำเนินการป้องกันยาเสพติดของครูอาจารย์วิทยาลัยอาชีวศึกษาและวิทยาลัยเทคนิค สังกัดกรมอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ในภาพรวม มีการปฏิบัติการดำเนินการป้องกันยาเสพติด ทั้ง 4 ด้าน ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 3.10

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การปฏิบัติการดำเนินการป้องกันยาเสพติดของครูอาจารย์ ด้านการวางแผน ลำดับที่ 1 ($\bar{X} = 3.28$) ด้านการดำเนินงาน ลำดับที่ 2 ($\bar{X} = 3.13$) ด้านการจัดรูปงาน ลำดับที่ 3 ($\bar{X} = 3.02$) และด้านการประเมินผล เป็นลำดับสุดท้าย ($\bar{X} = 2.96$)

ตารางที่ 4.3 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการปฏิบัติและลำดับที่การดำเนินการ ป้องกันยาเสพติด ของครูอาจารย์ในวิทยาลัยอาชีวศึกษาและวิทยาลัยเทคนิค สังกัด กรมอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ด้านการวางแผน

ข้อที่	ด้านการวางแผน	n = 340		ระดับการปฏิบัติ	ลำดับที่
		\bar{X}	S.D.		
1.	มีการรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ในการวางแผน	3.25	.75	ปานกลาง	14
2.	ใช้สภาพและปัญหาของวิทยาลัยเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบาย	3.32	.77	ปานกลาง	9
3.	มีการกำหนดวัตถุประสงค์และนโยบายในการป้องกันเป็นลายลักษณ์อักษร	3.36	.91	ปานกลาง	6
4.	การวางแผนโครงการเป็นไปตามนโยบายหลักของสถานศึกษา	3.48	.87	ปานกลาง	3
5.	ผู้บริหารเข้าร่วมวางแผนโครงการ	3.34	.92	ปานกลาง	8
6.	กรอบการวางแผนโครงการเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ	3.28	.83	ปานกลาง	11
7.	มีการแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำแผน	3.36	.93	ปานกลาง	5
8.	คณะกรรมการฯ มีการประชุมวางแผนปฏิบัติ	3.25	.86	ปานกลาง	13
9.	มีการวางแผนหรือปฏิทินงานการดำเนินงานแน่นอนตลอดปี	3.31	.89	ปานกลาง	10
10.	มีการวางแผนดำเนินงานเป็นครั้งคราวเฉพาะกรณี	3.36	.78	ปานกลาง	7
11.	มีการดำเนินงานเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติด	3.67	.92	มาก	1
12.	คณะกรรมการป้องกันยาเสพติดอยู่ในความรับผิดชอบของฝ่ายกิจการนักเรียน-นักศึกษา	3.64	.83	มาก	2
13.	มีการนำเรื่องการป้องกันยาเสพติดมาบรรจุในแผนปฏิบัติการประจำปี	3.46	.93	ปานกลาง	4
14.	มีผู้นำชุมชนเข้าร่วมวางแผนโครงการ	2.81	.93	ปานกลาง	17
15.	ตัวแทนผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการวางแผน	2.70	.93	ปานกลาง	18
16.	มีการวางแผนให้อาจารย์เวรตรวจตราในสถานศึกษา	3.27	.96	ปานกลาง	12

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

ข้อที่	ด้านการวางแผน	n = 340		ระดับ การปฏิบัติ	ลำดับ ที่
		\bar{X}	S.D.		
17.	มีการวางแผนยุทธศาสตร์เพื่อป้องกัน ยาเสพติดและอบายมุขในสถานศึกษา	3.24	.89	ปานกลาง	15
18.	มีการวางแผนติดตามบำบัดรักษา	3.14	.90	ปานกลาง	16
	ค่าเฉลี่ยรวม	3.28	.65	ปานกลาง	

จากตารางที่ 4.3 พบว่า การปฏิบัติการดำเนินการป้องกันยาเสพติดของครูอาจารย์วิทยาลัย
อาชีวศึกษาและวิทยาลัยเทคนิค สังกัดกรมอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ด้านการวางแผน
มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 3.28

เมื่อพิจารณาการปฏิบัติเป็นรายข้อพบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก 2 ข้อ คือ ข้อ 11
มีการดำเนินงานเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติด ซึ่งมีค่าเฉลี่ยการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ลำดับ 1
($\bar{X} = 3.67$) และข้อ 12 คณะกรรมการอยู่ในความรับผิดชอบของฝ่ายกิจการนักเรียน นักศึกษา
ลำดับ 2 ($\bar{X} = 3.64$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยการปฏิบัติระดับปานกลางเป็นลำดับที่ 3 คือ ข้อ 4 การ
วางแผน โครงการเป็นไปตามนโยบายหลักของสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.48$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ย
การปฏิบัติระดับปานกลาง ลำดับสุดท้าย คือ ข้อ 15 ตัวแทนผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการวางแผน
($\bar{X} = 2.70$)

ตารางที่ 4.4 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการปฏิบัติและลำดับที่การดำเนินการ ป้องกันยาเสพติด ของครูอาจารย์ ในวิทยาลัยอาชีวศึกษาและวิทยาลัยเทคนิค สังกัด กรมอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ด้านการจัดรูปงาน

ข้อที่	ด้านการจัดรูปงาน	n = 340		ระดับ การปฏิบัติ	ลำดับ ที่
		\bar{X}	S.D.		
1.	มีแผนภูมิแสดงรายงานการป้องกันยาเสพติดชัดเจน	2.38	.88	ปานกลาง	11
2.	มีการจัดทำเอกสารคู่มือการปฏิบัติงานป้องกันยาเสพติดให้ทราบทั่วกัน	2.88	.86	ปานกลาง	10
3.	มีการจัดบุคลากรที่มีความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการ	3.14	.86	ปานกลาง	4
4.	มีการแต่งตั้งคณะกรรมการตามความเหมาะสม	3.25	.83	ปานกลาง	1
5.	ผู้บริหารพิจารณาแต่งตั้งคณะกรรมการด้วยตนเอง	3.12	.92	ปานกลาง	5
6.	มีการประชุมเพื่อคัดเลือกและแต่งตั้งคณะกรรมการป้องกันยาเสพติดตามมติของที่ประชุม	2.94	.85	ปานกลาง	9
7.	การจัดองค์การหรือโครงสร้างงานเหมาะสมเป็นระบบ	2.96	.85	ปานกลาง	8
8.	บุคลากรผู้รับผิดชอบงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดมีการกำหนดหน้าที่ชัดเจน	3.17	.86	ปานกลาง	2
9.	มีการจัดประชุมอบรมหรือสัมมนาให้แก่ผู้รับผิดชอบเพื่อเป็นการพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง	3.08	.87	ปานกลาง	6
10.	มีการกำหนดกิจกรรมที่ปฏิบัติชัดเจน	3.14	.92	ปานกลาง	3
11.	การจัดแผนป้องกันยาเสพติดมีชุมชน / ตำรวจ ท้องที่ ร่วมเป็นคณะกรรมการ	3.05	.90	ปานกลาง	7
12.	มีการจัดทำแผนบำบัดรักษาโดยมีคณะกรรมการประสานร่วมมือกับโรงพยาบาลท้องที่	2.79	.90	ปานกลาง	12
	ค่าเฉลี่ยรวม	3.02	.69	ปานกลาง	

จากตารางที่ 4.4 พบว่า การปฏิบัติการดำเนินการป้องกันยาเสพติดของครูอาจารย์วิทยาลัย อาชีวศึกษาและวิทยาลัยเทคนิค สังกัดกรมอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ด้านการจัดรูปแบบ งาน ในภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 3.02

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ โดยเรียงลำดับ ค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ ข้อ 4 มีการแต่งตั้งคณะทำงานตามความเหมาะสม ลำดับ 1 ($\bar{X} = 3.25$) ข้อ 8 บุคลากรผู้รับผิดชอบงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดมีการกำหนด หน้าที่ชัดเจน ลำดับ 2 ($\bar{X} = 3.17$) และข้อ 10 มีการกำหนดกิจกรรมที่ปฏิบัติชัดเจน ลำดับ 3 ($\bar{X} = 3.14$) ส่วนข้อที่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ลำดับสุดท้าย คือ ข้อ 12 มีการจัดทำ แผนบำบัดรักษาโดยมีคณะกรรมการประสานร่วมมือกับโรงพยาบาลท้องถิ่น ($\bar{X} = 2.79$)

ตารางที่ 4.5 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการปฏิบัติและลำดับที่การดำเนินการ ป้องกันยาเสพติด ของครู อาจารย์ ในวิทยาลัยอาชีวศึกษาและวิทยาลัยเทคนิค สังกัด กรมอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ด้านการดำเนินงาน

ข้อที่	ด้านการดำเนินงาน	n = 340		ระดับ การปฏิบัติ	ลำดับ ที่
		\bar{X}	S.D.		
1.	ทราบนโยบายการป้องกันยาเสพติดและ ประชุมวางแผนเพื่อปฏิบัติ	3.17	.81	ปานกลาง	12
2.	มีการจัดงบประมาณในการป้องกันแก้ไข ปัญหายาเสพติด	3.05	.82	ปานกลาง	19
3.	มีการให้ความรู้ความเข้าใจโดยจัดอบรม สัมมนาแก่นุคลากรเกี่ยวกับยาเสพติด	3.13	.85	ปานกลาง	14
4.	มีการดำเนินการเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติด โดยจัดเป็นแผนปฏิบัติงานประจำปี/โครงการ/ กิจกรรม	3.35	.87	ปานกลาง	2
5.	มีการประสานงานกับหน่วยงาน / บุคคล ภายนอกเพื่อป้องกันยาเสพติด	3.24	.94	ปานกลาง	6
6.	มีการดำเนินการป้องกันยาเสพติดอย่าง ต่อเนื่อง	3.22	.93	ปานกลาง	8
7.	ผู้บริหารสถานศึกษาขอความร่วมมือบุคลากร ทุกครั้งที่มีการประชุม	3.18	.88	ปานกลาง	11
8.	ชุมชนรอบสถานศึกษามีส่วนป้องกันการเกิด ปัญหายาเสพติด ในสถานสถานศึกษา	2.81	.95	ปานกลาง	23
9.	สถานศึกษาติดต่อขอความร่วมมือกับ ผู้ปกครองและชุมชนเกี่ยวกับการป้องกัน แก้ไข ปัญหายาเสพติด	3.05	.86	ปานกลาง	18
10.	สถานศึกษามีการบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับการใช้ ยาเสพติดของนักเรียน	3.31	.86	ปานกลาง	4
11.	การดำเนินงานป้องกันยาเสพติดมีความ ร่วมมือจากบุคลากรในสถานศึกษา	3.26	.84	ปานกลาง	5
12.	มีการจัดทำเอกสารแผ่นพับเกี่ยวกับยาเสพติด เผยแพร่เพียงพอ	2.93	.90	ปานกลาง	21

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

ข้อที่	ด้านการดำเนินงาน	n = 340		ระดับ การปฏิบัติ	ลำดับ ที่
		\bar{X}	S.D.		
13.	มีการศึกษาปัญหาที่เกิดขึ้นขณะทำงานเพื่อ แก้ไขปรับปรุง	3.00	.81	ปานกลาง	20
14.	จัดให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการป้องกัน ยาเสพติด	3.20	.87	ปานกลาง	10
15.	มีมาตรการแจ้งผู้ปกครองเมื่อพบว่านักเรียนมี ปัญหาเกี่ยวกับยาเสพติด	3.39	.92	ปานกลาง	1
16.	มีการช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหา ยาเสพติด	3.32	.93	ปานกลาง	3
17.	จัดให้มีผู้รับผิดชอบติดต่อประสานงานกับ สถานบำบัดรักษา	3.13	.96	ปานกลาง	13
18.	มีโครงการจัดกีฬาต้านยาเสพติดอย่างต่อเนื่อง	3.22	.97	ปานกลาง	7
19.	ส่งเสริมให้นักเรียนใช้เวลาว่างให้เป็น ประโยชน์ เช่น เล่นกีฬา	3.21	.95	ปานกลาง	9
20.	การตั้งสายสืบเพื่อติดตามข่าวสารเกี่ยวกับ ยาเสพติด	2.92	.88	ปานกลาง	22
21.	ตรวจตราการเข้าออกสถานศึกษาของบุคคล ภายนอกเพื่อป้องกันการนำยาเสพติดเข้ามาใน วิทยาลัย	3.11	1.00	ปานกลาง	16
22.	ร่วมมือดำเนินการตรวจร่วมกับตำรวจท้องที่ / ตำรวจโรงเรียน	3.10	.97	ปานกลาง	17
23.	จัดมุมสื่อ โสต เช่น วิทยุทัศน์ เกี่ยวกับยาเสพติด ไว้ในห้องสมุดเพื่อศึกษาด้วยตนเอง	2.78	.95	ปานกลาง	24
24.	จัดกลุ่มแกนนำในสถานศึกษาเพื่อแก้ไขปัญหา ยาเสพติด	3.12	.93	ปานกลาง	15
	ค่าเฉลี่ยรวม	3.13	.68	ปานกลาง	

จากตารางที่ 4.5 พบว่า การปฏิบัติการดำเนินการป้องกันยาเสพติดของครูอาจารย์วิทยาลัย อาชีวศึกษาและวิทยาลัยเทคนิค สังกัดกรมอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ด้านการดำเนินการ โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 3.13

เมื่อพิจารณาการปฏิบัติเป็นรายข้อ พบว่า มีการปฏิบัติในระดับปานกลางทุกข้อ เมื่อเรียงตามลำดับข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูง 3 ลำดับแรก ดังนี้ คือ ข้อ 15 มีมาตรการแจ้งผู้ปกครอง เมื่อพบว่า นักเรียนมีปัญหาเกี่ยวกับยาเสพติด ลำดับ 1 ($\bar{X} = 3.39$) ข้อ 4 มีการดำเนินการเกี่ยวกับการป้องกัน ยาเสพติด โดยจัดเป็นแผนปฏิบัติงาน ประจำปี / โครงการ / กิจกรรม ลำดับ 2 ($\bar{X} = 3.35$) และข้อ 16 มีการช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหา ยาเสพติด ลำดับ 3 ($\bar{X} = 3.32$) ส่วนข้อที่มีการปฏิบัติอยู่ใน ระดับปานกลาง ลำดับสุดท้าย คือ ข้อ 23 จัดมุมสื่อ โสต เช่น วิทยุทัศน์เกี่ยวกับยาเสพติดไว้ในห้อง สมุดเพื่อการศึกษาด้วยตนเอง ($\bar{X} = 2.81$)

ตารางที่ 4.6 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการปฏิบัติและลำดับที่การดำเนินการ ป้องกันยาเสพติด ของครูอาจารย์ ในวิทยาลัยอาชีวศึกษาและวิทยาลัยเทคนิค สังกัด กรมอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ด้านการประเมินผล

ข้อที่	ด้านการประเมินผล	n = 340		ระดับ การปฏิบัติ	ลำดับ ที่
		\bar{X}	S.D.		
1.	มีการวางแผนการประเมินผลการทำงาน ป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา	3.21	.85	ปานกลาง	2
2.	สถานศึกษามีผู้รับผิดชอบในการประเมินผล การทำงานการป้องกันยาเสพติด	3.27	.87	ปานกลาง	1
3.	มีกำหนดระยะเวลาในการประเมินผลชัดเจน เช่น ภาคเรียนละ 1 ครั้ง	3.10	.94	ปานกลาง	3
4.	มีวิธีการประเมินผลเชิงประมาถและ เชิงคุณภาพที่สามารถวัดได้ชัดเจน	2.96	.89	ปานกลาง	7
5.	มีการประเมินผลภายในสถานศึกษาจาก คณะกรรมการ	2.96	.92	ปานกลาง	6
6.	มีการประเมินผลจากคณะกรรมการภายนอก สถานศึกษา	2.69	.89	ปานกลาง	11
7.	มีการประเมินการมีส่วนร่วมของชุมชนและ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	2.65	.90	ปานกลาง	12
8.	มีการประเมินผลตรงตามวัตถุประสงค์ของ การทำงาน	2.93	.88	ปานกลาง	10
9.	มีการจัดทำปฏิทินติดตามผลเป็นระยะขั้นตอน	2.97	.92	ปานกลาง	5
10.	การประเมินผลมีการสรุปเพื่อนำไปปรับปรุง การทำงาน	2.93	.90	ปานกลาง	9
11.	สถานศึกษามีปัญหาด้านการประเมินผล	2.95	.84	ปานกลาง	8
12.	มีรายงานความก้าวหน้าและสรุปผลการ ประเมินเป็นระยะเมื่อสิ้นสุดโครงการ	3.00	.88	ปานกลาง	4
	ค่าเฉลี่ยรวม	2.96	.70	ปานกลาง	

จากตารางที่ 4.6 พบว่า การปฏิบัติกรดำเนินการป้องกันยาเสพติดของครูอาจารย์วิทยาลัย อาชีวศึกษาและวิทยาลัยเทคนิค สังกัดกรมอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ด้านการประเมินผล โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 2.96

เมื่อพิจารณาการปฏิบัติเป็นรายข้อ พบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ คือ ข้อ 2 สถานศึกษามีผู้รับผิดชอบในการ ประเมินผลการดำเนินงานการป้องกันยาเสพติด ลำดับ 1 ($\bar{X} = 3.27$) ข้อ 1 มีการวางแผนการ ประเมินผลการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา ลำดับ 2 ($\bar{X} = 3.21$) และข้อ 3 มีกำหนด ระยะเวลาในการประเมินผลชัดเจน เช่น ภาคเรียนละ 1 ครั้ง ลำดับ 3 ($\bar{X} = 3.10$) ส่วนข้อที่มีการ ปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ลำดับสุดท้าย คือ ข้อ 7 มีการประเมินการมีส่วนร่วมของชุมชนและ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ($\bar{X} = 2.65$)

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการปฏิบัติการดำเนินการป้องกันปัญหาสุขภาพจิต ของครู อาจารย์ ในวิทยาลัยอาชีวศึกษาและวิทยาลัยเทคนิค สังกัดกรมอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร จำแนกตามประเภทของสถานศึกษา ดังตารางที่ 4.7 – 4.11

ตารางที่ 4.7 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการปฏิบัติการดำเนินการป้องกันยาเสพติดของครูอาจารย์ในวิทยาลัยอาชีวศึกษาและวิทยาลัยเทคนิค สังกัดกรมอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร จำแนกตามประเภทสถานศึกษา

การปฏิบัติการดำเนินการ ป้องกันยาเสพติด	จำแนกตามประเภทสถานศึกษา				t
	วิทยาลัยอาชีวศึกษา n ₁ = 210		วิทยาลัยเทคนิค n ₂ = 130		
	\bar{X}_1	S.D ₁	\bar{X}_2	S.D ₂	
1. ด้านการวางแผน	3.35	.65	3.17	.63	2.57*
2. ด้านการจัดรูปงาน	3.05	.70	2.98	.67	.93
3. ด้านการดำเนินงาน	3.19	.88	3.03	.68	2.11*
4. ด้านการประเมินผล	2.96	.70	2.96	.70	.03
รวมเฉลี่ย	3.14	.63	3.03	.63	1.46

*P ≤ .05

จากตารางที่ 4.7 พบว่า การปฏิบัติการดำเนินการป้องกันยาเสพติดของครูอาจารย์วิทยาลัยอาชีวศึกษาและวิทยาลัยเทคนิค สังกัดกรมอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ในภาพรวม ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการวางแผนและด้านการดำเนินงานแตกต่างกัน ส่วนด้านการจัดรูปงานและด้านการประเมินผลไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.8 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการปฏิบัติการดำเนินการ ป้องกันยาเสพติดของครูอาจารย์ในวิทยาลัยอาชีวศึกษาและวิทยาลัยเทคนิค สังกัดกรมอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ด้านการวางแผน

ข้อที่	ด้านการวางแผน	จำแนกตามประเภทสถานศึกษา				t
		วิทยาลัย อาชีวศึกษา $n_1 = 210$		วิทยาลัย เทคนิค $n_2 = 130$		
		\bar{X}_1	S.D ₁	\bar{X}_2	S.D ₂	
1.	มีการรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ในการวางแผน	3.25	.78	3.25	.71	.01
2.	ใช้สภาพและปัญหาของวิทยาลัยเป็น แนวทางในการกำหนดนโยบาย	3.32	.81	3.32	.71	-.04
3.	มีการกำหนดวัตถุประสงค์และนโยบายใน การป้องกันเป็นลายลักษณ์อักษร	3.40	.95	3.28	.85	1.18
4.	การวางแผนโครงการเป็นไปตามนโยบาย หลักของสถานศึกษา	3.56	.88	3.35	.84	2.18*
5.	ผู้บริหารเข้าร่วมวางแผนโครงการ	3.41	.95	3.23	.86	1.74
6.	กรอบการวางแผนโครงการเป็นไปได้ใน ทางปฏิบัติ	3.35	.82	3.18	.85	1.84
7.	มีการแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำแผน	3.45	.93	3.21	.91	2.32*
8.	คณะกรรมการ ฯ มีการประชุมวางแผน ปฏิบัติ	3.30	.88	3.16	.82	1.44
9.	มีการวางแผน หรือปฏิทินงาน ดำเนินงาน แน่นอนตลอดปี	3.37	.90	3.22	.86	1.53
10.	มีการวางแผนดำเนินงานป้องกันยาเสพติด เป็นครั้งคราวเฉพาะการณ์	3.44	.80	3.24	.75	2.29*
11.	มีการดำเนินงานเกี่ยวกับการป้องกัน ยาเสพติด	3.59	.82	3.30	.79	4.33
12.	คณะกรรมการเป็นความรับผิดชอบของฝ่าย กิจการนักเรียน นักศึกษา	3.80	.88	3.45	.96	3.46

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

ข้อที่	ด้านการวางแผน	จำแนกตามประเภทสถานศึกษา				t
		วิทยาลัย อาชีวศึกษา n ₁ = 210		วิทยาลัย เทคนิค n ₂ = 130		
		\bar{X}_1	S.D ₁	\bar{X}_2	S.D ₂	
13.	มีการนำเรื่องการป้องกันยาเสพติดมาบรรจุ ในแผนปฏิบัติการประจำปี	3.69	.92	3.24	.92	3.42*
14.	มีผู้นำชุมชนเข้าร่วมวางแผนโครงการ	2.03	.97	2.77	.88	.61
15.	ตัวแทนผู้ปกครองมีส่วนร่วมการวางแผน	2.72	.96	2.68	.89	.55
16.	มีการวางแผนให้อาจารย์เฝ้าตรวจตราใน สถานศึกษา	3.33	1.01	3.17	.92	1.50
17.	มีการวางแผนยุทธศาสตร์เพื่อป้องกัน ยาเสพติด และอบายมุขในสถานศึกษา	3.33	.92	3.10	.82	2.38*
18.	มีการวางแผนติดตามบำบัดรักษา	3.26	.92	2.95	.83	3.17
	รวม	3.35	.65	3.17	.63	2.57*

*P ≤ .05

จากตารางที่ 4.8 พบว่า การปฏิบัติการดำเนินการป้องกันยาเสพติดของครูอาจารย์วิทยาลัยอาชีวศึกษาและวิทยาลัยเทคนิค สังกัดกรมอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ด้านการวางแผน ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยการปฏิบัติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยค่าเฉลี่ยการปฏิบัติการดำเนินการป้องกันยาเสพติดของครู อาจารย์วิทยาลัยอาชีวศึกษาสูงกว่าการปฏิบัติของครู อาจารย์วิทยาลัยเทคนิค เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า จำนวน 5 ข้อ คือ ข้อ 4 การวางแผนโครงการเป็นไปตามนโยบายหลักของสถานศึกษา ข้อ 7 มีการแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำแผน ข้อ 10 มีการวางแผนดำเนินงานป้องกันยาเสพติดเป็นครั้งคราวเฉพาะการณ ข้อ 13 มีการนำเรื่องการป้องกันยาเสพติดมาบรรจุในแผนปฏิบัติการประจำปี ข้อ 17 มีการวางแผนยุทธศาสตร์เพื่อการป้องกันยาเสพติดและอบายมุขในสถานศึกษา

ตารางที่ 4.9 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการปฏิบัติการดำเนินการป้องกันยาเสพติดของครูอาจารย์ ในวิทยาลัยอาชีวศึกษาและวิทยาลัยเทคนิค สังกัดกรมอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ด้านการจัดรูปงาน

ข้อที่	ด้านการจัดรูปงาน	จำแนกตามประเภทสถานศึกษา				t
		วิทยาลัยอาชีวศึกษา $n_1 = 210$		วิทยาลัยเทคนิค $n_2 = 130$		
		\bar{X}_1	S.D ₁	\bar{X}_2	S.D ₂	
1.	มีแผนภูมิแสดงรายงานการป้องกันยาเสพติดชัดเจน	2.81	.93	2.85	.78	-47
2.	มีการจัดทำเอกสารคู่มือการปฏิบัติงานป้องกันยาเสพติดให้ทราบทั่วกัน	2.89	.88	2.86	.82	.25
3.	มีการจัดบุคลากรที่มีความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการ	3.17	.87	3.08	.85	.85
4.	มีการแต่งตั้งคณะกรรมการตามความเหมาะสม	3.30	.85	3.18	.80	1.32
5.	ผู้บริหารพิจารณาแต่งตั้งคณะกรรมการด้วยตนเอง	3.14	.92	3.09	.91	.49
6.	มีการประชุมเพื่อคัดเลือกและแต่งตั้งคณะกรรมการป้องกันยาเสพติดตามมติของที่ประชุม	2.93	.83	2.95	.89	-27
7.	การจัดองค์การหรือโครงสร้างงานเหมาะสมเป็นระบบ	3.00	.86	2.92	.83	.84
8.	บุคลากรผู้รับผิดชอบงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดมีการกำหนดหน้าที่ชัดเจน	3.25	.83	3.05	.85	2.04*
9.	มีการจัดประชุมอบรมหรือสัมมนาให้แก่ผู้รับผิดชอบเพื่อเป็นการพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง	3.08	.88	3.08	.86	.04
10.	มีการกำหนดกิจกรรมที่ปฏิบัติการป้องกันยาเสพติดอย่างชัดเจน	3.20	.89	3.05	.95	1.38

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

ข้อที่	ด้านการจัดรูปงาน	จำแนกตามประเภทสถานศึกษา				t
		วิทยาลัย อาชีวศึกษา $n_1 = 210$		วิทยาลัย เทคนิค $n_2 = 130$		
		\bar{X}_1	S.D ₁	\bar{X}_2	S.D ₂	
11.	การจัดแผนป้องกันยาเสพติดมีชุมชน / ตำรวจท้องที่ร่วมเป็นคณะกรรมการ	3.11	.93	2.95	.85	1.62
12.	จัดแผนบำบัดรักษามีคณะกรรมการร่วมมือ โรงพยาบาลท้องที่	2.28	.94	2.73	.84	.87
		3.05	.70	2.98	.67	.93

* $P \leq .05$

จากตารางที่ 4.9 พบว่า การปฏิบัติการดำเนินการป้องกันยาเสพติดของครู อาจารย์วิทยาลัยอาชีวศึกษากับวิทยาลัยเทคนิค สังกัดกรมอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ด้านการจัดรูปงาน ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยการปฏิบัติแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยค่าเฉลี่ยการปฏิบัติของครู อาจารย์วิทยาลัยอาชีวศึกษาสูงกว่าการปฏิบัติของครู อาจารย์วิทยาลัยเทคนิค เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีเพียงข้อเดียว คือ ข้อ 8 บุคลากรผู้รับผิดชอบงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดมีการกำหนดหน้าที่ชัดเจน นอกนั้นไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.10 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการปฏิบัติการดำเนินการป้องกันยาเสพติดของครูอาจารย์ วิทยาลัยอาชีวศึกษาและวิทยาลัยเทคนิค สังกัดกรมอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ด้านการดำเนินงาน

ข้อที่	ด้านการดำเนินงาน	จำแนกตามประเภทสถานศึกษา				t
		วิทยาลัยอาชีวศึกษา $n_1 = 210$		วิทยาลัยเทคนิค $n_2 = 130$		
		\bar{X}_1	S.D ₁	\bar{X}_2	S.D ₂	
1.	ทราบนโยบายการป้องกันยาเสพติดและประชุมวางแผนเพื่อปฏิบัติ	3.13	.83	3.22	.78	-91
2.	มีการจัดงบประมาณในการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติด	3.03	.86	3.08	.78	-60
3.	มีการให้ความรู้ความเข้าใจโดยจัดอบรมสัมมนาแก่บุคลากรเกี่ยวกับยาเสพติด	3.14	.85	3.11	.85	.32
4.	มีการดำเนินการเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดโดยจัดเป็นแผนปฏิบัติงานประจำปี / โครงการ / กิจกรรม	3.41	.84	3.26	.92	1.54
5.	มีการประสานงานกับหน่วยงาน / บุคคลภายนอกเพื่อป้องกันยาเสพติด	3.29	.95	3.16	.92	1.23
6.	มีการดำเนินงานการป้องกันยาเสพติดอย่างต่อเนื่อง	3.32	.91	3.08	.94	2.32*
7.	ผู้บริหารสถานศึกษาขอความร่วมมือเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดทุกครั้งที่มีการประชุม	3.27	.85	3.03	.91	2.48*
8.	ชุมชนรอบสถานศึกษามีส่วนป้องกันการเกิดปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา	2.80	.97	2.83	.92	-26
9.	สถานศึกษาติดต่อขอความร่วมมือกับผู้ปกครองของชุมชนเกี่ยวกับการป้องกันแก้ไข ปัญหายาเสพติด	3.10	.87	2.97	.84	1.36
10.	สถานศึกษามีการบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับการใช้ยาเสพติดของนักเรียน	3.43	.84	3.12	.86	3.29

ตารางที่ 4.10 (ต่อ)

ข้อที่	ด้านการดำเนินงาน	จำแนกตามประเภทสถานศึกษา				t
		วิทยาลัย อาชีวศึกษา n ₁ = 210		วิทยาลัย เทคนิค n ₂ = 130		
		\bar{X}_1	S.D ₁	\bar{X}_2	S.D ₂	
11.	การดำเนินงานป้องกันยาเสพติดได้รับความร่วมมือจากบุคลากรในสถานศึกษา	3.33	.85	3.14	.83	2.09*
12.	มีการจัดทำเอกสารแผ่นพับเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดเพื่อเผยแพร่อย่างเพียงพอ	2.94	.93	2.91	.86	.29
13.	มีการศึกษาปัญหาที่เกิดขึ้นขณะทำงานเพื่อแก้ไขปรับปรุง	3.03	.80	2.96	.83	.74
14.	มีการจัดให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการป้องกันยาเสพติด	3.29	.87	3.05	.86	2.46*
15.	มีมาตรการแจ้งผู้ปกครองเมื่อพบว่านักเรียนมีปัญหาเกี่ยวกับยาเสพติด	3.54	.89	3.15	.92	3.80
16.	มีการช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาเสพติด	3.46	.94	3.09	.88	3.58
17.	จัดให้มีผู้รับผิดชอบติดต่อประสานงานกับสถานบำบัดรักษา	3.25	.98	2.93	.88	3.06
18.	มีโครงการจัดกีฬาต้านยาเสพติดอย่างต่อเนื่อง	3.34	.99	3.02	.90	3.07
19.	ส่งเสริมให้นักเรียนใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ เช่น เล่นกีฬา	3.33	.96	3.02	.91	3.07
20.	การตั้งสายสืบเพื่อติดตามข่าวสารการเสพยาเสพติด	2.91	.88	2.93	.87	-1.16
21.	มีการตรวจตราการเข้าออกสถานศึกษาของบุคคลภายนอกเพื่อป้องกันการนำยาเสพติดเข้ามาในวิทยาลัย	3.16	1.04	3.02	.94	1.20
22.	ร่วมมือดำเนินการตรวจร่วมกับตำรวจท้องที่ / ตำรวจโรงเรียน	3.17	.98	2.98	.94	1.73

ตารางที่ 4.10 (ต่อ)

ข้อที่	ด้านการดำเนินงาน	จำแนกตามประเภทสถานศึกษา				t
		วิทยาลัย อาชีวศึกษา $n_1 = 210$		วิทยาลัย เทคนิค $n_2 = 130$		
		\bar{X}_1	S.D ₁	\bar{X}_2	S.D ₂	
23.	จัดมุมสื่อโสต เช่น วีดิทัศน์ เกี่ยวกับ ยาเสพติดไว้ในห้องสมุด เพื่อศึกษาด้วย ตนเอง	2.79	.99	2.77	.89	.20
24.	จัดกลุ่มแกนนำในสถานศึกษาเพื่อแก้ไข ปัญหาเสพติด	3.23	.95	2.95	.88	2.78
	รวม	3.19	.68	3.03	.68	2.11*

* $P \leq .05$

จากตารางที่ 4.10 พบว่า การปฏิบัติการดำเนินการป้องกันยาเสพติดของครูอาจารย์ วิทยาลัยอาชีวศึกษาและวิทยาลัยเทคนิค สังกัดกรมอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ด้านการดำเนินงาน ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยการปฏิบัติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับ สมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยค่าเฉลี่ยการปฏิบัติของครูอาจารย์วิทยาลัยอาชีวศึกษาสูงกว่าการปฏิบัติของครู อาจารย์วิทยาลัยเทคนิค เมื่อพิจารณารายชื่อ พบว่า จำนวน 5 ข้อ คือข้อ 6 มีการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดอย่างต่อเนื่อง ข้อ 7 ผู้บริหารสถานศึกษาขอความร่วมมือบุคลากร ทุกครั้งที่มีการประชุม ข้อ 11 การดำเนินงานป้องกันยาเสพติดมีความร่วมมือจากบุคลากรในสถานศึกษา ข้อ 14 มีการจัดให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการป้องกันยาเสพติด นอกนั้นไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.11 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการปฏิบัติการดำเนินการป้องกันยาเสพติดของครู อาจารย์วิทยาลัยอาชีวศึกษาและวิทยาลัยเทคนิคสังกัดกรมอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ด้านการประเมินผล

ข้อที่	ด้านการประเมินผล	จำแนกตามประเภทสถานศึกษา				t
		วิทยาลัยอาชีวศึกษา $n_1 = 210$		วิทยาลัยเทคนิค $n_2 = 130$		
		\bar{X}_1	S.D ₁	\bar{X}_2	S.D ₂	
1.	มีการวางแผนการประเมินผลการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา	3.19	.89	3.24	.80	-.66
2.	สถานศึกษามีผู้รับผิดชอบในการประเมินผลการดำเนินงานการป้องกันยาเสพติด	3.29	.89	3.24	.83	.48
3.	มีกำหนดระยะเวลาในการประเมินผลชัดเจน เช่น ภาคเรียน ละ 1 ครั้ง	3.10	.91	3.10	.99	-.04
4.	มีวิธีประเมินผลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพที่สามารถวัดได้ชัดเจน	2.99	.91	2.99	.86	.63
5.	มีการประเมินผลภายในสถานศึกษาจากคณะกรรมการ	3.00	.94	2.88	.88	1.24
6.	มีการประเมินผลจากคณะกรรมการภายนอกสถานศึกษา	2.68	.90	2.72	.87	-.47
7.	มีการประเมินการมีส่วนร่วมของชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	2.60	.93	2.73	.84	-1.3
8.	มีการประเมินผลตรงตามวัตถุประสงค์ของการดำเนินงาน	2.90	.93	2.98	.81	-.73
9.	มีการจัดทำปฏิทินติดตามผลเป็นระยะขั้นตอน	2.96	.94	2.98	.88	-.14
10.	การประเมินผลมีการสรุปเพื่อนำไปปรับปรุงการดำเนินงาน	2.90	.89	2.98	.91	-.81
11.	สถานศึกษามีปัญหาด้านการประเมินผล	3.02	.86	2.83	.92	2.01*
12.	มีรายงานความก้าวหน้าและสรุปผลการประเมินเป็นระยะเมื่อสิ้นสุดโครงการ	2.98	.86	3.03	.92	-.55
	รวม	2.96	.70	2.96	.70	-.03

*P ≤ .05

จากตารางที่ 4.11 พบว่า การปฏิบัติการดำเนินการป้องกันยาเสพติดของครู อาจารย์ วิทยาลัยอาชีวศึกษาและวิทยาลัยเทคนิค สังกัดกรมอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ด้านการประเมินผล ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยการปฏิบัติแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยค่าเฉลี่ยการปฏิบัติการดำเนินการป้องกันยาเสพติดของครู อาจารย์วิทยาลัยเทคนิคสูงกว่าการปฏิบัติของครูอาจารย์วิทยาลัยอาชีวศึกษา เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีเพียงข้อเดียว คือข้อ 11 สถานศึกษามีปัญหาด้านการประเมินผล นอกนั้นไม่แตกต่างกัน

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาการดำเนินการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัย สมมติฐานการวิจัย ขอบเขตการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและ ข้อเสนอแนะ ดังนี้

5.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการปฏิบัติการดำเนินการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร ใน 4 ด้าน คือ ด้านการวางแผน ด้านการจัดรูปงาน ด้านการดำเนินงาน และด้านการประเมินผล
2. เพื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติการดำเนินการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร จำแนกตามประเภทสถานศึกษา

5.2 ขอบเขตการวิจัย

จากวัตถุประสงค์ดังกล่าว จึงกำหนดขอบข่ายของการวิจัยให้มุ่งศึกษาการปฏิบัติการดำเนินการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ครู อาจารย์ สังกัดกองวิทยาลัยอาชีวศึกษาและสังกัดกองวิทยาลัยเทคนิค มีการดำเนินการป้องกันยาเสพติด ในสถานศึกษา 4 ด้าน คือ ด้านการวางแผน ด้านการจัดรูปงาน ด้านการดำเนินงาน และด้านการประเมินผล

5.3 วิธีดำเนินการวิจัย

5.3.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูอาจารย์ ในสถานศึกษา สังกัดกองวิทยาลัยอาชีวศึกษาและกองวิทยาลัยเทคนิค ซึ่งปฏิบัติหน้าที่การดำเนินการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา กรมอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร รวมจำนวนทั้งสิ้น 1,182 คน ประกอบด้วย ครูอาจารย์ ผู้ปฏิบัติการสอนในกองวิทยาลัยอาชีวศึกษา 9 แห่ง 732 คน และครูอาจารย์ ผู้ปฏิบัติการสอนในกองวิทยาลัยเทคนิคศึกษา 6 แห่ง 450 คน

5.3.2 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของประชากรแต่ละกลุ่มตามตารางของ Robert V. Krejcie และ Rayley W. Morgan แล้วเทียบบัญชีที่ได้ตรงตามสัดส่วนประชากรของแต่ละวิทยาลัย และเพิ่ม 5% ในกลุ่มตัวอย่างกองวิทยาลัยอาชีวศึกษาได้กลุ่มตัวอย่างเป็น 212 คน และเพิ่ม 10% ในกลุ่มตัวอย่างกองวิทยาลัยเทคนิคเป็น 140 คน

5.3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaires) มี 3 ตอน คือ
ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติการดำเนินการป้องกันยาเสพติด ของครูอาจารย์ ในวิทยาลัยอาชีวศึกษาและวิทยาลัยเทคนิค สังกัดกรมอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร
ตอนที่ 3 แบบสอบถามปลายเปิด
ไม่มีผู้ตอบ

5.4 สรุปผลการวิจัย

การสรุปผลการวิจัย ได้แยกออกเป็นตอนๆ ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของครู อาจารย์ผู้ตอบแบบสอบถาม

ครูอาจารย์ผู้ตอบแบบสอบถาม มีจำนวนทั้งสิ้น 340 คน เพศชาย มีจำนวน 154 คน คิดเป็นร้อยละ 45.30 เพศหญิง มีจำนวน 186 คน คิดเป็นร้อยละ 54.70 ด้านวุฒิการศึกษา พบว่า ครูอาจารย์ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรี มีจำนวน 228 คน คิดเป็นร้อยละ 96.40 ด้านประสบการณ์ในการทำงานป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา พบว่า ครูอาจารย์ผู้ตอบแบบสอบถาม มีประสบการณ์ในการทำงาน ป้องกันยาเสพติด 3 ปีขึ้นไป มีจำนวน 190 คน คิดเป็นร้อยละ 55.90 และประสบการณ์ทำงาน ป้องกันยาเสพติด ต่ำกว่า 3 ปี มีจำนวน 150 คน คิดเป็นร้อยละ 44.10 ครู อาจารย์ ส่วนใหญ่ สังกัดในวิทยาลัยอาชีวศึกษา จำนวน 210 คน คิดเป็นร้อยละ 61.80 ในขณะที่มีครูอาจารย์ สังกัดในวิทยาลัยเทคนิค จำนวน 130 คน คิดเป็นร้อยละ 38.20

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาการปฏิบัติการดำเนินการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร

ผลการวิจัยพบว่า ครูอาจารย์มีการปฏิบัติการดำเนินการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ในภาพรวมทั้ง 4 ด้าน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

โดยพิจารณาเป็นรายด้าน ดังนี้

1. ด้านการวางแผน

ผลการวิจัย พบว่า การปฏิบัติการดำเนินการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ด้านการวางแผน ในภาพรวม มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ

ปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีการปฏิบัติมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 11 มีการดำเนินงานเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดและข้อที่มีการปฏิบัติเป็นลำดับสุดท้าย คือ ข้อ 15 ตัวแทนผู้ปกครองมีส่วนร่วมการวางแผน

2. ด้านการจัดรูปงาน

ผลการวิจัย พบว่า การปฏิบัติการดำเนินการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา สังกัดกรม อาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ด้านการจัดรูปงาน ในภาพรวม มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีการปฏิบัติมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือข้อที่ 4 มีการแต่งตั้งคณะทำงานตามความเหมาะสม และข้อที่มีการปฏิบัติเป็นลำดับสุดท้าย คือ ข้อ 12 มีการจัดทำแผนบำบัดรักษา โดยมีคณะกรรมการประสานร่วมมือกับโรงพยาบาลท้องถิ่น

3. ด้านการดำเนินงาน

ผลการวิจัย พบว่า การปฏิบัติการดำเนินการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา สังกัดกรม อาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ด้านการดำเนินงาน ในภาพรวม มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีการปฏิบัติมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 15 มีมาตรการแจ้งผู้ปกครองเมื่อพบว่า นักเรียนมีปัญหาเกี่ยวกับยาเสพติดและข้อที่มีการปฏิบัติเป็นลำดับสุดท้าย คือ ข้อ 23 จัดมุมสื่อ โสต เช่น วิทยุทัศน์ เกี่ยวกับยาเสพติดไว้ในห้องสมุดเพื่อศึกษาดูด้วยตนเอง

4. ด้านการประเมินผล

ผลการวิจัย พบว่า การปฏิบัติการดำเนินการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา สังกัดกรม อาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ด้านการประเมินผล ในภาพรวม มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีการปฏิบัติมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 2 สถานศึกษามีผู้รับผิดชอบในการประเมินผลและข้อที่มีการปฏิบัติเป็นลำดับสุดท้าย คือ ข้อ 7 มีการประเมินการมีส่วนร่วมของชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการปฏิบัติการปฏิบัติการดำเนินการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร จำแนกตามประเภทสถานศึกษา ในภาพรวมและรายด้าน ได้ดังนี้

1. ด้านการวางแผน พบว่า การปฏิบัติการดำเนินการป้องกันยาเสพติดของครูอาจารย์ ในวิทยาลัยอาชีวศึกษาและวิทยาลัยเทคนิค สังกัดกรมอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร ด้านการวางแผน ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยการปฏิบัติแตกต่างกัน

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่ 4. การวางแผนโครงการเป็นไปตามนโยบายหลักของสถานศึกษา ข้อที่ 7. มีการแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำแผน ข้อที่ 10. มีการวางแผนดำเนินการป้องกันยาเสพติดเป็นครั้งคราว เฉพาะการณ์ ข้อที่ 13. มีการนำเรื่องการป้องกันยาเสพติดมาบรรจุในแผนปฏิบัติการประจำปี และข้อที่ 17. มีการวางแผนยุทธศาสตร์เพื่อป้องกันยาเสพติดและอบายมุขในสถานศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ด้านการจัดรูปงาน พบว่า การปฏิบัติการดำเนินการป้องกันยาเสพติดของครู อาจารย์ ในวิทยาลัยอาชีวศึกษาและวิทยาลัยเทคนิค สังกัดกรมอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร ด้านการจัดรูปงาน ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยการปฏิบัติไม่แตกต่างกัน

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีเพียงข้อที่ 8. มีบุคลากรผู้รับผิดชอบงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดมีการกำหนดหน้าที่ชัดเจน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนข้ออื่นๆ ไม่แตกต่างกัน

3. ด้านการดำเนินงาน พบว่า การปฏิบัติการดำเนินการป้องกันยาเสพติดของครู อาจารย์ ในวิทยาลัยอาชีวศึกษาและวิทยาลัยเทคนิค สังกัดกรมอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร ด้านการดำเนินงาน ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยการปฏิบัติแตกต่างกัน

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่ 6. มีการดำเนินงานการป้องกันยาเสพติดอย่างต่อเนื่อง ข้อที่ 7. ผู้บริหารสถานศึกษาขอความร่วมมือเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดทุกครั้งที่มีการประชุม ข้อที่ 11. การดำเนินงานป้องกันยาเสพติดได้รับความร่วมมือจากบุคลากรในสถานศึกษา และข้อที่ 14. มีการจัดให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการป้องกันยาเสพติด แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนข้ออื่นๆ ไม่แตกต่างกัน

4. ด้านการประเมินผล พบว่า การปฏิบัติการดำเนินการป้องกันยาเสพติด ของครูอาจารย์ ในวิทยาลัยอาชีวศึกษาและวิทยาลัยเทคนิค สังกัดกรมอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร ด้านการประเมินผล ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยการปฏิบัติไม่แตกต่างกัน

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่ 11. สถานศึกษามีปัญหาด้านการประเมินผลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนข้ออื่นๆ ไม่แตกต่างกัน

5.5 อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาปฏิบัติการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด ในสถานศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร มีผลการศึกษาเป็นประเด็นสำคัญที่ควรนำมาอภิปราย ดังนี้

การปฏิบัติการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด ในสถานศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ทั้ง 4 ด้าน ในภาพรวม พบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ทั้ง 4 ด้าน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าทุกสถานศึกษากำหนดให้หัวหน้างานปกครอง หัวหน้างานโครงการพิเศษ และหัวหน้างานกิจกรรม เป็นผู้รับผิดชอบโดยตรง ส่วนครูอาจารย์รวมทั้งตัวแทนสถานศึกษา มีส่วนในการปฏิบัติการและป้องกันยาเสพติดเพียงบางส่วนเท่านั้น จึงไม่สามารถปฏิบัติงานได้ครอบคลุมทั้งหมด และขนาดการดำเนินงานที่ต่อเนื่อง การปฏิบัติงานจึงไม่ได้ผลเท่าที่ควร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุรศักดิ์ ลิ้มมณี และคณะ (2545 : 38-39) ซึ่งศึกษาเรื่องการบริหารงานโครงการโรงเรียนสีขาวของสถานศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในจังหวัดตรัง พบว่า

การดำเนินงานของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน โครงการ โรงเรียนสีขาวโดยตรงนั้น ได้แก่ หัวหน้างานปกครองและหัวหน้างานอนามัย ส่วนคณะกรรมการทั่วไปและตัวแทนของนักเรียน มีส่วนร่วมในการดำเนินงานเป็นบางส่วนเท่านั้น นอกจากนี้มีการเปลี่ยนคณะกรรมการบ่อยครั้ง การจัดกิจกรรมจัดเป็นครั้งคราวจึงเป็นส่วนที่ทำให้ขาดความต่อเนื่องในการปฏิบัติงาน ส่งผลให้การปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การปฏิบัติการดำเนินการป้องกันยาเสพติดของครูอาจารย์ ในสถานศึกษามีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน โดยลำดับความสำคัญ ดังนี้ ลำดับแรก ได้แก่ ด้านการวางแผน ลำดับรองลงมา ได้แก่ ด้านการดำเนินงาน ด้านการจัดรูปงาน และลำดับสุดท้าย ได้แก่ ด้านการประเมินผล ด้านการวางแผนมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการดำเนินงานของสถานศึกษาต้องมีการวางแผนนโยบายเป็นตัวกำหนดในการวางแผน เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุเป้าหมายและเกิดความเข้มแข็งในการดำเนินงาน จึงเห็นได้ว่า การวางแผนมีความสำคัญต่อการปฏิบัติงานในทุกๆ สถานการณ์ สถานศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษา ส่วนใหญ่มีการวางแผนการพัฒนาทรัพยากรบุคคลโดย ผู้บริหารสถานศึกษาและหัวหน้างาน / หัวหน้าฝ่ายวิชา ร่วมมือกันในการ วางแผนพัฒนาสถานศึกษา ซึ่งทำการศึกษาข้อมูลจากนโยบายของกรมอาชีวศึกษาและนโยบายด้านมาตรฐานวิชาชีพของบุคลากรด้านอาชีวศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 โดยเน้นด้านวิชาการและด้านส่งเสริมการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับ มาตย์ หุวะนันทน์ (2520 : 85) ว่า การวางแผนเป็นกระบวนการขั้นหนึ่งในการบริหารงานให้สำเร็จ ลุล่วงตามวัตถุประสงค์และ สอดคล้องกับแนวคิดของ อนันต์ เกตุวงศ์ (2541 : 369) ที่กล่าวว่า การประสานแผนในระดับปฏิบัติการ ซึ่งมีความสำคัญไม่น้อยไปกว่าการประสานแผนในระดับการวางแผน ได้แก่ การนำเอาแผนดำเนินการหรือแผนการควบคุมการทำงาน (BarChart, CPM และ PERT) ที่เกี่ยวข้องหรือต้องการกระทำในพื้นที่เดียวกันมาประสานกันจะได้กระทำกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกันให้สอดคล้องกัน ไม่ว่าจะเป็นการกระทำพร้อมกันหรือกระทำอย่างต่อเนื่องกัน เพื่อป้องกันการกระทำซ้ำซ้อนกันหรือทำแล้วทำอีก ดังที่เป็นปัญหาอยู่ทั่วไปในทางปฏิบัติและสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สิ้นธ์ สิงห์ศรี (2544 : 11) ซึ่งศึกษาเรื่องการดำเนินงานตาม แนวทางปฏิรูปการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครพนม ซึ่งกล่าวว่า ในการปฏิบัติงานต้องใช้แผนยุทธศาสตร์หรือให้แต่ละฝ่าย แต่ละโรงเรียน สร้างและกำหนดแผนปฏิบัติงาน เพื่อพัฒนาหรือแก้ไขปัญหาเฉพาะจุด เฉพาะการณ์ของโรงเรียน เพราะแต่ละโรงเรียนจะมีปัญหาไม่เหมือนกัน ซึ่ง สอดคล้องกับแนวปฏิบัติของกรมอาชีวศึกษา (2545 : 51) ว่า การดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดของกรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ กำหนดให้ดำเนินงานตามแผนงานและโครงการ เช่น แผนการดำเนินงานตามแผนงานอำนวยการและประสาน เพื่อให้การดำเนินงานการบริหารจัดการให้เป็นเอกภาพ และเกิดประสิทธิภาพ และมีระบบการสนับสนุนที่เพียงพอ และ เอื้ออำนวยต่อการนำแผนปฏิบัติและการดำเนินงานในพื้นที่ ซึ่งมี

สำนักงาน ป.ป.ส. เป็นหน่วยงานรับผิดชอบหลัก และทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เป็นหน่วย รับผิดชอบและสนับสนุนได้ดำเนิน โครงการ อาทิเช่น โครงการประชุมสัมมนาศึกษากาพฤกษศาสตร์ ผู้ปฏิบัติงานด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด โครงการฝึกอบรมวิทยากรป้องกันยาเสพติด ในลำดับรองลงมา ได้แก่ ด้านการจัดรูปงานหรือการจัดองค์การ ซึ่งครูอาจารย์ผู้ปฏิบัติการดำเนิน การป้องกันยาเสพติด มีการปฏิบัติที่ให้ความสำคัญด้านการดำเนินงานก่อนการจัดรูปงาน ทั้งนี้อาจ เป็นเพราะสถานศึกษาส่วนใหญ่ ไม่มีการวางแผนปฏิบัติการประจำปีเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติด เมื่อมีการกำหนดนโยบายหรือวางแผนนโยบายแล้ว ผู้บริหารวินิจฉัยสั่งการเกี่ยวกับการรับนโยบายไป ปฏิบัติ ครูอาจารย์ก็จะปฏิบัติการดำเนินการป้องกันยาเสพติด โดยมีการแต่งตั้งคณะทำงาน จึงทำให้ ต้องมีการจัดรูปงาน ซึ่งเป็นขั้นตอนที่สองต่อจากการวางแผน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชัชวาล รัตนานิกม (2534 : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่องการศึกษาพฤติกรรมของผู้อำนวยการวิทยาลัย เทคนิคภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า พฤติกรรมการบริหารของผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิคต่อ การจัดองค์การอยู่ในระดับปานกลาง เป็นการบ่งชี้ให้เห็นว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีได้ให้ความสำคัญเท่าที่ควร ทั้งๆ ที่การจัดองค์การเป็นการวางแผนหรือกำหนดแผนที่จะให้บุคลากรได้ทำงาน ตามสายงานของแต่ละฝ่ายที่รับผิดชอบและ เกิดระบบที่ดีมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด ของ พันธ์ หันนาคินทร์ (2542 : 12) ว่า การดำเนินการโดยการวินิจฉัยสั่งการ การควบคุม การร่วมมือในการปฏิบัติงานอันเป็นหน้าที่โดยตรงของผู้บริหาร ซึ่งต้องปฏิบัติอย่างสมเหตุสมผล ต้องมีการ ศึกษาในเรื่องที่รับผิดชอบ มีข้อมูลเพียงพอเพื่อใช้ในการตัดสินใจ เพื่อให้เกิดผลดีที่สุดต่อสถาน ศึกษาในการแก้ไขปัญหาเสพติด ในส่วนของครูอาจารย์จะเป็นผู้รับนโยบาย มีหน้าที่ดำเนินงาน ตามนโยบายที่ได้รับมอบหมายจึงทำให้ลักษณะของการดำเนินงานโดยทั่วไปอยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับความคิดเห็นของ สมพงษ์ เกษมสิน (2526 : 109) ว่า ผู้บริหารเป็นผู้ตัดสินใจจะ ต้องมีความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์และภูมิหลัง ซึ่งเป็นส่วนประกอบการตัดสินใจในการ ดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา ซึ่งไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ภมร เชาว์นั้แหลม (2540 : 50) ซึ่งศึกษาเรื่อง การศึกษาพฤติกรรม การวินิจฉัยสั่งการของครูใหญ่โรงเรียนเอกชน อาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล พบว่า พฤติกรรมการวินิจฉัยสั่งการของครูใหญ่ ตามทัศนะของครูใหญ่โรงเรียน เอกชนอาชีวศึกษา มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เนื่องจากโรงเรียน เอกชนอาชีวศึกษา เป็นสถานศึกษาที่จำเป็นต้องมีนโยบายในการบริหารการศึกษาที่นอกจากจะเป็น ความเป็นเลิศทางวิชาการเป็นสำคัญแล้ว งานสำคัญอีกประการหนึ่งที่จะส่งเสริมทำให้โรงเรียนมีชื่อ เสียงและได้รับการไว้วางใจจากผู้ปกครอง ก็คือ การจัดกิจกรรมนักเรียนนักศึกษา เพื่อเป็นการเสริม คุณภาพโรงเรียน ด้านการจัดรูปงาน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะมีการจัด แบ่งงานตามหน้าที่ เพื่อดำเนินการป้องกันยาเสพติดนั้น จะมีการกำหนดหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติที่แน่นอน และในการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบนั้น จะมีผู้รับผิดชอบจำนวนน้อย เนื่องจากต้องการเก็บข้อมูล ต่างๆ ไม่เผยแพร่ความรับผิดชอบจึงขึ้นอยู่กับบุคคลที่เกี่ยวข้องโดยตรงเท่านั้น จึงส่งผลให้การ

ปฏิบัติงานตามหน้าที่ไม่ชัดเจนเท่าที่ควร ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สมพงษ์ เกษมสิน (2519 : 108-119) กล่าวถึง องค์ประกอบในการจัดองค์การว่าต้องมีการกำหนดหน้าที่การงาน การแบ่งการทำงาน การรวมและการกระจายอำนาจในการจัดองค์การ จะต้องกระทำให้เหมาะสมกับหน่วยงานหลัก (Line) หน่วยงานปรึกษา (Staff) และหน่วยงานอื่นๆ เพื่อให้ชัดเจนและลดการซ้ำซ้อน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชัชวาล รัตนานิกม (2534 : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง การศึกษาพฤติกรรมของผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิคภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า พฤติกรรมการบริหารงานของผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิคต่อการจัดองค์การอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งเป็นตัวบ่งชี้ให้เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษา มิได้ให้ความสำคัญเท่าที่ควร ทั้งๆ ที่ การจัดองค์การ เป็นการวางแผนหรือกำหนดแผนที่จะให้บุคลากรได้ทำงานตามสายงานของแต่ละฝ่ายที่รับผิดชอบ เป็นสิ่งที่จะทำให้สถานศึกษาบริหารงานตาม สายงานและเกิดระบบที่ดีมีประสิทธิภาพ

สำหรับด้านการประเมินผล ครูอาจารย์ให้ความสำคัญในการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง เป็นลำดับสุดท้าย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการประเมินผลนั้นต้องมีกำหนดวัตถุประสงค์ จัดสถานการณ์ทดสอบเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและเลือกวิธีการประเมิน ข้อมูลที่ได้จากการประเมินผลเป็นข้อมูลความสัมพันธ์ผลตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ของสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ นพ ศรีบุญนาค (2546 : 60) ว่า เป็นการเชื่อมโยงผลการประเมินเข้ากับเป้าหมายขององค์การ ซึ่ง วีระพล สุวรรณนันต์ (2529 : 121) กล่าวว่า การประเมินผลมีประโยชน์มากเพราะเป็นการขจัดข้อผิดพลาด โดยเฉพาะเรื่องเวลา ค่าใช้จ่ายก่อนดำเนินโครงการหรือประเมินผลหลังปฏิบัติงาน ทำให้ทราบความสำเร็จ ผลกระทบ ข้อบกพร่อง เพื่อนำไปแก้ไข ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ อัจฉรา พงษ์โพธิ์ (2543 : 95) ศึกษาเรื่อง การดำเนินการป้องกันยาและแก้ไขปัญหายาเสพติดในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า การประเมินผลการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในโรงเรียน โดยให้คณะกรรมการป้องกันยาเสพติดในโรงเรียน รายงานการติดตามการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในโรงเรียน โดยรายงานเดือนละครั้ง คณะกรรมการป้องกันยาเสพติดของกรุงเทพมหานครไม่ได้ดำเนินการประเมินผล การปฏิบัติงานในโรงเรียนโรงเรียนตั้งคณะกรรมการประเมินผล โดยให้คณะกรรมการฝ่ายปกครองดำเนินการและสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สมเชษฐ์ บมไต้ (2542 : 87) วิจัยเรื่อง การประเมินการปฏิบัติตามมาตรการป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในจังหวัดสงขลา พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งอาจเนื่องจากผู้มีหน้าที่รับผิดชอบในการเก็บรวบรวมข้อมูลไม่มีความรู้ ขาดทักษะ ไม่ได้ได้รับความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้อง หรือผู้ให้การนิเทศไม่สามารถให้ข้อมูลและคำปรึกษาแก่ครูอาจารย์ได้ชัดเจน ดังนั้นการนิเทศจะต้องมีบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถในเรื่องสารเสพติดในสถานศึกษา โดยเฉพาะมาเป็นผู้ให้การนิเทศและจะต้องจัดให้มีการนิเทศอย่างต่อเนื่อง จึงจะทำให้ผลการนิเทศมีความสมบูรณ์ สามารถนำไปใช้ประเมินได้ถูกต้องและมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับ รุ่งทิพา พันธู (2539 : 98) ได้ทำการวิจัย เรื่อง สภาพและปัญหาการดำเนินงานป้องกันยาเสพติด

ในโรงเรียนอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า โรงเรียนอาชีวศึกษา มีแผนการประเมินผลการดำเนินงานป้องกันยาเสพติด ประเมินผลภาคเรียนละ 1 ครั้ง โดยวิธีการสังเกต การมีแผนการประเมินจะเป็นการดำเนินการติดตาม ควบคุมและกำกับกับการดำเนินงาน เพื่อตรวจสอบว่ามีการปฏิบัติจริงหรือไม่ และทราบความก้าวหน้าของการดำเนินงาน ซึ่งอย่างน้อยควรทำเป็นประจำปีละครั้ง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วาสนา ทับแก้ว (2539 : 118) ได้ทำกาวิจัย เรื่อง สภาพและปัญหาการดำเนินงาน ป้องกันยาเสพติด ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า โรงเรียนประถมศึกษาบางส่วนไม่มีแผนการประเมินผลการดำเนินงาน อาจเนื่องมาจากขาดบุคลากรที่มีความรู้ ความชำนาญด้านการประเมินผลโครงการ และไม่มีแบบฟอร์มประเมินผลโครงการที่ชัดเจนแน่นอน ซึ่งขั้นตอนการประเมินผลโครงการ เป็นกระบวนการที่สำคัญในการตรวจสอบการบริหาร โครงการ ว่า บรรลุ ล้มเหลว หรือควรแก้ไขปรับปรุงในขั้นตอนใด

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อมีประเด็นที่น่าสนใจ ดังนี้

ด้านการวางแผน พบว่า ครูอาจารย์มีการปฏิบัติการดำเนินการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก 2 ข้อ คือ มีการดำเนินงานเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะวิทยาลัยส่วนใหญ่ ได้รับนโยบายการป้องกันยาเสพติด ซึ่งมีการปฏิบัติตามนโยบายและมีการนำเรื่องการป้องกันยาเสพติดเข้ามาบรรจุในแผนปฏิบัติการประจำปี จึงทำให้กำหนดจุดมุ่งหมายในการวางแผน และกำหนดเป้าหมายการดำเนินการป้องกันยาเสพติด ซึ่งสอดคล้องกับแนวปฏิบัติของกรมอาชีวศึกษา (2542 : 63) ซึ่งมีการวางแผนกำหนดนโยบาย ในฐานะที่มีหน้าที่ดูแลให้การศึกษาแก่เยาวชนในระดับกลาง มีการวางแผนจัดทำโครงการพัฒนานักเรียนนักศึกษาให้เป็นคนดี มีความรู้ คู่คุณธรรม คือ เป็นผู้ที่มีจริยธรรม วัฒนธรรม สำนึกู้ปฏิบัติตนมีเหตุผล ดำรงตนอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข และไม่พัวพันสิ่งเสพติด โดยใช้ชื่อโครงการว่า “เยาวชนคนดีศรีอาชีพ” ซึ่งสอดคล้องกับ ปวีณา ศรีบูรณ์ (2539 : 93-94) ที่ทำการวิจัย เรื่อง สภาพและปัญหาการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ในกรุงเทพมหานคร พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่ได้รับนโยบายการป้องกันยาเสพติด ซึ่งมีการปฏิบัติตามนโยบาย มีการรับนโยบายเป็นลายลักษณ์อักษร มีการบรรจุเรื่องยาเสพติดในแผนปฏิบัติการประจำปี ซึ่งคณะกรรมการอำนวยการและคณะทำงานจัดทำแผนและมาตรการป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษา ตามนโยบายของรัฐบาลและประสานนโยบายกับ ผู้บริหารโรงเรียน ให้ผู้บริหารโรงเรียนนำนโยบายวางแผนปฏิบัติงาน โดยมอบให้ครูเป็นผู้ดำเนินการ ผู้บริหารจึงมีหน้าที่นำนโยบายมาวางแผนปฏิบัติงาน

การปฏิบัติในระดับมากข้อที่สอง คือ คณะกรรมการการป้องกันยาเสพติดอยู่ในความรับผิดชอบของฝ่ายกิจการนักเรียน-นักศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะหน่วยงานระดับกองวิทยาลัยอาชีวศึกษาและกองวิทยาลัยเทคนิค เป็นหน่วยงานซึ่งอยู่ภายใต้การบริหารงานของกรมอาชีวศึกษา ซึ่งมีแผนภูมิการปฏิบัติงานภายในหน่วยงานของวิทยาลัยที่สังกัดกองวิทยาลัยอาชีวศึกษาและ

วิทยาลัยเทคนิค หัวหน้างานโครงการพิเศษ ซึ่งมีหน้าที่และความรับผิดชอบดำเนินงานโครงการพิเศษของวิทยาลัยเป็นงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ซึ่งประกอบด้วย ฝ่าย 4 ฝ่าย และฝ่ายกิจการนักเรียนนักศึกษา มี หน้าที่ดูแลนักเรียน นักศึกษาของวิทยาลัย คณะกรรมการป้องกันยาเสพติดจึงอยู่ในความรับผิดชอบของฝ่ายกิจการนักเรียนนักศึกษาตามผังงานการกำกับดูแล (เอกสารคำสั่งวิทยาลัยพัฒนวิชาการธนบุรี เรื่อง มอบหมายหน้าที่และความรับผิดชอบในการปฏิบัติงาน ที่ 122/2546) ซึ่งสอดคล้องกับ สุรศักดิ์ ลิ้มมณี และคณะ (2543 : 38) ทำการวิจัย เรื่อง ศึกษาการปฏิบัติงานโครงการโรงเรียนสีขาวของสถานศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา ในจังหวัดตรัง พบว่าบุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานโครงการโรงเรียนสีขาว สังกัดกรมสามัญศึกษา ในจังหวัดตรังโดยตรง ซึ่งได้แก่ หัวหน้าฝ่ายปกครอง หัวหน้างานแนะแนว และหัวหน้างานอนามัยโรงเรียน รวมทั้งตัวแทนของนักเรียน มีส่วนร่วมในการวางแผนปฏิบัติงานโครงการโรงเรียนสีขาวน้อย แต่สอดคล้องกับ ปวีณา ศรีบุรณ (2539 : 94) ที่ทำการศึกษ เรื่อง สภาพและปัญหาการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ในกรุงเทพมหานคร และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ กรรณิกา ศรีสัตย์รสนา (2542 : 61) ศึกษาเรื่องการศึกษากการปฏิบัติงานตามมาตรการป้องกันและ แก้ไขปัญหา ยาเสพติดในสถานศึกษา ของกรมสามัญศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลาง จังหวัดขอนแก่น พบว่า การจัดตั้งทีมงานมีการปฏิบัติมาก โดยจัดตั้งเป็นคณะกรรมการมีการกำหนดหน้าที่ให้ผู้รับผิดชอบที่ชัดเจน เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างเหมาะสม

การปฏิบัติการดำเนินการป้องกันยาเสพติด ของครู อาจารย์ ในวิทยาลัยอาชีวศึกษาและวิทยาลัยเทคนิค ด้านการวางแผน มีการปฏิบัติเป็นลำดับที่ 3 คือ การวางแผนโครงการเป็นไปตามนโยบายหลักของสถานศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ วิทยาลัยส่วนใหญ่ได้รับนโยบายการป้องกันยาเสพติด มีการปฏิบัติตามนโยบายและมีการรับนโยบายเป็นลายลักษณ์อักษร ซึ่งสอดคล้องกับ รุ่งทิวา พันธุ (2539 : 94) ซึ่งทำการวิจัยเรื่อง สภาพและปัญหาการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในโรงเรียนอาชีวศึกษา ในกรุงเทพมหานคร พบว่า กระทรวงศึกษาธิการเป็นหน่วยงานหลักในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ในสถานศึกษา จึงทำหน้าที่เป็นผู้กำหนดนโยบายแนวทางการดำเนินงาน วางแผน ติดตามและประเมินผล รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมของหน่วยงานต่างๆ ในสังกัดเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน นักศึกษา และครูไม่ให้ใช้สารเสพติดและใช้ยาในทางที่ผิด ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ นงคราญ ณรงค์ศักดิ์ (2541 : 62) ที่ทำการศึกษา เรื่อง การดำเนินงานป้องกันยาเสพติด ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดเชียงราย พบว่า ส่วนใหญ่ผู้บริหารได้รับทราบนโยบายการป้องกันยาเสพติดจากกระทรวงศึกษาธิการ จึงทำให้การรับทราบนโยบายการป้องกันยาเสพติดนั้นต้องทำให้ทุกโรงเรียนมีแนวทางในการดำเนินงานป้องกันยาเสพติด จะต้องเป็นไปในทิศทางเดียวกัน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของแผนการปฏิบัติตามที่กำหนดไว้

และด้านการวางแผนการปฏิบัติระดับปานกลาง คือ ตัวแทนผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการวางแผน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้ปกครอง ทั้งบิดาและมารดา มีเวลาน้อย ต้องหารายได้เลี้ยงชีพตนเอง และครอบครัว จึงทำให้ผู้ปกครองไม่สามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนได้ ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ รุ่งทิวา พันธุ (2539 : 102) ศึกษาเรื่อง สภาพและปัญหาการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในโรงเรียนอาชีวศึกษา ในกรุงเทพมหานคร พบว่า โรงเรียนอาชีวศึกษาส่วนใหญ่ มีปัญหาในเรื่องการขอความร่วมมือจากผู้ปกครองในการวางแผนเพื่อแก้ไขปัญหายาเสพติดของสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับรายงานการประชุมสัมมนาครู อาจารย์ผู้เกี่ยวข้องกับการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาของกรมพลศึกษา (2537 : 3) พบว่า ผู้ปกครองไม่ให้ความร่วมมือและไม่ยอมรับปัญหาที่เกิดขึ้น และสอดคล้องกับการศึกษาของ ปวีณา ศรีบุญรัตน์ (2539) และ ปัจฉิมา พิศรสาทร (2539 : 195) ซึ่งทำการศึกษา เรื่อง สภาพและปัญหาการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในภาคใต้ พบว่า ปัญหาของการดำเนินงานป้องกันยาเสพติด คือ ขาดความร่วมมือจากผู้ปกครอง ในการแก้ไขปัญหายาเสพติด

การปฏิบัติกรดำเนินการป้องกันยาเสพติดของครูอาจารย์ ในวิทยาลัยอาชีวศึกษาและวิทยาลัยเทคนิค ด้านการจัดรูปงาน พบว่า ข้อที่มีการปฏิบัติระดับปานกลาง คือ มีการแต่งตั้งคณะทำงานตามความเหมาะสมและการปฏิบัติระดับปานกลางรองลงมา คือ บุคลากรผู้รับผิดชอบงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดมีการกำหนดหน้าที่ชัดเจน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการจัดรูปงานหรือการจัดองค์กร (Organization) เป็นการจัดระบบการทำงานอย่างมีระเบียบแบบแผน โดยจัดให้มีการประสานสัมพันธ์กันระหว่างขอบข่ายหน้าที่กับบุคคล เพื่อให้สามารถทำงานได้สำเร็จบรรลุตามจุดมุ่งหมาย ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ มาลัย บึงสว่าง (2540 : 115) เรื่อง การศึกษากระบวนการบริหารเพื่อป้องกันยาเสพติดในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสมุทรปราการ พบว่า มีการกำหนดให้ฝ่ายปกครองรับผิดชอบงานป้องกันยาเสพติดในโรงเรียน โดยผู้รับผิดชอบในสายงานปกครองสูงสุดและรองลงมาได้แก่ รองผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายปกครองและผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายปกครอง โดยผู้บริหารแต่งตั้งคณะทำงานตามความเหมาะสม ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายปกครอง เป็นผู้พิจารณา ซึ่งคณะทำงานการป้องกันยาเสพติด ปฏิบัติหน้าที่การรณรงค์ป้องกันการใช้สารเสพติด และสอดส่องดูแลพฤติกรรมนักเรียน สอดคล้องกับแนวนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ (2543 : 5) ซึ่งได้กำหนดคยุทธศาสตร์ในการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ในสถานศึกษาใหม่ 10 ประการ ซึ่งข้อ 5 ระบุว่าให้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการและบุคลากรที่ดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในแต่ละสถานศึกษาที่แน่นอน และมีแผนงาน โครงการ กิจกรรมชัดเจนตลอดปี ซึ่งสอดคล้องกับผลงานการวิจัยของ เมทินี ไชยจรัส (2545 : 76) ศึกษาเรื่อง การบริหารโครงการโรงเรียนสีขาวของโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา ในเขตการศึกษา 3 พบว่า สภาพการปฏิบัติงานโครงการโรงเรียนสีขาวของโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา เขต

การศึกษา 3 ด้านการจัดองค์การบริหาร โครงการ มีการจัดแบ่งสายการบังคับบัญชาของบุคลากรและเจ้าหน้าที่ในแต่ละฝ่ายอย่างเหมาะสม

การปฏิบัติระดับปานกลาง เป็นลำดับที่ 3 คือ มีการกำหนดกิจกรรมที่ปฏิบัติชัดเจน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะกิจกรรมตามแผนงานหรือโครงการที่เหมาะสมกับสถานศึกษานั้น มีเฉพาะโครงการหลักของงานฝ่ายกิจการนักเรียนนักศึกษา ส่วนในด้านการปฏิบัติจะปฏิบัติตามที่ได้รับมอบหมายจาก สำนักงานกิจการพิเศษ กรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ที่มอบหมายให้ทุกสถานศึกษาดำเนินการพร้อมกันในโครงการต่างๆ ของสถานศึกษาเท่านั้น ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ อัญชิษฐา ลั่นซ้าย และสุคิด ลั่นซ้าย (2542 : 89) ศึกษาเรื่อง การศึกษารูปแบบการป้องกันและแก้ไข ปัญหาเสพติดในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา ในจังหวัดสมุทรปราการ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามักจะสั่งการเพื่อสนองตอบนโยบายของผู้บังคับบัญชาในระดับสูง และต้องปฏิบัติตามกรอบนโยบาย กฎ ระเบียบและคำสั่งจากส่วนกลางอย่างเคร่งครัด สถานศึกษาไม่มีความเป็นอิสระ ในการกำหนดรูปแบบแนวทางในการปฏิบัติเพื่อแก้ปัญหาเสพติด โครงการที่ดำเนินการอยู่ในปัจจุบัน คือ โครงการเพื่อนเพื่อเพื่อน โครงการลานกีฬาต้านยาเสพติด โครงการอบรมธรรมะ โครงการประกาศคำมั่นสัญญา ปฏิภาณหรือสาบานตนในการต่อต้านยาเสพติด ทำให้ครู อาจารย์ พบว่า การปฏิบัติตามแผนดำเนินการที่ได้รับมอบหมายจากกระทรวงศึกษาธิการนั้น หลังจากการเข้าร่วมกิจกรรมป้องกันและแก้ไข ปัญหาเสพติดของนักเรียนได้ผลดี ทำให้ทุกสถานศึกษา สอดคล้องดูแลปัญหาเสพติดไปพร้อมๆ กัน ซึ่งสอดคล้องกับแนวปฏิบัติของกรมอาชีวศึกษา (2545 : 50) กำหนดให้ทุกสถานศึกษาดำเนินการตามแผนงานปลูกพลังแผ่นดิน (ธรรรงค์) และแผนป้องกันของปีงบประมาณ 2545 เพื่อให้กลุ่มวัยรุ่นหรือเยาวชนได้รับการดูแล บำบัด และให้ความช่วยเหลือต่อไปอย่างมีประสิทธิภาพเท่าเทียมกัน

ด้านการจัดรูปงานของการปฏิบัติกรดำเนินการป้องกันยาเสพติดของครูอาจารย์ในสถานศึกษา พบว่า ข้อที่มีการปฏิบัติระดับปานกลาง คือ การจัดทำแผนบำบัดรักษา โดยมีคณะกรรมการประสานร่วมมือกับโรงพยาบาลท้องถิ่น ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะปัญหาเสพติดเป็นปัญหาที่ซ่อนเร้น ผู้มีปัญหาจะพยายามปกปิดตัวเอง และกลัวว่าเมื่อครู อาจารย์รู้ว่าเสพยาเสพติด แล้วจะถูกไล่ออกจากสถานศึกษา ซึ่งเคยเกิดขึ้นในอดีต ฉะนั้นเมื่อสถานศึกษามีการสำรวจก็จะพบนักเรียนติดยาเสพติดน้อยหรือไม่พบ อาจเป็นเหตุให้สถานศึกษาไม่ต้องจัดทำแผนบำบัดรักษาและฟื้นฟู หรืออาจเนื่องมาจากความ ยุ่งยากในการติดต่อประสานงาน และขาดงบประมาณ ซึ่งสอดคล้องกับ ผลการวิจัยของ ประดิษฐ์ สำราญพัฒน์ (2539 : 80) ศึกษาเรื่อง การส่งตัวเข้ารับการรักษาเป็นกิจกรรมที่ดำเนินการน้อยที่สุด เนื่องจากการปฏิบัติที่ผ่านมาจะให้นักเรียนรักษาตนเองให้หายเสียก่อน หากนักเรียนมีความประสงค์ที่จะเรียนต่อหรือเปลี่ยนที่เรียน ทางโรงเรียนก็จัดการหาที่เรียนให้ ซึ่งไม่สัมพันธ์กับงานวิจัยของ จิรพรรณ ทุมพร (2544 : 161) ที่ศึกษาเรื่อง การดำเนินการป้องกันและแก้ไข ปัญหาเสพติดในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนนทบุรี

พบว่า ด้านการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพ โรงเรียนขอความร่วมมือกับผู้ปกครองช่วยดูแลรักษากับนักเรียนที่ติดยาเสพติดมากที่สุด โรงเรียนเปิดโอกาสให้กับนักเรียนติดยาเสพติดได้ปรับปรุงตนเองโดยประสานงานกับโรงพยาบาลเพื่อเข้ารับการรักษามากที่สุด

การปฏิบัติการดำเนินการป้องกันยาเสพติดของครู อาจารย์ในสถานศึกษา ด้านการดำเนินงาน โดยเรียงตามลำดับ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดและมีระดับการปฏิบัติปานกลาง คือ มีมาตรการแจ้งผู้ปกครอง เมื่อพบว่านักเรียนมีปัญหาเกี่ยวกับยาเสพติด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้ปกครองเป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญในการอบรมเลี้ยงดูให้ความรัก ความอบอุ่น และมีความใกล้ชิดกับนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ สมเชตร์ บมไต้ (2542 : 81) ที่ศึกษาเรื่อง การประเมินการปฏิบัติตามมาตรการป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษา ศึกษาเฉพาะกรณีสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในจังหวัดสงขลา พบว่า สถานศึกษาจะแจ้งให้ผู้ปกครองรับทราบเมื่อนักเรียนมีปัญหาด้านความประพฤติ ทั้งนี้เนื่องจากสถานศึกษาต้องการให้ผู้ปกครองรับทราบ และประสานความร่วมมือกันในการแก้ปัญหาให้กับนักเรียนเพราะเวลาส่วนใหญ่นักเรียนอยู่บ้านมากกว่าที่โรงเรียน และใกล้ชิดกับผู้ปกครองมากกว่าอาจารย์ ทำให้ผู้ปกครองมีเวลาในการดูแลติดตามพฤติกรรมได้ดีกว่าอาจารย์ การที่ผู้ปกครองได้รับทราบปัญหาทำให้ผู้ปกครองสนใจที่จะดูแลนักเรียนมากยิ่งขึ้น และถ้าหากสถานศึกษาได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครองในการร่วมแก้ปัญหาจะทำให้สามารถแก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ สถาบัน ครอบครัวมีความสำคัญมากและมีผลต่อปัญหาเสพติดของนักเรียน มีนักเรียนจำนวนมากหันมาพึ่งยาเสพติด เนื่องจากปัญหาทางครอบครัว สอดคล้องกับ สำเรียง เข้ม โสภี (2539 : 106) ที่ทำการศึกษาเรื่อง การศึกษาการดำเนินการตามนโยบายป้องกันปัญหาเสพติดในโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า สาเหตุการใช้ยาเสพติด เนื่องจากผู้ปกครองไม่ดูแลเอาใจใส่

การปฏิบัติเป็นลำดับที่ 2 คือ มีการดำเนินการเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดโดยจัดเป็นแผนปฏิบัติงานประจำปี / โครงการ / กิจกรรม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษาให้ความสำคัญแก่เรื่องการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษาจึงได้นำมาบรรจุไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปี เพื่อต้องการให้การดำเนินการเป็นไปอย่างต่อเนื่องและดำเนินการตามกรอบนโยบาย ซึ่งไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ มาลัย บึงสว่าง (2540 : 120) ทำการศึกษา เรื่อง การศึกษากระบวนการบริหารเพื่อป้องกันยาเสพติดในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสมุทรปราการ พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่ไม่ได้กำหนดนโยบายเป็นลายลักษณ์อักษร ซึ่งไม่สอดคล้องกับแนวคิดของ ธงชัย สันติวงษ์ (2533 : 117-190) กล่าวถึง ความสำคัญของนโยบายว่า เป็นแนวทางการปฏิบัติให้บรรลุวัตถุประสงค์ นโยบายจะต้องชัดเจน เข้าใจง่าย และเขียนเป็นลายลักษณ์อักษร ซึ่งสอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ (2546) ได้กำหนดนโยบายการดำเนินงานด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา

การปฏิบัติเป็นลำดับที่ 3 คือ มีการช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาสุขภาพจิต ทั้งนี้อาจเป็นเพราะปัญหาสุขภาพจิตเป็นปัญหาสำคัญอย่างยิ่งในหมู่ของเยาวชนที่กำลังอยู่ในวัยศึกษา ซึ่งเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ แม้จะรู้ว่าเป็นภัยร้ายแรง แต่ยังไม่พบว่ามีนักเรียนนักศึกษาที่มีการใช้ยาเสพติดเป็นจำนวนมาก ดังปรากฏตามข้อมูลการสำรวจของกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข พบว่า นักเรียนนักศึกษาระดับอาชีวศึกษา มีอัตราการติดสารเสพติดสูงอย่างเป็นที่น่าวิตก และสอดคล้องกับแนวปฏิบัติของสำนักงานกิจการพิเศษ กรมอาชีวศึกษา (2546 : 43) ได้กำหนดกรอบนโยบายการดำเนินงานในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยให้ทุกสถานศึกษาดำเนินการภายใต้ยุทธศาสตร์ของการใช้พลังแผ่นดิน เพื่อเอาชนะยาเสพติด ตามนโยบายและของรัฐบาล ตามคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ 119/2544 ลงวันที่ 31 พฤษภาคม 2544 เรื่อง แนวทางการใช้พลังแผ่นดินเพื่อเอาชนะยาเสพติด เช่น นโยบายการดูแลช่วยเหลือนักเรียนนักศึกษาที่เสพยาเสพติดในฐานะผู้ป่วยและไม่ให้ไล่ออก โดยให้สถานศึกษาประสานร่วมมือกับสถานบำบัดรักษา เพื่อดำเนินการจัดส่งนักเรียนนักศึกษาที่เสพยาเสพติดไปบำบัดรักษาทุกราย ตลอดจนให้ความคุ้มครองนักเรียนนักศึกษาที่ถูกหลอกลวงหรือถูกใช้เป็นเครื่องมือในการจำหน่ายยาเสพติด ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ จิรพรธม ทุมพร (2544 : 161) ศึกษาเรื่อง การดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนนทบุรี พบว่า โรงเรียนขอความร่วมมือกับผู้ปกครองช่วยดูแลรักษากับนักเรียนที่ติดยาเสพติดมากที่สุด

และการดำเนินงาน ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ จัดมุมสื่อโสต เช่น วิทยุทัศน์เกี่ยวกับยาเสพติดไว้ในห้องสมุด เพื่อศึกษาด้วยตนเอง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะตามเกณฑ์มาตรฐานอาชีวศึกษาจะกำหนดให้ทุกห้องเรียนจัดมุมความรู้ ซึ่งครู อาจารย์จะให้ความสำคัญที่เน้นตามวิชาที่สอนมากกว่าที่จะจัดความรู้ด้านยาเสพติด ซึ่งสอดคล้องกับอัญชิษฐา ถิ่นซ้าย และสุจิต ถิ่นซ้าย ที่ทำการวิจัย (2542 : 94) พบว่า รูปแบบในการป้องกันปัญหายาเสพติดในโรงเรียนโดยจัดประกวดคำขวัญ เรียงความ คำกลอน ภาพวาดในกลุ่มนักเรียน ตั้งชมรมต่อต้านยาเสพติดในโรงเรียน จัดนิทรรศการให้ความรู้แก่ครู อาจารย์ และบุคลากรในโรงเรียนเพื่อต่อต้านยาเสพติดสอบถามปัญหาส่วนตัวของนักเรียนเพื่อแก้ปัญหาให้ตรงจุด ซึ่งมีการปฏิบัติเพียงร้อยละ 10 ของจำนวนครู อาจารย์ทั้งหมด

การปฏิบัติการดำเนินการป้องกันยาเสพติดของครูอาจารย์ในสถานศึกษา ด้านการประเมินผล โดยเรียงลำดับ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานศึกษามีผู้รับผิดชอบในการประเมินผลการดำเนินงานป้องกันยาเสพติด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการประเมินผลเป็นการตรวจสอบติดตามผลการปฏิบัติงานเป็นระยะๆ ให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย เพราะฉะนั้นจึงต้องมีผู้รับผิดชอบในการประเมินผล ซึ่งเป็นความสำคัญของการประเมินผลด้วย ซึ่งสอดคล้องกับผลวิจัยของ มาลัย บึงสว่าง (2540 : 126) ศึกษาเรื่อง การศึกษากระบวนการบริหารเพื่อป้องกันยาเสพติดในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสมุทรปราการ พบว่า โรงเรียนมีวิธีการประเมินผลการป้องกันยาเสพติดโดยใช้แบบสอบถาม มีส่วนน้อยใช้การสังเกต ซึ่งไม่สอดคล้องกับ

สมเชตร์ บมไต้ (2542 : 90) ศึกษาเรื่อง การประเมินการปฏิบัติตามมาตรการป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษา ศึกษาเฉพาะกรณีสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสงขลา ผลการวิจัย พบว่า อาจารย์ผู้รับผิดชอบการติดตามและประเมินผลมีน้อย เนื่องจากต้องรับผิดชอบการสอนด้วย

การปฏิบัติการดำเนินการป้องกันยาเสพติดของครูอาจารย์ในสถานศึกษา ด้านการประเมินผล มีการปฏิบัติเป็นลำดับที่ 2 คือ มีการวางแผนการประเมินผล การดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา และการปฏิบัติลำดับที่ 3 คือ มีการกำหนดระยะเวลาในการประเมินผลชัดเจน เช่น ภาคเรียนละ 1 ครั้ง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การประเมินผลเป็นขั้นตอนที่สำคัญที่สุดตอนหนึ่งในกระบวนการบริหารและเป็นกระบวนการที่จำเป็นสำหรับการทำงานที่เป็นระบบอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจำเป็นต้องมีการกำกับติดตามอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องจากผู้บริหารหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ อัจฉรา พงษ์โพธิ์ (2543 : 91) ศึกษาเรื่อง การดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า มีการจัดตั้งคณะกรรมการประเมินผลการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในโรงเรียน มากที่สุด คือ คณะกรรมการฝ่ายปกครอง

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การปฏิบัติการดำเนินการป้องกันยาเสพติดของครู อาจารย์ในวิทยาลัยอาชีวศึกษาและวิทยาลัยเทคนิค สังกัดกรมอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ใน 4 ด้าน คือ ด้านการวางแผน ด้านการจัดรูปงาน ด้านการดำเนินงาน และด้านการประเมินผล โดยจำแนกตามประเภทสถานศึกษา ดังนี้

เปรียบเทียบการปฏิบัติการดำเนินการป้องกันยาเสพติดของครูอาจารย์ กลุ่มวิทยาลัยอาชีวศึกษากับวิทยาลัยเทคนิค ด้านการวางแผน ด้านการจัดรูปงาน ด้านการดำเนินงาน และด้านการประเมินผล ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าครูอาจารย์ ทั้งสองกลุ่มแม้ว่าเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ ความถนัด และมีทักษะวิชาชีพแตกต่างกัน สังกัดกองวิทยาลัยต่างกัน แต่ปฏิบัติการสอนเหมือนกัน อาจจะด้วยความสนใจ ความรักศรัทธา ความต้องการมีอาชีพที่มั่นคงปฏิบัติหน้าที่ภายใต้ระบบ ระเบียบ กฎข้อบังคับ นโยบายการบริหารที่มาจากส่วนกลาง คือ กรมอาชีวศึกษา หรือกระทรวงศึกษาธิการเดียวกัน ซึ่งสอดคล้องกับจิรพันธ์ สิทธิเขตการ (2545 : 97) ศึกษาเรื่อง การปฏิรูปการเรียนการสอน ในวิทยาลัยพณิชยการ เขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ครู อาจารย์ ที่มีการเตรียมความพร้อมไม่แตกต่างกันเพราะการประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ เริ่มเมื่อ พ.ศ. 2542 จึงทำให้ทุกคนเริ่มมีการปรับเปลี่ยนบทบาทการดำเนินงานเกี่ยวกับการบริหารและการเรียนการสอนให้สัมพันธ์กับการปฏิรูปในทุกด้าน

เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ยเป็นรายชื่อ พบว่า การปฏิบัติการดำเนินการป้องกันยาเสพติดของครูอาจารย์ วิทยาลัยอาชีวศึกษาและวิทยาลัยเทคนิค แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในด้านการวางแผนและด้านการดำเนินงาน ส่วนด้านการจัดรูปงานและด้านการประเมินผล

ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ครู อาจารย์ กลุ่มวิทยาลัยอาชีวศึกษา ส่วนมากเป็นเพศหญิง ซึ่งเป็นผู้ที่มีความอดทนสูง อ่อนโยน สุภาพ ไม่ก้าวร้าว ทำตามระเบียบไม่ขัดแย้ง และสภาพการทำงาน เน้นการบริการให้เกิดความประทับใจกับผู้พบเห็นและผู้มาติดต่อ จึงสามารถปฏิบัติตามนโยบายของกรมอาชีวศึกษา ส่วนครู อาจารย์ กลุ่มวิทยาลัยเทคนิค ส่วนใหญ่เป็นเพศชายมีนิสัยขาดความอดทน ก้าวร้าว ปฏิบัติงานอย่างมีเหตุมีผล (สมนึก กิจวรรณ. 2542 : 255) นโยบายของกรมอาชีวศึกษาเป็นนโยบายกว้างๆ สนองตอบต่อนโยบายระดับสูง ครู อาจารย์โดยทั่วไปไม่มีโอกาสวางแผนเสนอแนะนโยบายสู่กรมอาชีวศึกษา ดังนั้น การปฏิบัติการดำเนินการป้องกันยาเสพติด กลุ่มครู อาจารย์วิทยาลัยอาชีวศึกษา จึงมีความสามารถปฏิบัติตามนโยบายของกรมอาชีวศึกษา สูงกว่าครู อาจารย์กลุ่มวิทยาลัยเทคนิค ซึ่งสอดคล้องกับ สุรณี จันทร์กระจ่าง (2540 : 175) ศึกษาเรื่อง การศึกษากระบวนการวางแผนในสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา พบว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่ที่สังกัดกองวิทยาลัยอาชีวศึกษาเป็นเพศหญิง มีความละเอียดรอบคอบในการทำงานและสอดคล้องกับแนวคิดของ เพทาย ชื่อสัจพงษ์ (2540 : 120) ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำของผู้อำนวยการสตรี ในสถานศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา กล่าวว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารสตรีในปัจจุบันมีการปฏิบัติระดับมาก เนื่องจากผู้อำนวยการสตรีเป็นบุคคลที่สำคัญของสถานศึกษา มีภาระต้องปฏิบัติและรับผิดชอบจัดการศึกษาให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นผลให้มีการบริหารงานอย่างเป็นระบบ อาศัยกฎเกณฑ์ ระเบียบอ้างอิงอย่างเคร่งครัด เพื่อมิให้เกิดข้อผิดพลาดได้ ดังนั้น ผู้บริหารสตรีจึงมีการทำงานด้วยความละเอียดรอบคอบ เอาใจใส่การทำงานด้วยความระมัดระวังเป็นอย่างยิ่ง ผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปรีชา อินทะกนก (2540 : 252) ศึกษาความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู อาจารย์ช่างอุตสาหกรรมและพาณิชยกรรม วิทยาลัยการอาชีพและวิทยาลัยสารพัดช่างภาคกลาง พบว่า ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู อาจารย์ช่างอุตสาหกรรมกับครู อาจารย์พาณิชยกรรม วิทยาลัยสารพัดช่าง แตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบรายด้าน ทั้งสองกลุ่มมีค่าเฉลี่ยการปฏิบัติการดำเนินการป้องกันยาเสพติด ภาพรวมรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนี้

ด้านการวางแผน ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยค่าเฉลี่ยการปฏิบัติการดำเนินการป้องกันยาเสพติดของครู อาจารย์กลุ่มวิทยาลัยอาชีวศึกษา มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูงกว่าการปฏิบัติของครู อาจารย์วิทยาลัยเทคนิค ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ครูอาจารย์กลุ่มวิทยาลัยอาชีวศึกษาให้ความสำคัญต่องานด้านการวางแผนมาก เนื่องจากเป็นกระบวนการแรกที่สำคัญของของการบริหารงาน ซึ่งจะช่วยให้การบริหารงานดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับแนวคิดของ พยอม วงศ์สารศรี (2542 : 70) กล่าวถึง ความสำคัญของการวางแผนว่าทำให้การดำเนินการขององค์การบรรลุเป้าหมายที่ปรารถนา เป็นการลดความสูญเปล่าของหน่วยงานที่ซ้ำซ้อน และทำให้เกิดความแจ่มชัดในการดำเนินงาน สอดคล้องกับผลวิจัยของ จิตราพร

กาญจนพิบูลย์ (2537 : 211) ศึกษาเรื่อง การศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารที่มีต่อกระบวนการบริหารงานของกรมอาชีวศึกษา พบว่า การบริหารด้านการวางแผนของผู้บริหารกลุ่มกองวิทยาลัยอาชีวศึกษาและผู้บริหารกลุ่มกองวิทยาลัยเทคนิค แตกต่างกัน ซึ่งมีข้อสังเกตว่า นับแต่อดีตเป็นต้นมา ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดกองวิทยาลัยอาชีวศึกษาในฐานะผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ ส่วนมากเป็นเพศหญิง จึงวิเคราะห์ได้ว่าเพศหญิงมีความละเอียดรอบคอบ ซึ่งเป็นธรรมชาติพื้นฐาน การปลูกฝังให้ผู้เรียนรู้จักการวางแผน การเตรียมการมีกำหนดรายละเอียดเป็นสัดส่วน มีค่านิ่งถึงเวลาในสิ่งต่างๆ เหล่านี้มีผลให้ผู้บริหารกองวิทยาลัยอาชีวศึกษานั้นการปฏิบัติงานตามกระบวนการบริหารงานในด้านการวางแผนมากกว่างานด้านอื่น ในขณะที่กองวิทยาลัยเทคนิค นับแต่อดีตเป็นต้นมาเช่นเดียวกัน ผู้อำนวยการกอง รวมทั้งผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดกองวิทยาลัยเทคนิค ส่วนใหญ่เป็นเพศชายส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาในสาขาวิศวกรรมศาสตร์ ซึ่งธรรมชาติวิชาปลูกฝังให้ผู้เรียนเน้นหรือให้ความสำคัญต่อลักษณะของโครงสร้าง ระบบใหญ่ๆ นโยบายและเรื่องสำคัญ รู้จักแก้ไขปัญหา ประกอบกับเพศชาย มักมีอุปนิสัยไม่จุกจิก ไม่สนใจเรื่องเล็กๆ น้อยๆ มีความละเอียดรอบคอบค่อนข้างน้อย แต่จะมีความกล้าเสี่ยง กล้าตัดสินใจ กล้าเผชิญหน้า ค่อนข้างชอบความท้าทายในการแก้ไขปัญหา ดังนั้นอาจเป็นผลสรุปว่าผู้บริหารกองวิทยาลัยเทคนิคปฏิบัติการดำเนินการป้องกันยาเสพติดตามกระบวนการบริหารงานด้านการวางแผนต่ำกว่าผู้บริหารกองวิทยาลัยอาชีวศึกษา

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบรายชื่อ พบว่า ทั้งสองกลุ่มมีค่าเฉลี่ยการปฏิบัติการดำเนินการป้องกันยาเสพติดเกี่ยวกับการวางแผนโครงการเป็นไปตามนโยบายหลักของสถานศึกษา มีการแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำแผน มีการวางแผนดำเนินงานป้องกันยาเสพติด เป็นครั้งคราวเฉพาะการณ์ มีการนำเรื่องการป้องกันยาเสพติดมาบรรจุในแผนปฏิบัติการประจำปี และมีการวางแผนยุทธศาสตร์เพื่อป้องกันยาเสพติดและอบายมุขในสถานศึกษา โดยกลุ่มครู อาจารย์วิทยาลัยอาชีวศึกษามีค่าเฉลี่ยการปฏิบัติมากกว่ากลุ่มครูอาจารย์วิทยาลัยเทคนิค ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการวางแผนเป็นสิ่งจำเป็นมาก เพราะจะทำให้การทำงานมีเป้าหมายและจะทำให้เกิดประสิทธิภาพได้เป็นอย่างดี สอดคล้องกับผลการวิจัยของ นงคราญ ณรงค์ศักดิ์ (2541 : 62) ศึกษาเรื่อง การดำเนินงานป้องกันยาเสพติดของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดเชียงราย พบว่า การรับทราบนโยบายการป้องกันยาเสพติด จะทำให้ทุกโรงเรียนมีแนวทางในการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดไปในทิศทางเดียวกันและบรรลุวัตถุประสงค์ที่แผนวางไว้ และผู้บริหารส่วนใหญ่มีการรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ในการวางแผนป้องกันยาเสพติด มีเพียงบางส่วนที่ไม่ได้มีการรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ในการวางแผน สอดคล้องกับการวิจัยของ จิรพรรณ ทุมพร (2544 : 162) พบว่า โรงเรียนได้ดำเนินการประชุมครูอาจารย์ คณะกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด มีการประชุมเมื่อเกิดปัญหาหรือคดีสำคัญเรื่องยาเสพติดของนักเรียนมากที่สุด

ด้านการจัดรูปงาน ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครู อาจารย์ในวิทยาลัยอาชีวศึกษาและวิทยาลัยเทคนิค สังกัดอยู่ในกรมอาชีวศึกษา ซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐจึงมีการจัดองค์การตามรูปแบบ และมีการกำหนดโครงสร้าง ขอบข่ายการปฏิบัติงาน หน้าที่ความรับผิดชอบของกรมอาชีวศึกษาเหมือนกัน (จิตรพร กาญจนพิบูลย์. 2537 : 193) และการใช้ความรู้ ความสามารถประสบการณ์ในการปฏิบัติงานของครู อาจารย์ ในวิทยาลัยอาชีวศึกษาและวิทยาลัยเทคนิค มีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานตรงความรู้ ความสามารถสายงานและลักษณะของงานไว้อย่างชัดเจน ไม่ว่าจะเป็นการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมในการทำงานด้านพื้นฐานและวิชาชีพ (สมนึก กิจวรรณ. 2542 : 238) ดังนั้น จึงทำให้การปฏิบัติงานป้องกันยาเสพติดด้านการจัดรูปงานของครู อาจารย์วิทยาลัยอาชีวศึกษาและวิทยาลัยเทคนิคในภาพรวม จึงไม่พบความแตกต่าง

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีเพียงข้อที่ 8. บุคลากรผู้รับผิดชอบงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด มีการกำหนดหน้าที่ชัดเจน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะกลุ่มครู อาจารย์วิทยาลัยอาชีวศึกษาคูแลนักเรียน นักศึกษาซึ่งส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีความรับผิดชอบการเรียนการสอนในสาขาวิชาที่มีจำนวนน้อยกว่ากลุ่มครู อาจารย์วิทยาลัยเทคนิค คูแลรับผิดชอบนักเรียน นักศึกษา เป็นจำนวนมาก และส่วนใหญ่เป็นเพศชาย รับผิดชอบการเรียนการสอนในสาขาวิชาด้านช่างอุตสาหกรรมหลายหลากสาขาวิชามาก จึงอาจส่งผลให้การคูแลและให้คำปรึกษาแนะนำในด้านการป้องกันยาเสพติดน้อยลง สำหรับกลุ่มครู อาจารย์วิทยาลัยเทคนิคซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ มาลัย บึงสว่าง (2540 : 121) ศึกษาเรื่อง การศึกษากระบวนการบริหารเพื่อป้องกันยาเสพติดในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสมุทรปราการ พบว่า สถานศึกษาส่วนใหญ่ไม่ได้ระบุหรือกำหนดให้ฝ่ายปกครองรับผิดชอบงานป้องกันยาเสพติด แต่ระบุว่าเป็นความรับผิดชอบเกี่ยวกับการแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ซึ่งอยู่ในโครงสร้างของฝ่ายปกครอง ซึ่งไม่สอดคล้องกับแผนป้องกันยาเสพติด ของกระทรวงศึกษาธิการ ที่มีมาตรการให้สถานศึกษาจัดตั้งองค์การที่รับผิดชอบการป้องกันการใช้สารเสพติด แต่สอดคล้องกับแนวปฏิบัติของสำนักงานกิจการพิเศษ กรมอาชีวศึกษา (2546 : 27) ในการปฏิบัติตามนโยบายและแนวทางการดำเนินงานป้องกันและแก้ปัญหายาเสพติด ในสถานศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ

การปฏิบัติกรดำเนินการป้องกันยาเสพติด ด้านการดำเนินงานของกลุ่มครู อาจารย์ ในวิทยาลัยอาชีวศึกษาและวิทยาลัยเทคนิค ในภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่สถิติ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยมีค่าเฉลี่ยการปฏิบัติของครู อาจารย์วิทยาลัยอาชีวศึกษาสูงกว่าวิทยาลัยเทคนิค เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีการดำเนินงานการป้องกันยาเสพติดอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะ ปัญหายาเสพติดเป็นปัญหาสำคัญที่นับวันจะทวีความรุนแรงมากขึ้น รัฐบาลตระหนักถึงความสำคัญของปัญหาและกำหนดยุทธศาสตร์แนวทางใช้พลังแผ่นดิน เพื่อเอาชนะยาเสพติด ซึ่งสอดคล้องกับกลยุทธ์สู่ความสำเร็จการแก้ไขปัญหายาเสพติดประจำปีงบประมาณ 2546 ของกรมอาชีวศึกษา (2546 : 26) ซึ่งยึดกรอบนโยบายการดำเนินงานด้านการป้องกันและแก้ปัญหายาเสพติด

ในสถานศึกษา ของกระทรวงวงศึกษาธิการ ซึ่งระบุไว้เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานด้านการป้องกันและแก้ปัญหาอาชญากรรมในสถานศึกษา ดังเช่น ให้สถานศึกษานำกระแสพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่ทรงห่วงใยในปัญหาอาชญากรรมมาเป็นแนวปฏิบัติและพบความแตกต่างลำดับ 2 คือ ผู้บริหารสถานศึกษาขอความร่วมมือเกี่ยวกับการป้องกันอาชญากรรมทุกครั้งที่มีการประชุม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารคือ สัญลักษณ์ขององค์การทุกอย่างที่เกิดขึ้นในองค์การต้องได้รับการพิจารณาจากผู้บริหารก่อนจึงดำเนินการได้ ซึ่งสอดคล้องกับกรมอาชีวศึกษา (2546 : 26) ซึ่งยึดกรอบนโยบายการดำเนินงานด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรมในสถานศึกษา ซึ่งระบุไว้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาต้องให้ความสำคัญในการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรมในสถานศึกษาอย่างจริงจัง จึงส่งผลต่อการปฏิบัติการป้องกันอาชญากรรมได้รับความร่วมมือในการปฏิบัติอย่างจริงจัง ในส่วนของครู อาจารย์กลุ่มวิทยาลัยอาชีวศึกษา ซึ่งไม่สอดคล้องกับ ประเสริฐ หาคำ (2541 : 106) ศึกษาเรื่องการศึกษาพฤติกรรมการตัดสินใจของผู้ช่วยผู้บริหารที่สัมพันธ์กับผลการปฏิบัติงานในวิทยาลัยเทคนิค ในเขตการศึกษา 6 พบว่า การตัดสินใจเป็นพฤติกรรมสำคัญในการบริหาร เพราะจะมีผลกระทบโดยตรงต่อผลการปฏิบัติงานของวิทยาลัยเทคนิค คือ ลักษณะการบริหารที่ผู้ช่วยผู้บริหารให้ความสำคัญเฉพาะที่เป้าหมายของวิทยาลัยแต่เพียงอย่างเดียว โดยไม่คำนึงถึงความต้องการและความรู้สึกรู้หาของครู จึงส่งผลให้ตัดสินใจลดประสิทธิภาพลงและเป็นผลต่อการปฏิบัติงานของวิทยาลัยเทคนิคจะส่งผลต่อความตั้งใจในการทำงานและต่อพฤติกรรมในการทำงานของครูเป็นอย่างมากด้วย พบความแตกต่างลำดับที่ 3 คือ การดำเนินงานป้องกันอาชญากรรมได้รับความร่วมมือจากบุคลากรในสถานศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะปัญหาอาชญากรรมเป็นปัญหาที่ทุกฝ่ายจะต้องร่วมมือกันมิใช่ปัญหาของฝ่ายใดโดยเฉพาะ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ นงคราญ ณรงค์ศักดิ์ (2541 : 63) ศึกษาการดำเนินงานป้องกันอาชญากรรมของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดเชียงราย พบว่า การดำเนินงานป้องกันอาชญากรรมในโรงเรียน ถ้ากระทำโดยลำพังหรือต่างคนต่างทำย่อมไม่ประสบผลสำเร็จอย่างแน่นอน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม (2544) ซึ่งมีสาระสำคัญโดยสรุปจากแนวคิดว่า ปัญหาอาชญากรรมเป็นปัญหาที่ทุกฝ่ายจะต้องมีส่วนร่วมในการรับผิดชอบไม่ว่าเป็นภาครัฐบาล ภาคเอกชน สถานประกอบการ ธุรกิจเอกชน องค์กรประชาชนและประชาชนทั่วไปจะต้องตื่นตัวตระหนักต่อภัยอันตรายของปัญหาอาชญากรรม ดังนั้นต้องอาศัยความร่วมมือความสามัคคี การประสานงานของบุคลากรหลายฝ่ายและพบความแตกต่างลำดับ 4 คือ มีการจัดให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจในโทษภัยของอาชญากรรมและมีวิธีการในการป้องกันตนไม่ให้ใช้ยาเสพติด ได้แก่ วิธีการปฏิเสธ การคบเพื่อนที่ดี การเล่นกีฬาและการทำงานอดิเรก ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม (2541 : 47) จากการสรุปคำบรรยายในการประชุมปฏิบัติการพิจารณาแนวทางและหลักสูตรการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาว่าเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรม (วันที่ 28-30

พฤษภาคม 2544) สรุปว่า ให้นักเรียนได้มีความรู้ ความเข้าใจ มีความตระหนักถึงพิษภัยของ ยาเสพติด ตลอดจนให้นักเรียนได้มีโอกาสมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม รับข้อมูลข่าวสาร ความรู้ กระตุ้นเตือน สร้างความตระหนักและเบี่ยงเบนพฤติกรรมที่จะไปมั่วสุ่มกับสารเสพติด และพบ ความแตกต่างลำดับที่ 5 มีการตรวจการเข้าออกสถานศึกษาของบุคคลภายนอกเพื่อป้องกันการนำ ยาเสพติดเข้ามาในวิทยาลัย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษาและสิ่งแวดล้อมภายในสถานศึกษา เป็น สถานที่น่าอยู่ น่าเรียนรู้ จะทำให้นักเรียนมีความรักและผูกพันต่อสถานที่ กระตือรือร้นอยากมา โรงเรียน จะช่วยเสริมสร้างบรรยากาศการเรียน และเป็นสถานที่ให้ความปลอดภัยแก่เด็กนักเรียน ดังนั้น การจัดสภาพแวดล้อมเพื่อป้องกันอาชญากรรมและยาเสพติดในสถานศึกษาจึงเป็นสิ่งที่ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องดำเนินการและเห็นถึงความสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ จีรพันธ์ ไตรทิพจรัส (2543 : 15) กล่าวถึงข้อเสนอแนะสำหรับโรงเรียนว่า นโยบายของโรงเรียน ควรมีการ ป้องกันอุบัติเหตุ อาชญากรรม หรือความรุนแรง เช่น เรื่องอาวุธ การใช้ยาเสพติด การละเมิดทางเพศ ปัญหาความผิดปกติทางเพศ

ด้านการประเมินผล ในภาพรวม ไม่พบความแตกต่าง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครู อาจารย์ใน กลุ่มวิทยาลัยอาชีวศึกษาและกลุ่มวิทยาลัยเทคนิคต่างก็มีการปฏิบัติเกี่ยวกับการดำเนินงานป้องกัน ยาเสพติดไปในแนวเดียวกันและปฏิบัติตามนโยบายของกรมอาชีวศึกษา โดยกำหนดให้มีการ รายงานสรุปการดำเนินงาน การดูแลช่วยเหลือนักเรียน นักศึกษา เกี่ยวกับปัญหาเสพติดในแต่ละ ภาคเรียน ซึ่งตรงกับหลักปฏิบัติของสำนักนายกรัฐมนตรี (2542 : 45-46) ซึ่งกล่าวว่า การติดตาม ประเมินผลเป็นสิ่งจำเป็น เพื่อติดตามความก้าวหน้า การดำเนินงาน และประเมินผลกระทบที่เกิด จากการทำงานป้องกันยาเสพติด

เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยเป็นรายข้อ พบว่า สถานศึกษามีปัญหาด้านการประเมินผล ทั้งนี้อาจ เป็นเพราะวิทยาลัยอาชีวศึกษาส่วนใหญ่มีการดำเนินงานตามที่ได้รับมอบหมายเท่านั้น เช่น โครงการโรงเรียนสีขาว โครงการเยาวชนคนดีศรีอาชีวฯ โครงการยุวชนต้านภัยยาเสพติด จึงทำให้ การติดตามประเมินผลไม่ต่อเนื่อง อีกทั้งกลุ่มคณะกรรมการที่รับผิดชอบขาดความเข้าใจ ขาดความ ร่วมมือในการให้ข้อมูลจากฝ่ายต่างๆ หรือข้อมูลน้อยและคลาดเคลื่อนความจริง การติดตามและการ รายงาน ไม่มีรูปแบบวิธีการอย่างชัดเจน จึงทำให้การติดตามประเมินผลไม่ดีเท่าที่ควร ซึ่งสอดคล้อง กับ สมเชษฐ์ บมโล่ (2542 : 90) พบว่า สถานศึกษามุ่งเน้นความเป็นเลิศทางวิชาการทำให้อาจารย์ ต้องทุ่มเทกับการสอนมาก ไม่มีเวลาเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัญหาสารเสพติดของนักเรียน เมื่อมีการติดตามผลและประเมินผล ทำให้ได้ข้อมูลน้อยและไม่มีผู้รับผิดชอบการติดตามและ ประเมินผล ซึ่งไม่สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ประทุม นวลเขียว (2541 : 139) ศึกษาเรื่อง การ ดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญ ศึกษา ในกรุงเทพมหานคร และเขตปริมณฑล พบว่า การจัดให้มีคณะกรรมการประเมินผลการ

ดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดใน โรงเรียนและมีผู้รับผิดชอบการประเมินผลคือคณะกรรมการฝ่ายปกครอง

5.6 ข้อเสนอแนะสำหรับนำผลการวิจัยไปใช้

5.6.1 ข้อเสนอแนะสำหรับกรมอาชีวศึกษา

จากผลการวิจัย สามารถเสนอแนะต่อกรมอาชีวศึกษา ดังต่อไปนี้

1. ผลการวิจัยบางประการชี้ให้เห็นว่ายังมีข้อบกพร่องในการดำเนินงาน จึงทำให้ผลการดำเนินงานไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร ดังนั้นสถานศึกษาโดยผู้บริหาร ครู อาจารย์ ควรจัดตั้งคณะกรรมการและผู้รับผิดชอบมาดำเนินงานติดตามและประเมินผล
2. ควรจัดให้มีการอบรมสัมมนาให้ผู้บริหารสถานศึกษาและหัวหน้างานที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษาอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง เพื่อแลกเปลี่ยนและพัฒนาความรู้

5.6.2 ข้อเสนอแนะสำหรับสถานศึกษา

จากผลที่ได้จากการวิจัย มีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. ด้านการวางแผน สถานศึกษาควรเชิญตัวแทนผู้ปกครองหรือผู้ปกครองเครือข่ายให้มีส่วนร่วมในการประชุมวางแผนการดำเนินการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา
2. ด้านการจัดรณรงค์ สถานศึกษาควรมีการจัดทำแผนบำบัดรักษา โดยมีคณะกรรมการประสานร่วมมือกับโรงพยาบาลท้องถิ่นและแสดงแผนภูมิการป้องกันยาเสพติดอย่างชัดเจน
3. ด้านการดำเนินงาน สถานศึกษาควรจัดให้มีมุมสื่อ โสต เช่น วิทยุทัศน์เกี่ยวกับยาเสพติดไว้ในห้องสมุดเพื่อศึกษาด้วยตนเอง ชุมชนรอบสถานศึกษา ควรมีส่วนร่วมหรือมีการประสานสัมพันธ์กันระหว่างสถานศึกษากับชุมชนในการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา
4. ด้านการประเมินผล สถานศึกษาควรจัดให้มีการตรวจประเมินผลจากคณะกรรมการภายนอกสถานศึกษา จากชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

5.6.3 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

จากการศึกษาวิจัยเรื่องการดำเนินการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยมีความเห็นว่าควรมีการศึกษา ดังต่อไปนี้

1. การศึกษาวิจัยในเรื่อง การดำเนินการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา ในเขตการศึกษาอื่นๆ
2. การศึกษาวิจัยในเรื่อง การติดตามและประเมินผลการดำเนินการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร

บรรณานุกรม

- กรรณิกา ศรีสัตย์รสนา. 2542. “การศึกษาการปฏิบัติงานตามมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา ของกรมสามัญศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลาง จังหวัดขอนแก่น.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- กิติมา ปรีดีดิลก. 2532. การบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : อักษรการพิมพ์.
- กรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. 2542. “เยาวชนคนดีศรีอาชีวะ : กรมอาชีวศึกษา.”
กรุงเทพฯ : แผนกวิชาการพิมพ์ วิทยาลัยเทคนิคมีนบุรี.
- จิตรพร กาญจนพิบูลย์. 2537. “การศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารที่มีต่อกระบวนการบริหารงานของกรมอาชีวศึกษา.” วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย, สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- จิรพรรณ ทุมพร. 2544. “การดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนนทบุรี.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- จิรพันธ์ ไตรทิพจรัส. 2543. การจัดสภาพแวดล้อมเพื่อป้องกันอาชญากรรมและยาเสพติดในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว.
- จิรพันธ์ ไตรทิพจรัส. 2543. คู่มือสถานศึกษาแก้ปัญหาเสพติด. ม.ป.ท. : สำนักงานโครงการโรงเรียนสีขาว สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงศึกษาธิการ.
- จิรพันธ์ สิทธิเขตการ. 2545. “การปฏิรูปการเรียนการสอนในวิทยาลัยพณิชยการ เขตกรุงเทพมหานคร.” วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย, สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- ชลลดา สมุทรพงษ์. 2541. “อิทธิพลของการสื่อสารในการป้องกันยาเสพติดของนักเรียนอาชีวศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร.” วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิเทศศาสตร์พัฒนาการ บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชัชวาล รัตนานิกม. 2534. “การศึกษาพฤติกรรมกรรมการบริหารของผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิคภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.” วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย, สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- ตุลา มหาพสุชานนท์. 2545. หลักการจัดการ-หลักการบริหาร. กรุงเทพฯ : พ.ศ. พัฒนา.

- เทียนฉาย กิระนันท์. 2531. **แผนโครงการและงบประมาณ**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธงชัย สันติวงษ์. 2533. **องค์การและการบริหาร**. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- ธงชัย สันติวงษ์. 2543. **องค์การและการบริหาร**. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- ธงชัย สันติวงษ์. 2543. **องค์การและการบริหาร**. พิมพ์ครั้งที่ 11. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- นันทินีย์ พันธวงศ์. 2543. “ปัจจัยการแพร่ระบาดของสารเสพติดในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ในกรุงเทพมหานคร.” วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ปวีณา ศรีบูรณ. 2539. “สภาพและปัญหาการดำเนินงานป้องกันยาเสพติด ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ในกรุงเทพมหานคร.” วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต ภาควิชาพลศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ปัจฉิมา พิตรสาร. 2539. “สภาพและปัญหาการดำเนินงานป้องกันยาเสพติด ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในภาคใต้.” วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประดิษฐ์ สำราญพัฒน์. 2539. “การดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ประทุม นวลเขียว. 2541. “การดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในกรุงเทพมหานครและเขตปริมณฑล.” วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ประเสริฐ หาคำ. 2539. “การศึกษาพฤติกรรมการตัดสินใจของผู้ช่วยผู้บริหารที่สัมพันธ์กับผลการปฏิบัติงาน ในวิทยาลัยเทคนิค ในเขตการศึกษา 6.” วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย, สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- ปรีชา อินทะกนก. 2540. “ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูอาจารย์ช่วงอุตสาหกรรมและพาณิชย์กรรม วิทยาลัยการอาชีพและวิทยาลัยสารพัดช่าง ภาคกลาง.” วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย, สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- พนัส หันนาคินทร์. 2524. **หลักการบริหารโรงเรียน**. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- พนัส หันนาคินทร์. 2542. **ประสบการณ์ในการบริหารบุคลากร**. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- พรเพ็ญ เพชรสุขศิริ. 2540. แนวทางการวิจัยเพื่อพัฒนานโยบายแก้ปัญหาเสพติดใน
ประเทศไทย. <http://www.oneb.go.th/document/research/4008.pdf>.
- พยอม วงศ์สารศรี. 2542. องค์การและการจัดการ. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : สุภา.
พลศึกษา, กรม. 2537. รายงานผลการประชุมสัมมนาครู อาจารย์ ผู้เกี่ยวข้องกับการป้องกันแก้ไข
ปัญหาเสพติดในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : กรมพลศึกษา (เอกสารอัดสำเนา).
- เพทาย ชื้อสังข์พงษ์. 2540. “ภาวะผู้นำของผู้อำนวยการสตรีในสถานศึกษา สังกัด
กรมอาชีวศึกษา.” วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการ
บริหารอาชีวศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย, สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหาร
ลาดกระบัง.
- ภมร เขาวนแหลม. 2540. “การศึกษาพฤติกรรมการวินิจฉัยสั่งการของครูใหญ่โรงเรียนเอกชน
อาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล.” วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการ
บริหารอาชีวศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย, สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- ภิญโญ สาธร. 2519. หลักการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- มาลัย บึงสว่าง. 2540. “การศึกษากระบวนการบริหารเพื่อป้องกันยาเสพติดในโรงเรียนมัธยม
ศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสมุทรปราการ.” วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มาลัย หุวะนันท์. 2520. หลักการบริหารวัตถุประสงค์ นโยบายและแผน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
ส่วนท้องถิ่น.
- มานัส สาระชัย. 2543. “แนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษา : ศึกษา
กรณีโรงเรียนอรรถวิทย์พาณิชย์การ.” ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขา
นโยบายสาธารณะ บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- เมธี ปิลันธนานนท์. 2525. การบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : พัทธกษัตริย์อักษร.
- เมทินี ไชยจรัส. 2545. “การบริหารโครงการโรงเรียนสีขาวของโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา ในเขต
การศึกษา 3.” วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร
อาชีวศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย, สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- ราชัย กสิวัฒน์. 2542. “การศึกษาสภาพการปฏิบัติงานของผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวางแผนและ
พัฒนาในวิทยาลัยเทคนิค กลุ่มภาคตะวันออก.” วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร
อาชีวศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย, สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.

- รุ่งทิวา พันธู. 2539. “สภาพและปัญหาการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในโรงเรียนอาชีวศึกษา ในกรุงเทพมหานคร.” วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วาสนา ทับแก้ว. 2539. “สภาพและปัญหาการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร.” วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- วันทนิษฐ์ จันทร์เอี่ยม. 2544. มิติมุมมองป้องกันปัญหาเสพติด. [http :
//www.oneb.go.th/document/article 1602d.pdf](http://www.oneb.go.th/document/article%201602d.pdf).
- วิเชียร ทวีลาภ. 2534. นิเทศการพยาบาล. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : รุ่งเรืองธรรม.
- ศึกษานิเทศก์, กระทรวง. 2542. การประเมินผลการดำเนินงานโครงการโรงเรียนสีขาว กระทรวงศึกษานิเทศก์ ปีการศึกษา 2541. กรุงเทพฯ : ม.ป.ท..
- สมพงษ์ เกษมสิน. 2526. การบริหาร. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- สมเชษฐ์ บมไต้. 2542. “การประเมินการปฏิบัติตามมาตรการป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษา เฉพาะกรณีศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในจังหวัดสงขลา.” วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายและการวางแผนสังคม บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเกริก.
- สมปราชญ์ จอมเทศ. 2516. การบริหารและการจัดการ. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- สัมฤทธิ์ เลี่ยมเจริญพรกุล. 2546. “พักคำ – คนเสพแห่รายงานตัวผวาถูกวิสามัญฯ – ป.ป.ง. ตรวจสอบฟอกเงินจริงหรือ.” เดลินิวส์. หน้า 24.
- ลัก กอแสงเรือง. 25430. กฎหมายยาเสพติดฉบับมาตรฐานปรับปรุงปี 2530. กรุงเทพฯ : สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สุรศักดิ์ ลิ้มมณี และคณะ. 2545. ศึกษาการปฏิบัติงานโครงการโรงเรียนสีขาวของสถานศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาในจังหวัดตรัง. ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยประเภททั่วไป ประจำปี 2543 คณะกรรมการวิจัยการศึกษา การศาสนา และวัฒนธรรม ของกระทรวงศึกษาธิการ.
- สุรัชวดี ราชกุลชัย. 2543. การวางแผนและการควบคุมทางการบริหาร. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : จามจุรี.
- สุรณี จันทร์กระจ่าง. 2540. “การศึกษากระบวนการวางแผนในสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา.” วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์อุตสาหกรรม บัณฑิตวิทยาลัย สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย, สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- สุลักษณ์ มีชูทรัพย์. 2539. การบริหารการพยาบาล. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : จิรัชการพิมพ์.

- สุวิมล นาคเหล็ก. 2535. “ความคิดเห็นของผู้บริหารในสถานศึกษาเกี่ยวกับปัญหาการวางแผนปฏิบัติการประจำปี ของวิทยาลัยสังกัดกองวิทยาลัยอาชีวศึกษา กรมอาชีวศึกษา.” ปรินิพนธ์บริหารการศึกษา วิชาเอกบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- สำนักงานกิจการพิเศษ. 2539. **แผนป้องกันสารเสพติดของกระทรวงศึกษาธิการ (2540-2544).** กรุงเทพฯ : องค์การค้ำครุสภา.
- สำนักนายกรัฐมนตรี ป.ป.ส.. 2544. **แนวคิดและแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด.** กรุงเทพฯ : ทีซีจี พรินติ้ง.
- สำเร็จ แยม โสภี. 2539. “การศึกษาการดำเนินการตามนโยบายป้องกันปัญหายาเสพติดในโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา.” วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อรอนงค์ ลาภภูวนารถ. 2543. **สภาพปัญหาและแนวคิดในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา.** สรุปคำบรรยายในวันที่ 6 ตุลาคม 2542 เวลา 09.30-12.00 น. สำนักงาน ป.ป.ส.. กรุงเทพฯ.
- อาชีวศึกษา, กรม. 2539. **นโยบายและมาตรการแผนพัฒนาอาชีวศึกษาระยะที่ 8.** กรุงเทพฯ : (เอกสารอัดสำเนา).
- อาชีวศึกษา, กรม. 2542. **การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด.** กรุงเทพฯ : อำนวยการพิมพ์.
- อัจฉรา พงษ์โพธิ์. 2543. “การดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- อัญชิษฐา ลั่นซ้าย และสุคิด ลั่นซ้าย. 2540. **การศึกษารูปแบบการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา ในจังหวัดสมุทรปราการ.** ทูลอดหนุนการวิจัยจากคณะกรรมการวิจัยการศึกษา การศาสนาและการวัฒนธรรมของกระทรวงศึกษาธิการ ปีงบประมาณ 2540.
- เอกชัย กี่สุขพันธ์. 2527. **หลักการบริหารการศึกษาทั่วไป.** กรุงเทพฯ : อนงค์ศิลป์การพิมพ์.
- อุษณีย์ สุขสุทธิ. 2543. “การศึกษาการพัฒนาทรัพยากรบุคคลของสถานศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา ในกรุงเทพมหานคร.” วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- American Association of School Administrators. 1955. **Staff Relations in School Administration.** Washington D.C. : The American Association Press.

- Harold. D. Koontz and Cyrilo' Donnell. 1972. **Principles of Management**. New York : McGraw Hill.
- James. A.F. Stoner. 1978. **Management**. (177-182). New Jersey : Prentice – Hall.
- Kaufmann A. Roger. 1972. **Education System Planning**. Prentice Hall : Engle wood Cliffs.
- Kerjcie, R.V. and R.W. Morgan. 1970. Table for Deterining Sample Size from a Give Population : Deterining Sample Size for Research Activities, in **Educational and Psychological Measurement**. New York : McGraw-Hill.
- Thompson, David Drew. 1995. **Evaluating The Effects of Project Dare in Rural Southeast Minnesota School**. New York : McGraw-Hill.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก	หนังสือราชการ
ภาคผนวก ข	แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

ภาคผนวก ก
หนังสือราชการ

คำสั่งคณะกรรมการคุศศาสตร์อุตสาหกรรม

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ที่ 3/6 /2543

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการพิจารณาหัวข้อ
และเค้าโครงวิทยานิพนธ์ของ นางกาญจนา ทรัพย์อาจิณ

เพื่อให้การเรียบเรียงวิทยานิพนธ์ของ นางกาญจนา ทรัพย์อาจิณ เป็นด้วยความเรียบร้อย
และมีประสิทธิภาพ จึงแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อควบคุมและพิจารณาหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์
ดังต่อไปนี้

1. คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

อาจารย์อัจฉรา	สืบสินธุ์สกุลไชย	ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์
ดร.ศานี	สุพรรณพัฒน์	ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ร่วม

2. คณะกรรมการพิจารณาหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์

รศ.ดร.ปรียาพร	วงศ์อนุตรโรจน์	ประธานกรรมการ
อาจารย์อัจฉรา	สืบสินธุ์สกุลไชย	กรรมการ
ผศ.ดร.เนาวรัตน์	วิไลชนม์	กรรมการ
ดร.ณรงค์	พิมพ์สาร	กรรมการ
ดร.ศานี	สุพรรณพัฒน์	กรรมการ

ตั้ง ณ วันที่ 14 กันยายน พ.ศ. 2543

(รองศาสตราจารย์ รวีวรรณ ชินะตระกูล)

คณบดี

ประกาศบัณฑิตวิทยาลัย

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
เรื่อง ผลการพิจารณาหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการพิจารณาหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม ขอประกาศรายชื่อหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์ หลักสูตรครุศาสตร์ อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา ที่ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการดังนี้

นางกาญจนา ทรัพย์อาจิณ รหัสประจำตัว 41064116 ให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง "การดำเนินการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร (DRUGS PREVENTION PROCEDURE IN COLLEGES OF THE DEPARTMENT OF VOCATIONAL EDUCATION IN BANGKOK METROPOLIS)" โดยมี ผศ.อัจฉรา สืบสินธุ์สกุลไชย เป็นอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ ดร.ศานี สุวรรณพัฒน์ เป็นอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ร่วม

ซึ่งได้รับอนุมัติเมื่อวันที่ 25 มีนาคม 2545

ทั้งนี้ให้นักศึกษาค้นคว้าและเขียนวิทยานิพนธ์ โดยปรึกษากับอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ ให้เสร็จสิ้นภายในเวลาที่กำหนดในระเบียบของบัณฑิตวิทยาลัย

ประกาศ ณ วันที่ ๒๙ เมษายน พ.ศ.2545

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ร้อยเอก วีระเชษฐ ชันเงิน)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการ

ปฏิบัติราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ที่ ทม 1504 / 1112

คณะกรรมการอุดมศึกษา

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

๒๗ มีนาคม 2545

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือการวิจัย

เรียน นายพันธุ์ศักดิ์ โรจนากาศ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน 1 ชุด

ด้วย นางกาญจนา ทรัพย์อาจิม นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา จะทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การดำเนินการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา ในเขต กรุงเทพมหานคร”

คณะกรรมการอุดมศึกษาพิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือการวิจัยดังที่แนบมาพร้อมนี้ว่ามีเนื้อหาถูกต้องและเหมาะสมมากน้อยเพียงใด ซึ่งผลการตรวจของท่านจะช่วยให้การเก็บข้อมูลของนางกาญจนา ทรัพย์อาจิม มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายณรงค์ พิมสาร)

รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

หน่วยบัณฑิตศึกษา

โทร.327-1199 , 737-3000 ต่อ 3692

โทรสาร.3269040

ที่ ทม 1504 / 1112

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

27 มีนาคม 2545

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือการวิจัย

เรียน รศ.พ.อ.หญิง ละออ พงษ์พานิช

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน 1 ชุด

ด้วย นางกาญจนา ทรัพย์อาจิณ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา จะทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การดำเนินการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร”

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมพิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือการวิจัยดังที่แนบมาพร้อมนี้ว่ามีเนื้อหาถูกต้องและเหมาะสมมากน้อยเพียงใด ซึ่งผลการตรวจของท่านจะช่วยให้การเก็บข้อมูลของนางกาญจนา ทรัพย์อาจิณ มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายณรงค์ พิมสาร)

รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

หน่วยบัณฑิตศึกษา

โทร.327-1199 , 737-3000 ต่อ 3692

โทรสาร.3269040

ที่ ทม 1504 / 1112

คณะกรรมการอุดมศึกษา

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

๒๖ มีนาคม ๒๕๔๕

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือการวิจัย

เรียน พ.ท.ชินรัชต์ รัตนจิตเกษม

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน 1 ชุด

ด้วย นางกาญจนา ทรัพย์อาจิณ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา จะทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การดำเนินการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร”

คณะกรรมการอุดมศึกษาพิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือการวิจัยดังที่แนบมาพร้อมนี้ว่ามีเนื้อหาถูกต้องและเหมาะสมมากน้อยเพียงใด ซึ่งผลการตรวจของท่านจะช่วยให้การเก็บข้อมูลของนางกาญจนา ทรัพย์อาจิณ มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายณรงค์ พิมสาร)

รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

หน่วยบัณฑิตศึกษา

โทร.327-1199 , 737-3000 ต่อ 3692

โทรสาร.3269040

ที่ ทม 1504/ 1112

คณะกรรมการอุดมศึกษา

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

๒๗ มีนาคม ๒๕๔๕

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือการวิจัย

เรียน นางสาวถาวร จันทร์ภรณ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน 1 ชุด

ด้วย นางกาญจนา ทรัพย์อาจิณ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา จะทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การดำเนินการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร”

คณะกรรมการอุดมศึกษาพิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือการวิจัยดังที่แนบมาพร้อมนี้ว่ามีเนื้อหาถูกต้องและเหมาะสมมากน้อยเพียงใด ซึ่งผลการตรวจของท่านจะช่วยให้การเก็บข้อมูลของนางกาญจนา ทรัพย์อาจิณ มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายณรงค์ พิมสาร)

รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

หน่วยบัณฑิตศึกษา

โทร.327-1199 , 737-3000 ต่อ 3692

โทรสาร.3269040

ที่ ทม 1504 / 1112

คณะกรรมการผู้ดุษฎีบัณฑิต

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

๒๗ มีนาคม ๒๕๔๕

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือการวิจัย

เรียน นางสาวสายเดือน ดันตกานต์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน 1 ชุด

ด้วย นางกาญจนา ทรัพย์อาจิม นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา จะทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การดำเนินการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา ในเขต กรุงเทพมหานคร”

คณะกรรมการผู้ดุษฎีบัณฑิตพิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือการวิจัยดังที่แนบมาพร้อมนี้ว่ามีเนื้อหาถูกต้องและเหมาะสมมากน้อยเพียงใด ซึ่งผลการตรวจของท่านจะช่วยให้การเก็บข้อมูลของนางกาญจนา ทรัพย์อาจิม มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อ โปรดทราบและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายณรงค์ พิมสาร)

รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

หน่วยบัณฑิตศึกษา

โทร.327-1199 , 737-3000 ต่อ 3692

โทรสาร.3269040

ที่ ทม 1504 / 1151

คณะกรรมการอุดมศึกษา

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

24 มีนาคม 2545

เรื่อง ขอความร่วมมือให้นักศึกษาทดลองใช้แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยสารพัดช่างธนบุรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน 1 ชุด

ด้วย นางกาญจนา ทรัพย์อาจิณ นักศึกษาระดับปริญญาโท คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา จะทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การดำเนินการป้องกันยาเสพติด ในสถานศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร” คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมจึงขอความอนุเคราะห์ท่านได้โปรดอนุญาตให้นักศึกษาใช้แบบสอบถามเพื่อการวิจัยภายในสถานศึกษาของท่านได้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตและขอขอบคุณในความอนุเคราะห์ของท่าน
มา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายณรงค์ พิมสาร)

รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

หน่วยบัณฑิตศึกษา

โทร. 3271199, 7373000 ต่อ 3692

โทรสาร 3269040

ที่ ทม 1504 / 1151

คณะกรรมการอุดมศึกษา

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

๒๕ มีนาคม ๒๕๔๕

เรื่อง ขอความร่วมมือให้นักศึกษาทดลองใช้แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยสารพัดช่างสีพระยา

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน 1 ชุด

ด้วย นางกาญจนา ทรัพย์อาจิน นักศึกษาระดับปริญญาโท คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา จะทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การดำเนินการป้องกันยาเสพติด ในสถานศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร” คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมจึงขอความอนุเคราะห์ท่านได้โปรดอนุญาตให้นักศึกษาใช้แบบสอบถามเพื่อการวิจัยภายในสถานศึกษาของท่านได้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตและขอขอบคุณในความอนุเคราะห์ของท่าน
มา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายณรงค์ พิมสาร)

รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

หน่วยบัณฑิตศึกษา

โทร. 3271199, 7373000 ต่อ 3692

โทรสาร 3269040

ที่ ทม 1504 / 1151

คณะกรรมการอุตสาหกรรม

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

28 มีนาคม 2545

เรื่อง ขอความร่วมมือให้นักศึกษาทดลองใช้แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยสารพัดช่างนครหลวง

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน 1 ชุด

ด้วย นางกาญจนา ทรัพย์อาจิม นักศึกษาระดับปริญญาโท คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา จะทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การดำเนินการป้องกันยาเสพติด ในสถานศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร” คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมจึงขอความอนุเคราะห์ท่านได้โปรดอนุญาตให้นักศึกษาใช้แบบสอบถามเพื่อการวิจัยภายในสถานศึกษาของท่านได้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตและขอขอบคุณในความอนุเคราะห์ของท่าน
มา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายณรงค์ พิมสาร)

รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

หน่วยบัณฑิตศึกษา

โทร. 3271199, 7373000 ต่อ 3692

โทรสาร 3269040

ที่ ทม 1504 / 1151

คณะกรรมการอุดมศึกษา

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

28 มีนาคม 2545

เรื่อง ขอความร่วมมือให้นักศึกษาทดลองใช้แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยสารพัดช่างพระนคร

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน 1 ชุด

ด้วย นางกาญจนา ทรัพย์อาจิณ นักศึกษาระดับปริญญาโท คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา จะทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การดำเนินการป้องกันยาเสพติด ในสถานศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร” คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมจึงขอความอนุเคราะห์ท่านได้โปรดอนุญาตให้นักศึกษาใช้แบบสอบถามเพื่อการวิจัยภายในสถานศึกษาของท่านได้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตและขอขอบคุณในความอนุเคราะห์ของท่าน
มา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายณรงค์ พิมสาร)

รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

หน่วยบัณฑิตศึกษา

โทร. 3271199, 7373000 ต่อ 3692

โทรสาร 3269040

ที่ ทม 1504 / 1725

คณะกรรมการอุดมศึกษา

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

14 พฤษภาคม 2545

เรื่อง ขอความร่วมมือให้นักศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน อธิบดีกรมอาชีวศึกษา

- สิ่งที่ส่งมาด้วย
1. คำโครงการวิทยานิพนธ์จำนวน 1 เล่ม
 2. ประกาศผลการพิจารณาหัวข้อและคำโครงการวิทยานิพนธ์ จำนวน 1 ฉบับ
 3. รายชื่อสถานศึกษาที่ต้องการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย จำนวน 1 ฉบับ

ด้วย นางกาญจนา ทรัพย์อาจิน นักศึกษาระดับปริญญาโท คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา จะทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การดำเนินการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร” และได้รับอนุมัติหัวข้อและคำโครงการวิทยานิพนธ์แล้ว เมื่อวันที่ 25 มีนาคม 2545 ในการทำวิจัยเรื่องนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยโดยใช้แบบสอบถามในสถานศึกษาสังกัดหน่วยงานของท่าน คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมจึงขอความอนุเคราะห์จากท่าน โปรดอนุญาตให้นักศึกษาทำการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยภายในสถานศึกษาสังกัดหน่วยงานของท่านได้

จึงเรียนมาเพื่อ โปรดพิจารณาอนุญาตและขอขอบคุณในความอนุเคราะห์ของท่าน มา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายณรงค์ พิมสาร)

รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

หน่วยบัณฑิตศึกษา

โทร.327-1199, 737-3000 ต่อ 3692

โทรสาร. 3264325

รายชื่อสถานศึกษาที่ต้องการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย
โดย นางกาญจนา ทรัพย์อาจิณ

1. วิทยาลัยพาณิชย์การธนบุรี
2. วิทยาลัยพาณิชย์การเชตุพน
3. วิทยาลัยพาณิชย์การบางนา
4. วิทยาลัยพาณิชย์การอินทราชัย
5. วิทยาลัยอาชีวศึกษารธนบุรี
6. วิทยาลัยอาชีวศึกษาเอี่ยมละออ
7. วิทยาลัยอาชีวศึกษาเสาวภา
8. วิทยาลัยศิลปหัตถกรรมกรุงเทพ
9. วิทยาลัยบริหารธุรกิจและการท่องเที่ยวกรุงเทพ
10. วิทยาลัยเทคนิคดอนเมือง
11. วิทยาลัยเทคนิคราชสีหราชราม
12. วิทยาลัยเทคนิคมีนบุรี
13. วิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษกมหานคร
14. วิทยาลัยเทคนิคดุสิต
15. กาญจนาภิเษกวิทยาลัยช่างทองหลวง

ภาคผนวก ข
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

การดำเนินการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา
สังกัดกรมอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร

คำชี้แจง แบบสอบถามชุดนี้ สร้างขึ้นเพื่อศึกษาการดำเนินการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามจะเก็บรักษาไว้เป็น ความลับและการนำเสนอข้อมูลจะกระทำในรูปของกลุ่มบุคคลเท่านั้น จะไม่มีผลเสียต่อผู้ตอบแบบสอบถามใด ๆ ทั้งสิ้น จึงขอความกรุณาท่านตอบแบบสอบถามทุกข้อ ด้วยความเป็นจริง

แบบสอบถามนี้ แบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับการดำเนินการป้องกันยาเสพติด 4 ด้าน คือ

1. ด้านการวางแผน
2. ด้านการจัดรูปงาน
3. ด้านการดำเนินงาน
4. ด้านการประเมินผล

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะในการดำเนินการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา สังกัด
กรมอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ให้ตรงสภาพความเป็นจริงมากที่สุด

1. เพศ

- หญิง
- ชาย

2. วุฒิการศึกษา

- ปริญญาตรี
- สูงกว่าปริญญาตรี

3. ประสบการณ์ในการทำงานป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา

- 3 ปีขึ้นไป
- ต่ำกว่า 3 ปี

4. วิทยาลัยที่สังกัด

- วิทยาลัยอาชีวศึกษา
- วิทยาลัยเทคนิค

ตอนที่ 2 ข้อมูลสภาพทั่วไปของการดำเนินการป้องกันยาเสพติด
คำชี้แจง โปรดพิจารณาข้อความแต่ละข้ออย่างละเอียดเกี่ยวกับการดำเนินการป้องกัน
ยาเสพติดในวิทยาลัยของท่าน แล้วเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน ตามระดับ
การปฏิบัติที่ตรงกับสภาพที่ท่านเห็นว่าเป็นจริงมากที่สุดเพียงข้อเดียวในแต่ละข้อ

เกณฑ์การตอบ

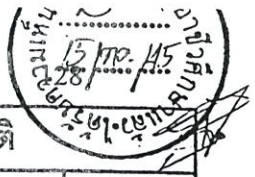
- 5 มีการปฏิบัติมากที่สุด
- 4 มีการปฏิบัติมาก
- 3 มีการปฏิบัติปานกลาง
- 2 มีการปฏิบัติน้อย
- 1 มีการปฏิบัติน้อยที่สุด

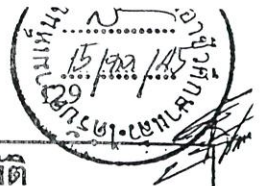
ข้อ	การดำเนินการป้องกันยาเสพติด	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	ด้านการวางแผน					
1	มีการรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ในการวางแผน.....					
2	ใช้สภาพและปัญหาของวิทยาลัยเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบาย.....					
3	มีการกำหนดวัตถุประสงค์และนโยบายในการป้องกันเป็นลายลักษณ์อักษร.....					
4	การวางแผนโครงการเป็นไปตามนโยบายหลักของ ^{สภามหา} วิทยาลัย ^{ศึกษา}					
5	ผู้บริหารเข้าร่วมวางแผนโครงการ.....					
6	กรอบการวางแผนโครงการเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ.....					
7	มีการแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำแผน.....					
8	คณะกรรมการฯ มีการประชุมวางแผนปฏิบัติ.....					
9	มีการวางแผน หรือปฏิทินงาน/ดำเนินงาน ^{ปี} แน่นอนตลอดปี.....					
10	มีการวางแผนดำเนินงาน เป็นครั้งคราวเฉพาะการณ์.....					
11	มีการดำเนินงานเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติด.....					
12	คณะกรรมการเป็นความรับผิดชอบของฝ่ายกิจการนักเรียนนักศึกษา.....					
13	มีการนำเรื่องการป้องกันยาเสพติดมาบรรจุในแผนปฏิบัติการประจำปี.....					
14	มีผู้นำชุมชนเข้าร่วมวางแผนโครงการ.....					
15	ตัวแทนผู้ปกครองมีส่วนร่วม ^{การ} วางแผน.....					
16	มีการวางแผนให้อาจารย์เฝ้าตรวจตราในสถานศึกษา.....					
17	มีการวางแผนยุทธศาสตร์เพื่อป้องกันยาเสพติดและอบายมุขในสถานศึกษา.....					
18	มีการวางแผนติดตามบำบัดรักษา.....					

ข้อ	การดำเนินการป้องกันยาเสพติด	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	ด้านการจัดรูปร่าง					
1	มีแผนภูมิแสดงรายงานการป้องกันยาเสพติดชัดเจน.....					
2	มีการจัดทำเอกสารคู่มือการปฏิบัติงานป้องกันยาเสพติดให้ทราบทั่วกัน.....					
3	มีการจัดบุคลากรที่มีความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการ.....					
4	มีการแต่งตั้งคณะทำงานตามความเหมาะสม.....					
5	ผู้บริหารพิจารณาแต่งตั้งคณะทำงานด้วยตนเอง.....					
6	มีการประชุมเพื่อคัดเลือกและจัดตามมติของที่ประชุม.....					
7	การจัดองค์การหรือโครงสร้างงานเหมาะสมเป็นระบบ.....					
8	บุคลากรผู้รับผิดชอบงานปกป้องและแก้ปัญหาเสพติดมีการกำหนดหน้าที่ชัดเจน.....					
9	มีการจัดประชุมอบรมหรือสัมมนาให้แก่ผู้รับผิดชอบเพื่อเป็นการพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง.....					
10	มีการกำหนดกิจกรรมที่ปฏิบัติชัดเจน.....					
11	มีการจัดทำแผนบำบัดรักษาโดยมีคณะกรรมการประสานร่วมมือโรงพยาบาลท้องถิ่น.....					
12	การจัดแผนป้องกันยาเสพติดมีชุมชน / ตำรวจท้องถิ่นร่วมเป็นคณะกรรมการ.....					

ข้อ	การดำเนินการป้องกันยาเสพติด	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	ด้านการดำเนินงาน					
1	ทราบนโยบายการป้องกันยาเสพติดและประชุมวางแผนเพื่อปฏิบัติ.....					
2	มีการจัดงบประมาณในการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติด.....					
3	มีการให้ความรู้ความเข้าใจโดยจัดอบรม สัมมนาแก่บุคลากรเกี่ยวกับยาเสพติด.....					
4	มีการดำเนินการเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดโดยจัดเป็นแผนปฏิบัติงานประจำปี / โครงการ / กิจกรรม.....					
5	มีการประสานงานกับหน่วยงาน / บุคคลภายนอกเพื่อป้องกันยาเสพติด.....					
6	มีการดำเนินงานการป้องกันยาเสพติดอย่างต่อเนื่อง.....					
7	ผู้บริหารสถานศึกษาขอความร่วมมือบุคลากรทุกครั้งที่มีการประชุม.....					
8	ชุมชนรอบสถานศึกษามีส่วนป้องกันการเกิดปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา.....					
9	สถานศึกษาติดต่อขอความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชนเกี่ยวกับการป้องกัน แก้ไข ปัญหายาเสพติด.....					
10	สถานศึกษามีการบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับการใช้สารเสพติดของนักเรียน.....					
11	การดำเนินงานป้องกันยาเสพติดมีความร่วมมือจากบุคลากรในสถานศึกษา.....					
12	มีการจัดทำเอกสารแผ่นพับเกี่ยวกับยาเสพติดเผยแพร่เพียงพอ.....					
13	มีการศึกษาปัญหาที่เกิดขึ้นขณะทำงานเพื่อแก้ไขปรับปรุง.....					
14	จัดให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการป้องกันยาเสพติด.....					
15	มีมาตรการแจ้งผู้ปกครองเมื่อพบว่านักเรียนมีปัญหายาเสพติด.....					
16	มีการช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหายาเสพติด.....					
17	จัดให้มีผู้รับผิดชอบติดต่อประสานงานกับสถานบำบัดรักษา.....					
18	มีโครงการจัดกีฬาต้านยาเสพติดอย่างต่อเนื่อง.....					
19	ส่งเสริมให้นักเรียนใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ เช่น เล่นกีฬา.....					

ข้อ	การดำเนินการป้องกันยาเสพติด	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
20	การตั้งสายสืบเพื่อติดตามข่าวสารการเสพยาเสพติด.....					
21	ตรวจตราการเข้าออกสถานศึกษาของบุคคลภายนอกเพื่อ ป้องกันการนำยาเสพติดเข้ามาในวิทยาลัย.....					
22	ร่วมมือดำเนินการตรวจร่วมกับตำรวจท้องที่ / ตำรวจโรงเรียน.....					
23	จัดมุมสื่อใสต เช่น วิทยุทัศน์ เกี่ยวกับยาเสพติดไว้ในห้องสมุด เพื่อศึกษาด้วยตนเอง.....					
24	จัดกลุ่มแกนนำในสถานศึกษาเพื่อแก้ไขปัญหายาเสพติด.....					

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษา
ในเขตกรุงเทพมหานคร

1. ด้านการวางแผน

2. ด้านการจัดรูปงาน

3. ด้านการดำเนินงาน

4. ด้านการประเมินผล

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ – สกุล	นางกาญจนา ทรัพย์อาจิณ
วัน เดือน ปี เกิด	7 มกราคม 2496
สถานที่เกิด	จังหวัดสระบุรี
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	เลขที่ 202/1 หมู่บ้านศิवालัย ซอยวัดคีตวาด ถนนจรัญสนิทวงศ์ แขวงวัดท่าพระ เขตบางกอกใหญ่ กรุงเทพมหานคร 10600
สถานที่ทำงาน	วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี 939 แขวงคูหาสวรรค์ เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร 10160
ตำแหน่ง	อาจารย์ 2 ระดับ 7 หัวหน้างานสวัสดิการพยาบาลและหอพัก
ประวัติการศึกษา	ปีการศึกษา 2522 สำเร็จการศึกษา ประกาศนียบัตรพยาบาล ผดุงครรภ์และอนามัยชั้นสูง เทียบเท่าปริญญาตรี จากคณะพยาบาลศาสตร์ศิริราชพยาบาล ปีการศึกษา 2536 สำเร็จการศึกษา สาธารณสุขศาสตรบัณฑิต จากมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ปีการศึกษา 2538 สำเร็จการศึกษา พยาบาลศาสตรบัณฑิต จากคณะพยาบาลศาสตร์ศิริราชพยาบาล ปีการศึกษา 2545 สำเร็จการศึกษา ครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา จากสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง